

FEBRUĀRIS 2013
Nr. 2 (212)

LOGS

LATVIJAS PAŠVALDĪBU SAVIENĪBAS IZDEVUMS

VAI NEVAJADZĒTU MĀCĪTIES NO IGAUNIJAS?

Veselības ministrijas priekšlikums ieviest veselības nodokli pilnībā sagrautu gan pašvaldības budžeta patstāvību, gan pašvaldību finanšu sistēmu kopumā.

Valdība arvien uzstājīgāk piedāvā iezīmēt veselības nodokli, nodalot to kā daļu no iedzīvotāju ienākuma nodokļa. Vienlaikus tiek plānots samazināt iedzīvotāju ienākuma nodokļa likmi. Īstenojot šādas idejas, pašvaldību relatīvā daļa darbaspēka nodokļu sadalē starp valsti un pašvaldībām samazinātos nevis par ceturto daļu, bet divkārt. Tas automātiski nozīmētu, ka patstāvīgi lemjamo jautājumu loks krasi samazinātos.

Veselības nodokļa jaunais modelis tiek pamatots ar diviem apakšmērķiem:

- samazināt ēnu ekonomiku, veicinot ieinteresētību maksāt darbaspēka nodokļus;
- palielināt veselības finansējumu, rodot šim finansējumam jaunus avotus.

Abus šos uzdevumus var atrisināt citādi. Vajag šo to pārņemt no Igaunijas, šo to izdomāt pašiem.

Igaunijā sociālās apdrošināšanas obligātie maksājumi tiek iezīmēti diviem mērķiem – 33% likme 20 procentu apmērā tiek izmantota pensijām un 13 procentu apmērā veselības aprūpei. Latvijā 35,1% likme sadalās daļēji līdzīgi kā Igaunijā, daļēji citiem mērķiem – 20% pensijām, 15,1% bezdarbniekiem, slimības lapu apmaksai un māmiņu algām. Pēdējie trīs maksājumi tehniski nekādi nesaistās ar individuālām iemaksām un tikpat labi būtu finansējami no pamatbudžeta.

Valsts ir deklarējusi, ka tiks samazināts darbaspēka nodoklis un budžets kompensāciju saņems no patēriņa nodokļu grupas. Tas ievērojami mazinātu ēnu ekonomiku, jo tādā gadījumā uzņēmējam kļūtu izdevīgāk nevis izmaksāt algas aploksnēs, bet maksāt būtiski samazinātu darbaspēka nodokli.

Labs risinājums būtu samazināt darbaspēka nodokli no tagadējā 59,1% uz 52%, atstājot iedzīvotāju ienākuma nodokli 24% apmērā, bet samazinot sociālās apdrošināšanas maksājumu no 35,1% uz 28%. Veselībai varētu iezīmēt 8% un pensijām 20%. Citus nepieciešamos ieņēmumus valsts gūtu no patēriņa nodokļiem – akcīzes un PVN, no tiem varētu finansēt bijušās sociālā budžeta sastāvdaļas un pusi no veselības izdevumiem.

Ja mēs prastu mācīties no Igaunijas, tad tiktu sasniegti valdības mērķi un vienlaikus nostiprināta pašvaldību finanšu sistēma.

Andris Jaunsleinis,
LPS priekšsēdis

Guntas Klismetas foto

REDAKTORE

Gunta Klismeta
67326634, 29428303
fakss 67212241
gunta@lps.lv
skype: guntaklismeta

REDAKTORES VIETNIECE

Daina Oliņa
67508530, 29130839
fakss 67212241
daina.olina@lps.lv
skype: dainolina

MŪSU ADRESE

Latvijas Pašvaldību savienība
Mazajā Pils ielā 1,
Rīgā, LV 1050

ISSN
1407-3560

Izdevējdarbības licence
Nr. 1740

Bez redakcijas atļaujas
pārpublicēt aizliegts

Publicētie raksti ne vienmēr
pauž LPS viedokli

Gunta Klismeta
redaktore

Daina Oliņa
redaktores vietniece

UZŅĒMĒJDARBĪBA
LATVIJAS RĪTDIENA – ŠODIENAS UZŅĒMĒJOS 2

PROJEKTI
LATVIJAS “CEMEX” DARBINIEKI IEGUVUŠI KVALIFIKĀCIJU VĀCIJĀ 7

PAŠVALDĪBU SAVIENĪBĀ
INFORMĀCIJAI UN DARBAM 8

LPS PĀRSTĀVNICĪBĀ BRISELĒ
ĪRIJAS PREZIDENTŪRA ATKLĀJUSI SAVAS PRIORITĀTES 12
LATVIJAS PAŠVALDĪBU PĀRSTĀVJI BRISELĒ 12

APSVEICAM!
“LAUKU/LATVIJAS AVĪZEI” – 25 14

IZPILDDIREKTORU ASOCIĀCIJĀ
GADS JAUNS. BET NAUDA? 15

INFORMĀCIJAI
PARĀDU ĀRPUSTIESAS ATGŪŠANAS LIKUMS 18

KRĀJAIZDEVU SABIEDRĪBĀS
VAI VAR BŪT GLĀBIŅŠ BEZIZEJĀ? 20

TAUPĪSIM!
MAĢISKĀ “KOREKCIJA” 24

VIEDOKĻI
DEPUTĀTU SKAITS UN STATUSS 26
MAZO NOVADU ATTĪSTĪBA TIEK BREMZĒTA MĀKSLĪGI 27
PAR REFORMĀM UN VALDĪBAS ŠĶELTNIECISKO POLITIKU 28
DRAUDS IEDZĪVOTĀJU INTEREŠU PĀRSTĀVNICĪBAI 30
VJETNAMIZĀCIJA UN AMERIKANIZĀCIJA. VAI “LATVIZĀCIJA”? 32

ZIŅAS
LATVIJAS PILSĒTĀS UN NOVADOS 34

PROJEKTI
JAUNIEŠU INTEGRĀCIJA DARBA VIDĒ 37

GADUMIJĀ
2012. GADS LATVIJAS PAŠVALDĪBĀS 38

HOROSKOPI
KĀ IZTURĒTIES PRET PRIEKŠNIEKU 58

ANEKDOTES
ATPŪTAI, ATELPAI, SMAIDAM 60

LATVIJAS RĪTDIENA – ŠODIENAS UZŅĒMĒJOS

Gunta Klismeta

Laikam tā ir aksioma, ka ne jau valsts aizvedīs Latvijas iedzīvotājus uz “gaišo un saulaino rītdienu”, jo gan valsts, gan pašvaldību budžeti vien sadala mūsu kopīgi nopelnīto naudu, tātad ir “tērējoši”. Lai šos budžetus pieaudzētu, neapšaubāmi, jābūt daudziem un lieliem uzņēmumiem un daudz vairāk darbavietām, kas nopelnīto pārvērš lielākos nodokļu ieņēmumos. Bet valstij un pašvaldībām visiem spēkiem būtu jāsekmē gan ražotņu un uzņēmumu rašanās un attīstība, gan jaunu darbavietu izveide, gan infrastruktūras nodrošināšana vietējiem uzņēmumiem, gan atbalsta programmu un uzņēmējdarbību veicinošu pasākumu iedzīvināšana.

Līdz šim jēdziens par **pašvaldību atbalstu uzņēmējdarbībai** bija visai teorētisks, kaut gan kopš 1994. gada likumā “Par pašvaldībām” ierakstīts, ka tām jāveicina uzņēmējdarbība savā administratīvajā teritorijā, taču trūka atvēlēto rīku jeb ietekmes sviru. Tomēr iesākumā daudzko var panākt arī ar labu gribu, radošu pieeju un jaunām iniciatīvām. Par to, ka dzīvē tā tiešām notiek, vairāku gadu garumā pārliecinājies arī žurnāla “Logs” radošā komanda, ik mēnesi ciemojoties kādā novadā vai pilsētā. Uzkrātos vērojumus un labās prakses piemērus atspoguļosim žurnāla nākamajos numuros, bet šoreiz par janvāra galveno notikumu LPS darbā – **pašvaldību uzņēmējdarbības konsultantu tikšanos Pašvaldību savienības organizētajā diskusijā 10. janvārī Rīgā**.

Jau **LPS 23. kongresā**, kas notika pērnā gada maijā Preiļos, tika pieņemta **rezolūcija “Par pašvaldību atbalstu vietējai uzņēmējdarbībai”**, rosinot kardināli palielināt pašvaldību lomu uzņēmējdarbības veicināšanā un bezdarba mazināšanā. Apzinoties, ka attīstītiespējīgai jāklūst katras pašvaldības teritorijai un jāpieliek visi spēki investoru piesaistei un jaunu, produktīvu darbavietu radīšanai, LPS kongress aicināja Saeimu un valdību nodrošināt nosacījumus, lai pašvaldība varētu attīstīt savu infrastruktūru vietējo uzņēmēju atbalstam, balstoties uz pašvaldību saistošajiem noteikumiem. Tāpat pašvaldību vadītāju vienota prasība bija nosacījumi, lai varētu reāli veicināt darbaspēka mobilitāti uzņēmējdarbības attīstībai, kā arī nodrošināt pašvaldībām iespēju izvēlēties vietējiem apstākļiem piemērotus pasākumus pabalstu saņēmēju atgriešanai darba tirgū un sekmēt inovatīvu uzņēmējdarbību katrā teritorijā – attīstot kooperāciju un dibinot jaunus uzņēmumus ar valsts un pašvaldību kapitālu.

Lai to nodrošinātu un aktivizētu saimniecisko rosību pašvaldību teritorijās, jāizdara likumdošanas gro-

zījumi, atceļot uzņēmējdarbību kavējošās normas Valsts pārvaldes iekārtas likumā, Publisko iepirkumu likumā, Valsts atbalsta kontroles likumā un likumos “Par pašvaldībām” un “Par valsts un pašvaldību mantas izšķērdēšanas novēršanu”, tādējādi ļaujot pašvaldībām brīvi veidot uzņēmumus un rīkoties ar savu īpašumu, atvieglojot iepirkuma procedūras un paplašinot tiesības atbalstīt vietējos uzņēmējus. LPS priekšsēdis Andris Jaunsleinis kongresā puda pārliecību, ka arī valstij vajadzētu nevis norobežoties no uzņēmējdarbības, bet dibināt jaunus ražotnes reģionos, kur ir augsts bezdarba līmenis.

Rudenī LPS nosūtīja vēstuli visām Latvijas pašvaldībām ar lūgumu nozīmēt savā novadā vai pilsētā atbildīgo personu par uzņēmējdarbību, bet gada sākumā aicināja šīs jomas pārstāvjus uz **pašvaldību uzņēmējdarbības atbalsta tīkla** pirmo darba diskusiju. 10. janvārī dalībnieku pulkā bija vairāk nekā 80 pašvaldību nominēto ekspertu uzņēmējdarbības jomā, kā arī vairāku domju vadītāji un citas atbildīgās amatpersonas. Šī diskusija tika rīkota ar mērķi panākt sadarbību starp pašvaldībām, lai, apvienojot spēkus, kopīgi rastu labāko veidu, kā stiprināt un attīstīt uzņēmējdarbību reģionos, pilsētās, lauku teritorijās un pagastos.

Pasākumu atklāja LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis**, kurš uzskata, ka *“mums absolūti nav jābaidās no tā, ka arī pašvaldības nodarbojas ar uzņēmējdarbību. Un, ja tādējādi notiek sabiedrības interešu aizstāvība, tad es tur neredzu neko sliktu...”*

Diskusijas dalībnieki uzklāja informāciju par valsts atbalsta veidiem uzņēmējdarbības veicināšanā un konkurētspējas celšanā, tajā skaitā ES struktūrfondu programmām uzņēmējdarbībā, kā arī guva priekšstatu par notikumiem LPS, Eiropas Savienības institūcijās, Saeimā, Ministru kabinetā un ministrijās, par jauniem likumdošanā un projektiem un citas noderīgas ziņas uzņēmējdarbības un pašvaldību kontekstā.

Negaidīti lielā klausītāju interese lika mainīt pasākuma norises vietu, tāpēc neizdevās iecere tiešsaistē pieslēgties LPS pārstāvēniecībai Briselē, tomēr tās vadītāja **Agita Kaupuža** bija sagatavojusi videouzrunu, kurā izteica gatavību atbalstīt jaunā tīkla veidošanu arī "no Eiropas".

Veiksmīgas sadarbības nolūkā savu redzējumu par pārraugāmajām jomām sniedza LPS padomnieki. Papildus tika rosināta diskusija saistībā ar Nacionālo attīstības plānu, nacionālās industriālās politikas vadlīnijām, Publiskā iepirkuma likuma grozījumiem un nākamā Eiropas Savienības fondu plānošanas perioda prioritātēm, cenšoties noteikt reālus finanšu un nefinanšu instrumentus, kas ir pašvaldību rīcībā, lai sniegtu atbalstu vietējiem uzņēmējiem.

Ievadsesijā par pašvaldību stratēģisko mārketingu uzstājās LPS vecākais padomnieks Dr.oec., Dr.phys. **Māris Pūķis**. Viņš uzsvēra, ka tuvākajos trīs gados vietējo uzņēmējdarbību Latvijā ietekmēs vairāki pasākumi, kas tiks īstenoti gan tā saucamā norvēģu finanšu instrumenta ietvaros (VARAM pārraudzīs reģionālo centru programmu, un LPS veidos sadarbības tīklu un datubāzi), gan LPS 23. kongresa rezolūcijas izpildē (uzņēmējdarbības atbalsta tīkls).

Savā prezentācijā viņš raksturoja jauno pieeju, ko LPS piedāvās pašvaldību politiķiem. Tās pamatdoma – pašvaldības konkurē gan savā starpā, gan ar valsts sektoriem, un sadarbība nav mērķis, bet līdzeklis, lai pārspētu konkurentus. Latvija kļūs spēcīgāka, ja konkurējošās pašvaldības būs dažādas un katra atradīs savas stiprās puses. Vai tad slikti, ja katra pašvaldība jūtas kā karaļvalsts? Te vietā minēt Ventspils pilsētas piemēru, kuras koncepts "valsts valstī" guvis atzinību vairākos Eiropas un pasaules mēroga konkursos.

Arī pašvaldībām būtu jāņem vērā **mārketinga principi** jeb *4P* – produkts (*product*), cena (*price*), vieta (*place*) un virzība tirgū (*promotion*). Tirgus pieprasījums šajā gadījumā nozīmē to, ko vēlas un turpmāk vēlēšies iedzīvotāji, apmeklētāji un uzņēmēji, turklāt spēcīga pašvaldība būs tā, kas labāk prognozēs nākotni un īstajā brīdī spēs piedāvāt pieprasītāko "produktu". Tāpat nav mazsvarīga arī sabiedroto un konkurentu analīze, noskaidrojot, ko piedāvā citas pašvaldības, kādas ir mūsu priekšrocības un ko no tām varam attīstīt.

Kā pašvaldība var veicināt uzņēmējdarbības attīstību? Uz to Māra Pūķa atbilde bija šāda – pašvaldība nosaka attīstāmās nozares un rīko konkursu investoriem, kurš iegūs tiesības uz pašvaldības atbalstu; savukārt uzņēmējs izvēlas attīstāmo virzienu un veic konkursu starp pašvaldībām, kura piedāvās tādus bonusus, ka viņš izvēlēšies to kā investīciju vietu.

LPS veidos **sadarbības tīklu**, kura dalībnieki analizēs savus panākumus un neveiksmes, izplatīs **labo pieredzi** un norvēģu projekta ietvaros īsteno **pilotprojektus**. Attiecībā uz **ārējās vides uzlabošanu** Pašvaldību

savienība strādās pie tā, lai legalizētu pašvaldības sniegto "valsts atbalstu" (piedāvājumu paketes investoriem), veidotu pozitīvu attieksmi pret publisko un privāto partnerību (PPP), likumdošanā atjaunotu piemērotu formu bezpeļņas uzņēmējdarbībai un noteiktu tiesības veidot savus uzņēmumus, kas darbojas arī tirgū (pašvaldības stratēģiskie mērķi jānosaka domei).

Informāciju par Tehnisko problēmu komiteju un veicamajiem uzdevumiem šogad sniedza LPS padomnieks **Aino Salmiņš**. Viņš atzīmēja, ka **autoceļu** jomā LPS cīnīsies, lai nākamgad tiktu ieviests valsts un pašvaldību autoceļu finansēšanas modelis, piesaistot 30% akcīzes nodokļa un visus ieņēmumus no transportlīdzekļu ekspluatācijas nodokļa, kā arī centīsies panākt, ka katru nākamo gadu valsts autoceļu fonda finansējums pieaugtu par 10% no plānotajiem ieņēmumiem no akcīzes nodokļa naftas produktiem, līdz tiek sasniegti 80%, un pusi no šā pieauguma un no transportlīdzekļu ekspluatācijas nodokļa pieauguma novirza pašvaldību autoceļu un ielu uzturēšanai – tāds ir arī LPS Domes lēmums. A. Salmiņa stiprā puse ir skaitļi, tādēļ diskusijas dalībnieki varēja uzskatāmi iepazīties, cik liela nabadzība draud gan valsts, gan jo īpaši pašvaldību ceļiem. Ņemot vērā, ka Nacionālais attīstības plāns neparedz finansējumu pašvaldību autoceļiem un ielām un valsts vietējiem reģionālajiem ceļiem, LPS kopā ar pašvaldībām risinās jautājumu par nacionālo finansējumu un mēģinās šogad panākt papildu finansējumu pašvaldību autoceļu un ielu uzturēšanai vismaz 3,7 miljonu latu apmērā.

Ļoti daudz darba Pašvaldību savienības un vietējo varu pārstāvjus gaida sabiedriskā transporta nozarē, kur nepieciešams noteikt minimāli nepieciešamo dotāciju apjomu zaudējumu segšanai pārvadātājiem, kā arī sakarā ar Būvniecības likumu, atkritumu apsaimniekošanu, publiskajiem iepirkumiem un mājokļu un siltumapgādes problēmām.

LPS padomnieks akcentēja **pašvaldību uzstādījumu** – jāatsakās no iesakņojušās domas, ka valsts un pašvaldība kā publiskas personas izvairās no uzņēmējdarbības, atstājot to privātajam sektoram, un jāpieņem ideja, ka arī publiskās personas nodarbojas ar uzņēmējdarbību, ja tā atbilst sabiedrības interesēm. A. Salmiņš iesaka balstīties uz Eiropas valstu pieredzi, kas uzskatāmi pierāda, kā nodrošināt valsts un pašvaldību uzņēmumu konkurētspēju. Katrai uzņēmējdarbībai ir savi mērķi, ko var iedalīt šādi: pelnīt; garantēt valsts vai sabiedrisko drošību; attīstīt cilvēkresursus prioritārajās nozarēs; attīstīt publisko infrastruktūru; sniegt publiskos pakalpojumus kā sociālajam komersantam. LPS speciālists uzskata, ka Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. pantā jāparedz, ka stratēģiskos mērķus, kuru īstenošanai drīkst izveidot pašvaldības kapitālsabiedrību, nosaka pašvaldības dome, tāpat jaunajā Kapitālsabiedrību un kapitāla daļu pārvaldīšanas likumā jāizslēdz centralizētā biroja kompetences saistībā ar pašvaldību komercsabiedrībām un pašvaldībām piederošajām kapitāla daļām, atstājot tikai konsultatīvas funkcijas, ja pašvaldība tādas vēlas.

Par enerģētikas politikas rīcības virzieniem, uzdevumiem politikas mērķu sasniegšanai un finanšu risinājumiem pastāstīja LPS padomnieks **Paulis Barons**. Necik priecīgāka nebija arī viņa uzstāšanās – no Krievijas importējam gāzi ap 1,9 miljardiem m³ (no tā apmēram 60% centralizētajai siltumapgādei), maksājot apmēram 414 miljonus latu – tas ir minuss importa un eksporta bilancē; tikpat daudz izvedam, eksportējot neapstrādātus kokmateriālus. Valsts pelna uz siltumapgādes pakalpojumu pieauguma rēķina (PVN 5% vai 12% – starpība veido 18 miljonus), dabasgāzes nodoklis ir ap 11–12 miljoniem gadā, un paradokss, ka tieši tikpat daudz mēs samaksājam par GMI un dzīvokļu pabalstiem.

Savukārt uz priecīgākas nots aizritēja LPS padomnieces lauku attīstības jautājumos **Sniedzes Sproģes** uzstāšanās, kura iepazīstināja ar Latvijas nacionālajām interesēm un attīstības perspektīvām lauku teritorijās, aicinot klātesošos atbildēt uz vairākiem jautājumiem par situāciju katrā konkrētajā pašvaldībā un mūsu resursiem – gan dabas, tehniskajiem un finansiālajiem, gan cilvēkresursiem. Viņa mudināja ikvienu nospraust sev mērķi, kādi mēs gribam būt, un paredzēt rīcības tā sasniegšanai. Ilggadējās lauku pazinējas vēlējumus un ieteikumus, neapšaubāmi, var uzskatīt arī par metodi pašapziņas un pašvērtības celšanai, kas īpaši svarīgi ir uzņēmējdarbībā.

S. Sproģe **pašvaldību lomu uzņēmējdarbības atbalstā** saskata saimnieciskās darbības sekmēšanā attiecīgajā administratīvajā teritorijā, rūpēs par bezdarba samazināšanu un attālinātajās darba vietās. Viņa atgādināja, ko jau dara pašvaldības – piešķir nodokļu atlaides, rīko pašvaldības iepirkumus, veido domē uzņēmējdarbības atbalsta komisiju, rīko uzņēmēju brokastis un citas sanāksmes ar uzņēmējiem, atbalsta biznesa inkubatora izveidi, konsultē un atbalsta tūrisma jomas uzņēmumus, organizē konkursus uzņēmēju godināšanai, piedāvā seminārus un bezmaksas konsultācijas, rīko kultūras, sporta un izklaides pasākumus. Viņas “padomu somā” ir arī tādi piemēri kā pasākumu kopums “Iepazīsti novadu!”, vietējie zīmoli, stendi izstādēs, partnerības līgumi, uzņēmēju delegāciju vizītes produktu realizācijas vietās, mērķapmācības, zaļie iepirkumi, vietējo produktu tirdziņi, produktu kvalitātes shēmas (“zaļā karote”, reģionālie produkti) u.c.

Īpaši jāizceļ kustība “Nepērc svešu!”, kuras pamatā ir aicinājums Latvijas iedzīvotājiem atbalstīt savus uzņē-

mumus, savas darbavietas, savu valsti. Jaunās kustības mērķis ir mainīt sabiedrības apziņu, kā arī ietekmēt politiķu domāšanu un attiecīgi – likumdošanu par labu vietējiem ražotājiem, sākot no izvēles pirkt vietējo produktu un beidzot ar priekšroku vietējiem valsts iepirkumos. To atbalsta arī Zemkopības ministrija, aicinot tiešās pārvaldes iestādes, kā arī pašvaldības un pašvaldības iestādes publiskajos iepirkumos izvēlēties Latvijā ražotas pārtikas preces – ieteikumi publiski pieejami IUB interneta mājaslapā, sadaļas “Nozaru organizāciju ieteikumi” apakšsadaļā “Pārtikas produktu iepirkumi”.

Ar pašvaldību uzņēmējdarbības atbalsta tīkla nozīmi, izvērtējot sadarbības modeļus un līdzdalību valsts pārvaldē, iepazīstināja LPS padomniece ekonomikas jautājumos **Andra Feldmane**. Savā ziņojumā viņa analizēja pašreizējos atbalsta instrumentus uzņēmējdarbības attīstības un tiešo investīciju piesaistē un caur reģionu nodarbinātības skaitļiem iezīmēja, vai pastāv vienlīdzīgas iespējas uzlabot cilvēku dzīves apstākļus un uzsākt uzņēmējdarbību. Speciāliste arī sniedza informāciju par Latvijas vietu pasaules valstu konkurētspējas reitīngos, īpaši akcentējot Pasaules Bankas izstrādāto ikgadējo apskatu “Doing Business”, kurā redzams, ka Latvijai ir liels potenciāls uzlabot uzņēmējdarbības vidi. Tāpat viņa akcentēja pašreizējos finanšu un nefinanšu stimulus, kas ir pašvaldību rīcībā uzņēmējdarbības atbalstam, kā arī nodokļu jautājumu, kas, no vienas puses, pierāda valdības mērķi nodrošināt Latvijas budžeta deficīta samazināšanu un valsts parāda ierobežošanu, tajā pašā laikā holdinga režīma nodokļu politikas iniciatīva nerada pārliecību par šā lēmuma pozitīvo ietekmi uz ekonomisko izaugsmi, jo nodokļi pēc savas būtības ir valsts izdevumu galvenais finansēšanas avots. Nepieciešams aktivizēt diskusiju par pašvaldību lomu uzņēmējdarbības sekmēšanā un valdības iespējām mērķtiecīgāk motivēt pašvaldības uz investīciju piesaisti ar fiskāliem instrumentiem, kur viena no iespējām būtu uzņēmumu ienākuma nodoklis.

Latvijā 99% no visiem komersantiem tiek pieskaitīti **mazo un vidējo uzņēmumu (MVU)** kategorijai. Valsts ekonomiskā politika un Nacionālais attīstības plāns nosaka prioritāti – “ekonomikas izrāviens” Latvijā, īpaši domājot par ekonomiskās aktivitātes veicināšanu reģionos. Atbalstot šo domu un akcentējot pašvaldību lomu uzņēmējdarbības sekmēšanā un jaunu darbavietu izveidošanā reģionos, svarīgi noteikt problēmjautājumus, kas līdz šim nav ļāvis attīstīties MVU sektoram Latvijā. Pirmām kārtām tie ir jautājumi saistībā ar **finanšu pieejamību un personāla resursiem**:

- pārsvarā līdzfinansējumu iespējams saņemt komersantiem, kas jau darbojas un spēj uzrādīt stabilus rezultātus;
- pieeja apgrozāmajam un kapitāla finansējumam ir nozīmīgs šķērslis uzņēmējdarbības aktivitātes un konkurētspējas palielināšanai mazos un vidējos uzņēmumos;
- augstas nodrošinājuma prasības kopā ar kredītvēsturi un pieredzi (peļņas, pieauguma rādītāji utt.), komersants nespēj nodrošināt līdzdalības prasību

projektā (komercbanku gadījumā tie veido vismaz 25%);

- garantiju un investīciju fondi šobrīd vēl nav pietiekami attīstīti, un tiem nav MVU attīstībai nepieciešamā kapitalizācijas līmeņa;
- problēmas ārējā finansējuma pieejamības jomā ārpus Rīgas; gadījumā, ja pat ir saņemts ES fondu līdzfinansējums, arī tad atlikušais bankas finansējums nav pieejams.

Forumā laikā tika risināts jautājums, vai Latvijas apstākļos viss, ko vajag izdarīt, ir samazināt birokrātiju un padarīt nodokļus draudzīgākus tieši privātajam sektoram un nav nepieciešams papildu valsts atbalsts, respektīvi, valstij un pašvaldībām vajadzētu pēc iespējas mazāk jaukties privātajā sektorā, ļaujot uzņēmējiem strādāt bez visādām programmām un atbalstiem. **“Doing Business”** skatījumā pie nepieciešamajiem pasākumiem kā prioritāri minēti šādi – apstiprināt Saeimā jauno Būvniecības likumu un grozījumus Civilprocesa likumā, likumā par Uzņēmumu reģistru reiderisma ierobežošanai un uzņēmējdarbības uzsākšanas atvieglošanai; apstiprināt MK grozījumus Nekustamā īpašuma valsts kadastra likumā, Zemesgrāmatu likumā un Likumā par nekustamā īpašuma ierakstīšanu zemesgrāmatās vienas pieturas aģentūras ieviešanai nekustamā īpašuma īpašumtiesību nostiprināšanai; ieviest uzņēmumu elektronisko reģistrāciju; pārskatīt nekustamā īpašuma reģistrācijas nodevu; uzlabot regulējumu šķēršļtīkuma darbībai un tiesu efektivitātes paaugstināšanai.

Lai arī uzņēmējdarbības vides pilnveidošana sekmē ekonomisko izaugsmi Latvijā un **“Doing Business”** rezultāti norāda virzienus, kuros strādāt 2013. gadā, tomēr svarīgi šajā situācijā būtu izvērtēt nacionālās ekonomikas izaugsmes reālo potenciālu un, pēc A. Feldmanes domām, mēģināt no pieļautajām kļūdām un citu valstu veiksmes stāstiem. Īpaši nozīmīgi tas ir, apzinoties, ka Latvijai ir lielas SVF aizdevuma saistības, kas būs jāatdod, un vienlaikus atcerēties, ka valstij un pašvaldībām pieder ļoti vērtīga infrastruktūra un dabas resursi. Piemērs, ko vajadzētu izanalizēt – kā tas bija iespējams, ka 1992. gadā Latvijā iesāktais privatizācijas process jau pēc septiņiem gadiem izraisīja lielākās ražošanas apvienības – VEF sadalīšanu mazos uzņēmumos, kas cits pēc cita laikā gaitā likvidējās. No šīs dienas viedokļa raugoties, nav saprotams ES PHARE konsultanta privatizācijas koncepcijas izstrādes virziens, kas integrē lielo telekomunikāciju gigantu (**“Ericsson”**, **“Motorola”**) konsultantu viedokļus un rezultātā noved pie tā, ka no viena varena uzņēmuma paliek tikai nosaukums un atmiņas.

Tajā pašā laikā, vērojot vienu no bagātākajām un izgudrotspējīgākā valsti **Dienvidkoreju**, dažas lietas būtu īpaši jāakcentē. Dienvidkorejas valdība, konsultējoties ar privāto sektoru, no sešdesmitajiem līdz astoņdesmitajiem gadiem nodarbojās ar jaunu industriju **“audzēšanu”** un izmantoja subsīdijas un valsts atbalstu līdz brīdim, kamēr šie uzņēmumi kļuva nosa-

cīti **“pieauguši”**, lai izturētu starptautisko konkurenci. Aizsargājošus tarifus un subsīdijas neizmantoja mūžīgi, bet gan lai dotu uzņēmumiem laiku apgūt jaunās tehnoloģijas un vadības iemaņas, kas ir nepieciešamas, lai konkurētu pasaules tirgū. Dienvidkorejas ekonomisko brīnumu veicināja valsts pragmatiskais tirgus stimulēšana, un bija situācijas, kad valsts aktīvi iesaistījās lielos projektos un projekts sākās ar valsts un pašvaldību uzņēmumu izveidi.

Interesanti bija Andras Feldmanes minētie piemēri no pasaules prakses, uzsverot, ka pats galvenais ekonomikas teorijā un praksē ir lielu uzņēmumu radīšana, jo ap tiem veidojas apkalpojošie uzņēmumi jeb MVU. 2012. gada oktobra žurnāla **“Forbes”** rakstā par **“Apple”** minēta informācija, ka viena IT nozarē strādājošā darba vieta rada piecas MVU darba vietas un viena ražošanas nozarē strādājošā darba vieta – 1,6 MVU darba vietas.

Pilnīga konkurences nodrošināšana, nenoliedzami, ir svarīgs nosacījums, tomēr būtu jāanalizē, kā šo jautājumu risina dažas ES bagātās valstis, jo mēs esam vienotā Eiropas Savienības tirgus dalībnieki. Jāapzinās, ka jebkuri jaunie ES noteikumi un direktīva ļauj klientam izvēlēties produktu un pakalpojuma piegādātāju, un stingri noteikumi radīti, lai novērstu jebkādas turpmākos šķēršļus tirgus konkurencei, un tiesību aktu izstrādes laikā Eiropas Parlaments no savas puses nepieņēma aizstāv tieši patērētāju intereses. Tajā pašā laikā patērētāju intereses var aizstāvēt ļoti dažādi, un šeit ir daži piemēri, kādas pieejas atrastas.

Somijā valsts kapitālsabiedrību uzraudzības sistēmas modernizācija tika pabeigta 2010. gadā, un valsts turpina darboties alkohola tirdzniecības tirgus segmentā. Pamatojums – brīvā tirgus apstākļos šim uzņēmumam nav nekādu priekšrocību, bet diemžēl citu uzņēmumu arī nav. Svarīgs ir uzstādījums, ka uzņēmumi, kas ir nosacīti reģionāli/vietēji monopoli un isteno valsts politiku, tad šiem uzņēmumiem mērķis nav peļņas gūšana, tie pilnībā pieder un tos kontrolē valsts vai pašvaldības. Interesanti, ka Somijā ir virkne uzņēmumu, kas darbojas brīvā tirgus apstākļos un tiek kotēti biržā, bet arī 100% pieder valstij vai pašvaldībām, un neviens nerisina jautājumu par tirgus liberalizāciju, jo konkrēta pakalpojuma piegādes jomā pastāv monopols, un konkurences trūkums varētu izraisīt augstas cenas, kas negatīvi ietekmē ekonomiku. No juridiskā viedokļa, valsts un pašvaldības uzņēmumi nav atsevišķas juridiskas personas, bet gan valsts sastāvdaļa, kas pēc būtības nozīmē, ka tie nevar būt maksātnespējīgi. Nodokļu politikas jomā būtu jāpiemin, ka Somijas valsts kapitālsabiedrībām piemēro zemāku iedzīvotāju ienākuma nodokļa (IIN) likmi, bet, ja pakalpojums tiek sniegts citai valsts iestādei, tad IIN likme ir nulle. Somijas valsts un pašvaldību iestādes var iegādāties pakalpojumu no valsts kapitālsabiedrībām bez iepirkuma procedūras.

Raksturojot **Francijas** piemēru valsts atbalstam uzņēmējiem un sabiedriskajam sektoram, jāmin **“Caisse**

des Dépôts et Consignations" ("Noguldījumu un investīciju fonds") – tā ir 1816. gadā dibinātā finanšu organizācija, kas ir daļa no Francijas valsts valdības institūcijām un atrodas parlamenta kontrolē. "Caisse des Dépôts et Consignations" izveidota ar mērķi pasargāt valsts līdzekļus un valsts ierēdņu pensiju fondus un pensiju kontus un ieguldīt valsts stratēģiskos un tautsaimniecībai svarīgos projektos. Francijas fonds ieguldījis tādos nekustamo īpašumu attīstītājos kā "Icade", kas darbojas biroju telpu, tirdzniecības centru, sabiedrisko telpu un veselības iestāžu segmentā, un uzņēmumā "Groupe SNI", kas nodarbojas ar celtniecību, renovāciju, nomu, apsaimniekošanu un tirdzniecību. Ieguldīts arī uzņēmējdarbības atbalsta fondā "Fond Stratégique d'Investissement" (FSI), kur fonda aktīvi ir 20 miljardi eiro un veiktas tiešās investīcijas pamatkapitālā 14,5 miljardu apmērā, kā arī investēts piecos lielos, 13 vidējos un 20 mazos uzņēmumos. Tāpat Francijas valsts ar fonda līdzdalību plāno investēt vadošajā Eiropas papīra un produktu izplatītājā "Sequana" un interneta sociālajā tīklā "Viadec", kuram ir apmēram 45 miljoni aktīvu lietotāju, plānotais investīciju apjoms ir 24 miljoni eiro, un tās izmantos ātrākai tirgu apgūšanai Ķīnā, Krievijā, Dienvidamerikā, Indijā un Āfrikā.

Tajā pašā laikā, lai arī cik pozitīvas dažos aspektos būtu termiņu inovācijas un pētniecība, jāmin viens fakts saistībā ar **Vācijas** atbalsta sistēmu pētniecības un attīstības programmām uzņēmumiem, kas 3% no IKP paredz tērēt pētniecībai un uzņēmumu attīstībai. Plānotā summa 2013. gadā ir ap 70 miljardiem eiro (2012. gadā bija 50 miljardi). Vācijā budžeta līdzekļi paredzēti gan teorētiskajai, gan industriālajai (jau esošu produktu un pakalpojumu uzlabošanai), gan eksperimentālajai pētniecībai. Svarīgi, ka mazajiem un vidējiem uzņēmumiem pētniecībai piešķir finansējumu līdz 75% no kopējiem izdevumiem.

Pēc 10. janvāra diskusijas LPS padomniece Andra Feldmane apkopojusi dalībnieku un pašvaldību priekšlikumus par **nepieciešamajām darbībām un likumdošanas un normatīvo aktu izmaiņām, lai ļautu pašvaldībai līdzdarboties uzņēmējdarbībā.**

- **Kooperācijas veicināšana un pašvaldības tiešs atbalsts kooperācijas veidošanā lauksaimniecībā, mežsaimniecībā, zivsaimniecībā, kokrūpniecībā**

Sadarbībā ar LLKC un Zemkopības ministriju panākt pašvaldībām tiesības piedalīties kooperācijā, lai veicinātu reālu sadarbību starp saimniecībām un uzņēmējiem savā reģionā.

Popularizēt mazpazīstamu mazu uzņēmumu un mājsaistādāto produktu un preču labo kvalitāti, nodrošinot loģistiku un specifiskus mārketinga pasākumus.

Latvijas mežu īpašnieku kooperatīva izveide reģionos – pašvaldība sniegtu atbalstu šādas kooperatīvās sabiedrības izveidē ar mērķi piesaistīt profesionālus darbiniekus un tehnoloģijas savu un privāto īpašumu apsaimniekošanā. Piesaistīt ES fondu līdzekļus.

- **Novadu pašvaldību biznesa inkubatoru izveide**
Sniegt atbalstu novada uzņēmējiem, nodrošinot viņus ar telpām un konsultācijām. Piesaistīt ES fondu līdzekļus.

- **Pašvaldību veidoti uzņēmēju pārtikas ražošanas klasteri un atbalsta programmas izstrāde valsts līmenī**

Pašvaldībās esošu uzņēmumu, pētniecības un citu saistīto institūciju sadarbība, panākot, ka pašvaldībā tiek stiprināta pārtikas ražošanas industrija, kas ir pamats vietējo lauksaimniecības produktu izmantošanas veicināšanai pašvaldības un valsts iepirkumos. Panākt kritisko apjomu, kas ļauj tam nodrošināt noteicošo vietu konkrētā teritorijā.

- **Pašvaldību reģionāli uzņēmējdarbības klasteri noteiktā tautsaimniecības sektorā**

Sniegt atbalstu vietējiem uzņēmumiem, nodrošinot loģistiku noteiktas industrijas uzņēmumiem, piesaistīt izglītotus speciālistus un transportēšanas pakalpojumu uzņēmumus. Panākt strauju saimnieciskās darbības apjoma pieaugumu.

- **Pašvaldībai piederoša zemesgabala nomas līguma noslēgšanas un nomas maksas aprēķināšanas standarta līguma izstrāde**

Mērķis – pasargāt no iespējamām kļūdām. Nepieciešams standarta līguma paraugs.

- **Valsts un pašvaldību finanšu fonda/bankas izveide**
Apzinoties finanšu avotus un vadoties pēc ES veco dalībvalstu (Vācijas, Francijas, Somijas, Dānijas) pieredzes, attīstīt savu nacionālo finanšu instrumentu.

- **Pašvaldību energoservisa kompāniju aktivitātes stiprināšana**

Mērķis – trešās personas finansējuma piesaiste ar energoefektivitāti saistītu jautājumu risināšanā. Aktivitātes saīsinājums – PESKO, kas nozīmē, ka uz pašvaldību uzņēmumu bāzes tiek ieviests ESCO princips (ESCO – ēkas enerģijas serviss).

Aicinām visas Latvijas pašvaldības dalīties pieredzē, kādi uzņēmējdarbības veicināšanas pasākumi tiek īstenoti jūsu novadā vai pilsētā un kā atbalstāt savus vietējos uzņēmējus!

Mūžizglītības
programma

DESMIT LATVIJAS "CEMEX" DARBINIEKI IEGUVUŠI PASAULES KLASES KVALIFIKĀCIJU VĀCIJĀ

Desmit īpaši izvēlēti "CEMEX" darbinieki nule atgriezušies no mobilitātes prakses augstas klases cementa rūpnīcās Bekumā un Rudersdorfā (Vācijā), kuru ražošanas kapacitāte ir piecas reizes lielāka nekā Latvijā. Starptautiski konkurētspējīgu darbinieku sagatavošana ļaus "CEMEX" vēl vairāk paaugstināt darbības efektivitāti, pārņemot labāko Vācijas rūpnīcu pārvaldības praksi.

"CEMEX" jaunā rūpnīca, kas uzskatāma par vienu no šobrīd modernākajām cementa ražotnēm Eiropā, pieprasa tikpat augsti kvalificētus darbiniekus. Iegūt šāda veida pieredzi Latvijā nav iespējams, tādēļ, pateicoties Eiropas Savienības finansētajai Leonardo da Vinci programmai un uzņēmuma līdzfinansējumam, darbinieki varēja papildināt savas zināšanas un praktiskās iemaņas rūpnīcās, kuru kapacitāte ir 4,9 miljoni tonnu cementa gadā jeb aptuveni piecas reizes vairāk nekā Latvijā. Lai iegūtu šo iespēju, darbiniekiem bija nepieciešama atbilstoša izglītība, angļu valodas zināšanas un vismaz viena gada pieredze cementa ražotnē," saka Leonardo da Vinci projekta koordinatore **Marija Slaidiņa**.

"CEMEX" mērķis ir efektīvākā iespējamā pārvaldības sistēma, kuras nodrošināšanai neatsverama ir tieši praktiskās pieredzes pārnese no līdzīgas ražošanas procesa rūpnīcām, kas sevi pierādījušas ar izcilu pārvaldības sistēmu. Savukārt *Europass mobility* dokuments nākotnē palīdzēs šiem speciālistiem konkurēt nozares darba tirgū arī starptautiskā līmenī.

Projekta dalībnieki ir speciālisti, kuru darbs saistīts ar pārvaldības sistēmas uzturēšanu un pilnveidi svarīgākajos procesos – cementa ražošanā, ražošanas datu analītikā, iekārtu uzturēšanā un remontā, kvalitātes kontrolē, loģistikā, integrētās pārvaldības sistēmā un vidē, sagādes daļā, integrētajā drošībā un personāldaļā. Praktisko apmācību vadīja Vācijas rūpnīcu speciālisti ar atbilstošu izglītību un vismaz trīs gadu pieredzi cementa ražošanas jomā.

Labākos priekšlikumus, kas tiks izstrādāti pēc prakses, ieviesīs jaunajā Latvijas rūpnīcas kvalitātes, vides un darba drošības integrētajā vadības sistēmā. Ražotnes pieredzējušie speciālisti ir augstu novērtēti visā "CEMEX" grupā.

Šī prakse tika organizēta Mūžizglītības programmas "Leonardo da Vinci PLM" ietvaros, kas paredz atbalstu darba tirgū esošu darbinieku zināšanu, iemaņu un kompetenču gūšanai, lai veicinātu viņu personīgo izaugsmi, nodarbinātību un izredzes iekļauties Eiropas darba tirgū.

Projekta dalībnieku atsauksmes

Liena Bernāne – procesu inženiere:

– Vācijas rūpnīcu kvalitātes, vides un energoefektivitātes vadības sistēmām, kas darbojušās jau vairāk nekā desmit gadu, vērojama lielāka efektivitāte – atbildības un uzdevumi ir definēti, dokumentācija sakārtota, un procesi – pārskatāmi. Domāju, ka tas ir liels izaicinājums arī mūsu uzņēmumam, jo sakārtoti procesi dotu iespēju strādāt vēl efektīvāk un ērtāk.

Ingūna Dīriņa – pasūtījumu apstrādes speciāliste:

– Viennozīmīgi, šādi pieredzes apmaiņas braucieni ir ļoti vērtīgi un nepieciešami, lai darbinieks ne tikai gūtu priekšstatu par citur notiekošajiem procesiem, bet arī novērtētu savu darbu un darba devēju.

Andris Pommers – Integrētās drošības daļas vadītājs:

– Vācija izsenis pazīstama ar augstu darba kultūru, kārtību un disciplīnu, līdz ar to arī labu darba drošības organizāciju. Apmeklējot Vācijas ražotnes un tiekoties ar dažādu nodaļu vadītājiem, viens no galvenajiem novērojumiem un patīkamākajām atziņām ir tā, ka mūsu cementa rūpnīcā darba drošības sistēma arī ir augstā līmenī.

Sagatavojusi "CEMEX" sabiedrisko attiecību speciāliste
Linda Ozola

INFORMĀCIJAI UN DARBAM

Ilze Mutjanko,
LPS padomiece
sabiedrisko attiecību
jautājumos

www.lps.lv

LPS Valdē

• **8. janvārī** notika šogad pirmā Latvijas Pašvaldību savienības Valdes sēde, kurā apsprieda Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas izstrādāto pamatnostādņu projektu "Reģionālās politikas pamatnostādnes līdz 2020. gadam". "Pamatnostādņu projekts nav rakstīts saskaņā ar Nacionālo attīstības plānu, pie tā vēl nepieciešams rūpīgi strādāt," atzina LPS padomnieks **Jānis Piešiņš**. Lēmumā, ko pieņēma Valde, uzsvērts, ka pamatnostādņu projektā nav ievērotas LPS divu kongresu rezolūcijas par investīciju finansēšanas principu maiņu un uzņēmējdarbības attīstību pašvaldībās. LPS Valde rosina pārstrādāt reģionālās politikas pamatnostādnes, ietverot rīcības plānā *NAP 2020* paredzētās darbības, nodalot citas darbības atsevišķi, kā arī mainīt reģionālās attīstības finansēšanas principus, saskaņojot to ar LPS kongresu pamatnostādņēm. Plāna ietvaros LPS aicina pārtraukt administratīvi teritoriālās reformas vietējo pašvaldību posma turpināšanu, līdz paiet divi sasaukumi, kopš pašvaldības darbojas jaunajās administratīvajās teritorijās un reformas rezultāti tiek zinātniski izvērtēti. LPS padomiece **Vineta Reitere** informēja par grozījumiem likumā "Par pašvaldībām", Republikas pilsētas domes un novada domes deputāta statusa un Republikas pilsētas domes un novada domes vēlēšanu likumā. LPS Valde pauda viedokli, ka šie grozījumi saistībā ar amatu savienošanas ierobežojumiem

deputātiem ir nesamērīgi un sasteigti un tos nedrīkstētu attiecināt uz 2013. gada pašvaldību vēlēšanām. Valdībā šobrīd izstrādā vietējo pašvaldību referendumu likumprojektu. LPS vecākais padomnieks **Māris Pūķis** vērsa uzmanību uz faktu, ka likumprojektā ir virkne strīdīgu detaļu. Jāizvērtē jautājumi, par kuriem var ierosināt referendumu. To varētu rīkot par jautājumiem, kas ir pašvaldības kompetencē un atbilst tās finansiālajām iespējām, taču nevar pieļaut gadījumu, ka rīko referendumu, kura rezultātā tiek atlaista dome par nelikumīgiem vai tādiem jautājumiem, ko pašvaldība nevar un nedrīkst izpildīt.

LPS komitejās

Reģionālās attīstības un sadarbības komitejā

• **15. janvārī** LPS Reģionālās attīstības un sadarbības komiteja apsprieda reģionālās politikas pamatnostādņu projektu, Meliorācijas likuma grozījumus, kā arī Meliorācijas kadastra darbību un Eiropas Savienības investīcijas meliorācijas sistēmu sakārtošanā. LPS padomnieks **Jānis Piešiņš** VARAM gatavoto reģionālās politikas pamatnostādņu projektu raksturoja kā pašvaldībām nozīmīgu un no LPS puses ļoti rūpīgi vērtētu dokumentu. Diemžēl tajā ietverti daudzi neizstrādāti priekšlikumi, piemēram, par pašvaldību finanšu izlīdzināšanu, administratīvi teritoriālās reformas turpināšanu un plānošanas reģionu nākotni. Pamatnostādņu materiāli tika nosūtīti visām pašvaldībām atsauksmēm, un saņemtas 20 atbildes, kas satur 178 dažādus priekšlikumus un iebildes. Šis materiāls tika vērtēts LPS Valdē, kur pieņēma lēmumu pamatnostādnes pilnveidot. Meliorācijas likuma grozījumi tapuši pēc **Carnikavas novada domes** ierosmes un risina vairākas problēmas gadījumos, kad polderi un meliorācijas sistēmas dažādu zemes īpašnieku atšķirīgas darbības rezultātā netiek kopti. Tāpēc likumā paredzēts izveidot jaunu meliorācijas sistēmu veidu – pašvaldību nozīmes meliorācijas sistēmas. Sēdes gaitā vienojās, ka meliorācijas sistēmu uzturēšanā ir vēl citas neatrisinātas problēmas, piemēram, nav pieļaujama kanalizācijas ūdeņu novadīšana meliorācijas sistēmās, cīņa ar meliorācijas sistēmu atsevišķu posmu īpašnieku bezdarbību u.c. Valsts SIA "Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi" Meliorācijas departamenta direktors **Edgars Griķītis** atzīmēja, ka meliorācijas sistēmu kopējā vērtība Latvijā ir apmēram septiņi miljardi latu, bet to nesakārtotība rada 75 miljonu zaudējumu. Savulaik valsts budžetā bija paredzēts, ka 4% no nekustamā īpašuma nodokļa ieņēmumiem jāizlieto meliorācijas sistēmu uzturēšanai. Atsakoties no šā principa, sistēma strauji deformējās. Komitejā tika demonstrēta ar Eiropas Savienības atbalstu veidotā Meliorācijas kadastra informācijas sistēma www.melioracija.lv. Grūtības rada nesakārtotais

datu apmaiņas process starp pašvaldību būvvaldēm un Meliorācijas kadastru, jo, ja kadastrs nesāņem datus no būvvaldēm par jaunizveidotām meliorācijas sistēmām, tad kadastrā nav šo datu.

Veselības un sociālo jautājumu komitejā

• Šajā dienā notika arī LPS Veselības un sociālo jautājumu komitejas sēde, kurā apsprieda **Latvijas Sarkanā Krusta projekta "Mūža atvasara"** aktivitātes un tā rezultātā tapušos produktus un nolēma arī turpmāk sadarboties ar Latvijas Sarkanā Krustu. LPS padomniece **Sniedze Sprōģe** informēja par pārtikas iepirkumiem pašvaldību institūcijās. Komiteja arī izskatīja reģionālās politikas pamatnostādņu projekta pielikumu "Vēlamais publisko fizisko pakalpojumu klāsts ("grozs") atbilstoši apdzīvojuma līmenim (infrastruktūra un pakalpojumi)" un nolēma apkopot Latvijas Pašvaldību sociālo dienestu vadītāju apvienības un komitejas locekļu iesūtītos priekšlikumus.

Tehnisko problēmu komitejā

• **29. janvārī** LPS Tehnisko problēmu komitejā apsprieda elektroenerģijas cenu pieauguma riskus un ierobežošanu, par ko ziņoja LPS padomnieks **Paulis Barons**, kā arī uzaicinātie Ekonomikas ministrijas pārstāvji. Tehnisko problēmu komiteja pēc Ekonomikas ministrijas "Informatīvā ziņojuma par elektroenerģijas cenu pieauguma riskiem un to ierobežošanu" apspriešanas formulēja savu attieksmi šā ziņojuma sakarā:

- valdības nekonsekventas rīcības rezultātā regulētie elektroenerģijas tarifi kopš 2000. gada pieauguši vairāk nekā trīs reizes (30,28/106,5 Ls/MWh);
- EM rāda to strauju pieaugumu turpmāk (+58% šogad);
- koģenerācijas un atjaunojamās enerģijas jomā radies elektrības ražošanas atbalsta sistēmu haoss, kas izraisījis nozares stagnāciju un progresējoši grauj iekšējo elektroenerģijas tirgu, piemēram "Liepājas metalurģa" gadījumā;
- risinājums problēmai jārod nevis solījumos, bet radikālā un saskaņotā rīcībā.

Darba kārtības otrais jautājums bija par grozījumiem Atkritumu apsaimniekošanas likumā un citām aktualitātēm atkritumu apsaimniekošanas jomā. Par to ziņojumu sniedza Vides aizsardzības un reģionālās

attīstības ministrijas Vides aizsardzības departamenta direktore **Rudīte Vesere**. Komiteja vienojās par iebildēm Atkritumu apsaimniekošanas likuma grozījumos, kā arī pārrunāja Satversmes tiesas spriedumu, kas nav pārsūdzams un ir spēkā kopš pērnā gada nogales. Tas nozīmē, ka apmēram 60 pašvaldībām līdz 2013. gada 1. jūlijam jāveic iepirkumu procedūra par atkritumu apsaimniekošanu.

Komitejas sēdē piedalījās arī Ekonomikas ministrijas Būvniecības un mājokļu politikas departamenta direktore **Ilze Oša**, kura informēja par likumprojektu "Būvniecības likums". Tas trīs gadu laikā vairākreiz rārstrādāts, un pašlaik Saeimas darba grupa nodevusi likumprojektu uz otro lasījumu.

Komiteja meklē risinājumus, kā panākt un precizēt brīdi, kad būvatļaujas kļūš neapstrīdamas un būvniecības procesu nevarētu nepamatoti apstrīdēt. Komiteja vienojās, ka strīdi par būvniecības ieceri uzsākami un pabeidzami galvenokārt būvniecības plānošanas periodā, nevis jau uzsākot būvniecību. Būvinspektoriem nav jāveic Valsts zemes dienesta darbs (jaunais Būvniecības likums paredz, ka būvinspektoru kompetencē ietilps arī ēku ekspluatācijas kontrole). Komiteja ierosināja precizēt šos pienākumus, nosakot, ka būvinspektori ēku ekspluatācijas kontroli veiks tikai gadījumā, ja ēkai nepieciešama pārbūve vai tā netiek izmantota atbilstoši noteiktajai funkcijai. Komitejas dalībnieki arī ierosināja papildināt likumprojekta redakciju, kur paredzēt, ka var ne tikai neapstrīdēt tiesā būvatļaujas par nacionālās nozīmes interešu objektu būvniecību, bet arī noteikt apstrīdēšanas ierobežojumus ES fondu finansētajiem būvniecības projektiem.

Citi notikumi

• **17. janvārī** pēc Valsts prezidenta **Andra Bērziņa** iniciatīvas Melngalvju namā notika sanāksme, kurā piedalījās Ministru prezidents **Valdis Dombrovskis** un finanšu ministrs **Andris Vilks**. Latvijas Pašvaldību savienību pārstāvēja priekšsēdis **Andris Jaunsleinis**, viņa vietnieki **Andris Rāviņš** un **Edvīns Bartkevičs** un padomniece **Sanita Šķiltere**.

Sanāksmes mērķis bija vienoties par kompromisa iespējām jautājumos, kas skar vidēja termiņa budžeta prognozi un iedzīvotāju ienākuma nodokļa sadalījumu starp valsti un pašvaldībām. Sarunu dalībnieki apsprieda arī pašvaldību īpašumā esošā dzīvojamā fonda siltināšanas gaitu, ceļu uzturēšanas izdevumu kompensēšanas iespējas, kā arī pasažieru pārvadājumu plānošanu un izmaksas. Tikšanās noslēgumā puses pārrunāja arī iespējamus risinājumus saistībā ar pašvaldību deputātu skaitu, to statusu un amatu savienošanas kārtību. Gan valdības vadītājs, gan finanšu ministrs, atbildot uz LPS izceltajiem problēmjautājumiem, apliecināja, ka ir atvērti diskusijām ar pašvaldībām un nenoraida iespējas panākt kompromisu. Attiecībā uz nākamā plānošanas perioda struktūrfondu projektu realizēšanas noteikumiem un pašvaldību iespējām veikt aizņēmumus to īstenošanai valdības pārstāvji pauda apņemšanos meklēt risinājumus, ar izpratni vērtējot pašvaldību lomu šo jautājumu virzīšanā. Ministru

Valsts Prezidenta kancelejas foto

prezidents atzina, ka aizņemšanās sistēma jāveido daudz elastīgāka ar mērķi pašvaldību aizņemšanos pēc iespējas vienkāršot.

Jautājumos par apspriešanā nodotajām likumdošanas izmaiņām attiecībā uz pašvaldību deputātu skaitu, statusu un amatu savienošanas kārtību LPS priekšsēdis aicināja valdību nesasteigt izmaiņas un neattiecināt tās uz gaidāmo pašvaldību vēlēšanu periodu. Valdības vadītājs pauda sapratni un solīja ņemt vērā arī pašvaldību viedokli šajā jautājumā.

Šajā dienā LPS organizēja tikšanos ar Euro projekta vadītāju **Daci Kalsoni**, kura informēja par euro ieviešanas aspektiem. Valsts kases Pārskatu departamenta vecākā eksperte, grāmatvedības jautājumu darba apakšgrupas pārstāve **Inese Sirbu** iepazīstināja ar grāmatvedības vadlīnijām, kuru mērķis ir skaidrot regulējumu attiecībā uz grāmatvedības uzskaiti pārējas periodā no latiem uz euro.

Semināra videoieraksts ievietots LPS mājaslapas sadaļā "Semināri - Videoieraksti" vai atverot šo saiti: http://www.lps.lv/Pasakumi/Videoieraksti/?task=view&article_id=2919.

Informācijai

• Konkurss par LTF 25 gadu jubilejas pasākumiem Latvijas reģionos

Kultūras ministrija (KM) izsludinājusi atklātu projektu konkursu par līdzfinansējumu Latvijas Tautas frontes (LTF) 25 gadu jubilejas pasākumu īstenošanai. Konkurss mērķis ir, sadarbojoties "atmiņas institūcijām" (muzejiem, bibliotēkām, arhīviem) un izglītības iestādēm, veidot tematiskās izstādes, kas palīdzēs apzināt un popularizēt LTF darbību un ar to saistītos kultūrvēsturiskos materiālus. Tematiskās izstādes jāus izjust jubilejas gaisotni ne tikai Rīgā, kur notiks centrālās pasākumi, bet visos Latvijas reģionos.

Tematiskās izstādes un pasākumus organizēs bibliotēkas, muzeji un arhīvi, kuru tīkls aptver visu Latviju.

Tāpēc KM aicina akreditētos pašvaldību, autonomos un privātos muzejus, pašvaldību publiskās bibliotēkas un Latvijas Nacionālo arhīvu, kā arī izglītības iestādes, kurās ir muzeji, pieteikties līdz **20. februārim**. Ar plašāku informāciju var iepazīties KM mājaslapas sadaļā *Konkursi*.

• Pagarināts termiņš ūdenssaimniecības projektu iesniegšanai

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija pagarinājusi Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) aktivitātes "Ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstība apdzīvotās vietās ar iedzīvotāju skaitu līdz 2000" konkursa 7. kārtas projektu iesniegumu iesniegšanas termiņu – līdz **28. februārim**.

Ministru kabineta 2008. gada 28. jūlija noteikumos Nr. 606 "Noteikumi par darbības programmas "Infrastruktūra un pakalpojumi" papildinājuma 3.4.1.1. aktivitāti "Ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstība apdzīvotās vietās ar iedzīvotāju skaitu līdz 2000" veikti grozījumi 3. pielikuma "Projekta iesnieguma veidlapa" 8. sadaļā – "Apliecinājums", kas papildināts ar diviem apliecinājuma punktiem atbilstoši 40. un 40.¹ kritērijiem. Projektu iesniegumu atlasē 7. kārtai pieejamais ERAF līdzfinansējums ir apmēram 30 miljoni latu.

• Var pieteikt projektus pasākuma "Tūrisma aktivitāšu veicināšana" ietvaros

Lauku atbalsta dienests (LAD) informē, ka līdz 28. februārim notiek projektu iesniegumu pieņemšana Lauku attīstības programmas pasākumā "Tūrisma aktivitāšu veicināšana". Pasākuma mērķis ir veicināt nelauksaimnieciskās aktivitātes lauku teritorijā, attīstot un pilnveidojot lauku tūrismu un ar tūrismu saistītos pakalpojumus un infrastruktūru.

Konkurss ietvaros atbalsta pretendenti var būt zemieku saimniecības, fiziskas personas, kas veic saimniecisko darbību, komersanti un biedrības.

Plašāka informācija pieejama LAD mājaslapā www.lad.gov.lv, sadaļā *ES atbalsts*.

• Latvijas Riteņbraucēju apvienības konkurss skolām

Lai veicinātu velosipēda kā droša un ērta ikdienas transporta plašāku lietošanu Latvijā, Latvijas Riteņbraucēju apvienība izsludinājusi projektu konkursu 7.–12. klašu skolēniem.

Konkurss darbi tiks vērtēti četrās nominācijās: drošs ceļš uz skolu, velo un internets, riteņbraukšanas veicināšanas kampaņa, kā arī brīvās izvēles tēma, kas atbilst velosipēda kā ikdienas transportlīdzekļa lietošanas veicināšanas idejai.

Darbu iesniegšanas termiņš – **1. marts**.

Vairāk informācijas: www.divritenis.lv.

• Projektu konkurss meliorācijas sistēmu attīstībai

Lauku atbalsta dienests izsludinājis atklātu projektu iesniegumu pieņemšanu ES Eiropas

Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) un Lauku attīstības programmas (LAP) pasākumam "Infrastruktūra, kas attiecas uz lauksaimniecības un mežsaimniecības attīstību un pielāgošanu".

Pasākuma mērķis ir uzlabot infrastruktūru, kas attiecas uz lauksaimniecības attīstību, meža ražības paaugstināšanu, audzes veselības un kokmateriālu kvalitātes uzlabošanu, kā arī lauksaimniecības un mežsaimniecības nozares konkurētspējas paaugstināšanu. Atbalstu piešķirs meliorācijas sistēmu rekonstrukcijai un renovācijai. Jaunu meliorācijas sistēmu būvniecībai atbalstu piešķirs tikai tad, ja tā paredzēta lauksaimniecībā izmantojamā zemē.

Projektus konkursa ietvaros var iesniegt gan fiziskas un juridiskas personas (ja pamatkapitālā privātā kapitāla daļa ir vairāk nekā 50%), gan arī pašvaldības un pašvaldību kapitālsabiedrības.

Ceturtās kārtas projektu iesniegumu pieņemšana notiks līdz **11. martam**.

Projekta iesnieguma veidlapa un metodiskie norādījumi tās aizpildīšanai atrodami mājaslapā www.lad.gov.lv, sadaļā *ES atbalsts*.

• **Konkurss ES Sabiedrības veselības programmas ietvaros**

Eiropas Komisija līdz **22. martam** izsludinājusi 2013. gada konkursu Eiropas Kopienas otrās Sabiedrības veselības programmas ietvaros. Programmai ir šādi mērķi: uzlabot iedzīvotāju veselības aizsardzību; veicināt veselību, tostarp novēršot nevienlīdzību veselības aprūpes jomā; sagatavot un izplatīt informāciju un zināšanas par veselības aizsardzību.

Konkursa ietvaros uz programmas līdzfinansējumu var pretendēt jebkura juridiska persona – valsts iestāde vai pašvaldība, nevalstiskās organizācijas, komersanti, augstskolas u.c.

EK Sabiedrības veselības programmas ietvaros šogad atbalsts paredzēts dotācijām vienotajām rīcībām, kā arī darbību, projektu un konferenču dotācijām.

Informācija par konkursu pieejama Veselības ministrijas mājaslapā vai ES oficiālajā mājaslapā: <http://ec.europa.eu/eahc/health/projects.html>.

• **Konkurss Ziemeļvalstu un Baltijas valstu mobilitātes programmā "Valsts administrācija"**

Ziemeļu Ministru padomes birojs Igaunijā izsludinājis projektu konkursu Ziemeļvalstu un Baltijas valstu mobilitātes programmā "Valsts administrācija". Programmas mērķis ir veicināt efektīvu darba metožu harmonizēšanu valsts pārvaldes sektorā.

Konkursa ietvaros projekta pieteikumus var iesniegt gan valsts iestādes, gan pašvaldības un to institūcijas. Atbalstāmās aktivitātes ir šādas: mācību vizītes; stažēšanās; darba prakse; sadarbības tīklu veidošana.

Projektu iesniegumu termiņš – **30. marts**.

Plašāku informāciju par programmu meklējiet Ziemeļu Ministru padomes biroja Latvijā mājaslapā. Projekti angļu valodā jāiesniedz tiešsaistes portālā: <http://www.nb8grants.org/>.

• **Projektu konkurss EZF pasākumam "Ūdens faunas un floras aizsardzība un attīstība"**

Lauku atbalsta dienests izsludina atklāta konkursa projektu iesniegumu pieņemšanu ES Eiropas Zivsaimniecības fonda (EZF) un Rīcības programmas (RP) pasākumam "Ūdens faunas un floras aizsardzība un attīstība". Pasākuma mērķis ir atbalstīt zušu ielaišanu Latvijas ezeros.

Atbalsta pretendents var būt biedrība, kuras darbības mērķi ir saistīti ar zivju resursu izmantošanu un aizsardzību; vietējā pašvaldība, kuras teritorijā atrodas šo noteikumu 1. pielikumā minētais ezers; atvasināta publiska persona, kas darbojas zivju krājumu atražošanas jomā.

Trešās kārtas projektu iesniegumu pieņemšana notiks **no 1. līdz 31. martam**. Iesnieguma veidlapa un metodiskie norādījumi atrodami mājaslapā www.lad.gov.lv, sadaļā *ES atbalsts*.

• **Konkurss Ziemeļvalstu un Baltijas valstu mobilitātes programmā "Uzņēmējdarbība un rūpniecība"**

Ziemeļvalstu un Baltijas valstu mobilitātes programmas "Uzņēmējdarbība un rūpniecība" mērķis ir veicināt ekonomisko sadarbību, sekmējot uzņēmējdarbību, reģionālo saišu stiprināšanu un inovāciju attīstību Ziemeļvalstu un Baltijas valstu reģionā.

Finansējumam var pieteikties mazie un vidējie uzņēmumi, biznesa inkubatori un biznesa organizācijas. Finansiālo atbalstu var saņemt uzņēmējdarbības un ražošanas jomā strādājošie mācību vizīšu, stažēšanās un sadarbības tīklu veidošanai Ziemeļvalstu un Baltijas valstu reģionā (Somijā, Zviedrijā, Norvēģijā, Dānijā, Islandē, Latvijā, Igaunijā, Lietuvā).

Programmas atbalstītajās aktivitātēs jābūt iesaistītiem dalībniekiem no vismaz trim valstīm, pārstāvēt Ziemeļvalstis un Baltijas valstis. Tiek atļūdināti 70% no ceļa, uzturēšanās un apdrošināšanas izdevumiem.

Pieteikšanās termiņš – **5. aprīlis**.

Papildinformāciju meklējiet: www.nb8businessmobility.org. Pieteikšanās notiek elektroniski vietnē www.nb8grants.org.

• **Projektu konkurss EZF pasākumā "Jaunu noieta tirgu sekmēšana un reklāmas kampaņas"**

Lauku atbalsta dienests izsludina atklāta konkursa projektu iesniegumu pieņemšanu ES Eiropas Zivsaimniecības fonda (EZF) un Rīcības programmas (RP) pasākumam "Jaunu noieta tirgu sekmēšana un reklāmas kampaņas", kura mērķis ir veicināt Latvijā saražoto zivsaimniecības produktu patēriņa pieaugumu un produkcijas noieta tirgu paplašināšanos.

Atbalsta pretendents var būt biedrība, kas vismaz trīs gadus pirms projekta iesnieguma iesniegšanas reģistrēta saskaņā ar Biedrību un nodibinājumu likumu un vismaz piecu tās biedru komercdarbības joma ir zvejniecība, akvakultūra vai zivju, vēzveidīgo un mīkstmiešu pārstrāde un konservēšana; pašvaldība; valsts pārvaldes iestāde vai atvasināta publiskā persona.

PAŠVALDĪBU SAVIENĪBĀ

Piektās kārtas projektu iesniegumu pieņemšana notiks **no 11. februāra līdz 1. novembrim**.

Projekta iesnieguma veidlapa un metodiskie norādījumi tās aizpildīšanai atrodami mājaslapā www.lad.gov.lv, sadaļā *ES atbalsts*.

• **Starptautisks lietoto apģērbu veikalu tīkls "Humana" piedāvā sadarbības iespējas pašvaldībām**

"Humana Latvia" veikali darbojas pēc piecu vai divu nedēļu marketinga cikla. Tas nozīmē, ka ik pēc piecām vai divām nedēļām neiztirgotā prece tiek pilnībā izņemta no veikaliem un aizstāta ar jaunu kolekciju. Apģērbus, kas netiek izpirkti, "Humana Latvia" veikali ziedo labdarības organizācijām visā Latvijā, kā arī ziedojumu saņēmēju vidū ir dažādas valsts un paš-

valdību struktūras.

"Humana Latvia", īstenojot savu ziedojumu politiku, regulāri palīdz gan daudzbērnu ģimenēm, gan trūcīgiem iedzīvotājiem, invalīdiem, ieslodzītajiem un citiem cilvēkiem, kas nokļuvuši grūtībās un viņiem nepieciešams apģērbs, apavi, tekstilpreces un citi izstrādājumi.

Labdarības process notiek ar starpnieku palīdzību – "Humana Latvia" sadarbojas ar dažādām organizācijām un biedrībām, kuras īsteno sociālās palīdzības akcijas. Aicinām uz sadarbību arī pašvaldību sociālās nodaļas! Galvenie nosacījumi ziedojumu saņemšanai:

- noslēgts sadarbības līgums;
- iespēja preces aizvest ar savu transportu.

Par ziedojumu iespējām lūdzam interesēties pa tālruni **22828517**.

ĪRIJAS PREZIDENTŪRA ATKLĀJUSI SAVAS PRIORITĀTES

Agita Kaupuža,
LPS pārstāvniecības
Briselē vadītāja

Janvārī sākusies Īrijas prezidentūra Eiropas Savienības Padomē, kas ilgs līdz jūnija beigām. Par šā pusgada prioritātēm prezidējošā valsts noteikusi ekonomikas stabilitāti, izaugsmi un nodarbinātību. Detalizētāk savas jomas prioritātes norādījuši arī virkne Īrijas nozaru ministru.

Vides, sabiedrības un pašvaldību lietu ministrs **Fils**

Hogans norādījis, ka turpmākajos mēnešos īpaši rūpīgi sekos diskusijām par septīto vides rīcības programmu un klimatu, kā arī likumdošanas gaitai Eiropas Savienības institūcijās saistībā ar prioritārām vielām ūdens resursu politikas jomā. Savukārt komunikāciju, enerģijas un dabas resursu ministrs **Pets Rebīts** par savas nozares prioritātēm izvirzījis iekšējā enerģijas tirgā, atjaunojamo resursu un biodegvielas jautājumus.

Īrija prezidentūras stafeti pārņēmusi no Kipras, kuras pārstāvji izteikušies, ka tieši lauku attīstības jomā panākts vislielākais progress sarunās par nākamo plānošanas periodu. Taču daudz neskaidrību vēl ir par kopējās lauksaimniecības politikas budžetu, kas ir arī viens no Īrijas prezidentūras prioritārajiem darba kārtības punktiem. Tāpat lauksaimniecības ministrs **Saimons Kovenijs** starp būtiskākajiem jautājumiem prezidentūras laikā min daudzgadu finanšu ietvaru un kopējās lauksaimniecības politikas reformu.

LATVIJAS PAŠVALDĪBU PĀRSTĀVJI BRISELĒ

No 23. līdz 25. janvārim 19 Latvijas novadu domju priekšsēdētāji piedalījās Eiropas Komisijas organizētajā vizītē uz Beļģijas galvaspilsētu Briseli. Vizītes ietvaros viņi tikās ar Eiropas Komisijas pārstāvjiem un Latvijas deputātiem Eiropas Parlamentā un diskutēja par pašvaldībām būtiskām tēmām – plānoto eiro ieviešanu, kopējo lauksaimniecības politiku, energoefektivitāti, kohēzijas politiku un pašvaldībām pieejamo struktūrfondu finansējumu nākamajā plānošanas periodā, kā arī sociālās politikas jautājumiem.

Latvijas delegācijas pārstāves Eiropas Savienības Reģionu komitejā **Nellija Kleinberga** un **Ligita Gintere** iepazīs-

tināja kolēģus ar interesantākajiem pēdējā laikā skatītajiem jautājumiem to pārstāvētajās komisijās jauniešu, kultūras un attīstības sadarbības jomā.

Lai gan Latvijā jau tapis "Euro likuma ieviešanas" projekts un notiek aktīva gatavošanās eiro ieviešanai,

Eiropas Savienības ekonomikas un monetāro lietu komisāra Olli Rēna kunga kabineta eksperts **Taneli Lahti** bija izvairīgs par konkrēta datuma nosaukšanu, kad Latvija varētu pievienoties eirozonai: *“Mēs bieži pieminam Latvijā veiktās ekonomikas stiprināšanas reformas kā labu piemēru. Šā procesa kulminācija būs Latvijas pievienošanās eirozonai, taču par konkrētu laiku neko nesolu – tas vēl jāpēta.”* Vienlaikus viņš atzina, ka Latvijai būtu jāpievienojas eirozonai, jo tas ne tikai stiprinās mūsu valsts ekonomiku, bet arī eirozonu, kas kļūs tikai pievilcīgāka, iegūstot reformētu un atveseļotu Latvijas ekonomiku.

Diskusijā Jaunjelgavas novada domes priekšsēdētājs **Guntis Libeks** norādīja, ka eiro ieviešana varētu šķist nepieciešama sabiedrības mazākajai daļai – uzņēmējiem un tiem, kuriem jāpārvietojas valstīs, kas pievienojušās eiro valūtas zonai, tāpēc patlaban šīs valūtas ieviešanu Latvijā atbalsta tikai aptuveni 20% iedzīvotāju. Atbildot uz G. Libeka jautājumu, kādi varētu būt ikviena pašvaldības iedzīvotāja būtiskākie ieguvumi pēc eiro ieviešanas, Lahti kā praktiskus labumus uzsvēra cenu salīdzināmību, zemu inflāciju un zemas kredītu procentu likmes. Savukārt par svarīgu politisku ieguvumu viņš atzina iespēju piedalīties lēmumu pieņemšanā par ekonomikas nākotni, kurā aicināti tikai eirozonas valstu pārstāvji: *“Ja jūs tur neesat, jums būs vienkārši jāpiemērojas. Ja jūs tur esat, jums ir ietekme. Tāpēc patlaban neredzu, kādi būtu reāli zaudējumi, ja Latvija pievienojas eirozonai,”* secināja Lahti kungs.

Vizītes ietvaros Latvijas pašvaldību pārstāvji Briselē tikās arī ar Reģionālās un pilsētu politikas ģenerāldirektorāta ģenerāldirektora vietnieku īstenošanas jautā-

jumos **Normundu Popenu**, lai diskutētu par kohēzijas politiku nākamajā plānošanas periodā. Dobeles novada domes priekšsēdētājs **Andrejs Spridzāns** norādīja uz daudzu Latvijas pašvaldību un Latvijas Pašvaldību savienības pausto priekšlikumu piešķirt noteiktu daļu no kopējā valstij pieejamā kohēzijas politikas finansējuma reģioniem. Popena kungs to vērtēja pozitīvi: *“Jūsu pieeja ir absolūti pareiza, taču jāskatās, lai būtu līdzsvars. Eiropas Komisija vēlas, lai tiktu nodrošināta integrēta teritoriālā pieeja visam un struktūrfondu finan-*

sētais projekts iekļautos integrētā teritoriālā attīstībā.” Tāpat viņš norādīja, ka Eiropas Komisijai ir svarīgi redzēt, ka pašvaldības nāk klajā ar konkrētām idejām par uzņēmējdarbības un ekonomikas attīstību savās teritorijās. N. Popens aicināja pašvaldības tieši patlaban ļoti aktīvi iesaistīties diskusijās ar atbildīgajām valsts institūcijām par nākamā plānošanas perioda fondu līdzekļu plānošanu un paust savas intereses. *“Svarīgi noteikt principus jau pašā sākumā, taču tam jānotiek dalībvalsts līmenī, jo projektu izvērtēšanu veic dalībvalsts un tās institūcijas, nevis Eiropas Komisija,”* uzmanību vērsa Normunds Popens.

“LAUKU/LATVIJAS AVĪZEI” – 25

Pirms 25 gadiem – 1988. gada 9. janvārī – iznāca laikraksta “Lauku Avīze” pirmais numurs. Iesākumā tā bija nedēļas avīze, tad pēc lasītāju lūguma sāka iznākt divreiz nedēļā, līdz 2003. gada 1. decembrī pārtapa par “Latvijas Avīzi” – dienas laikrakstu.

Gadsimta ceturkšņa laikā avīze “apaugusi” ar dažādiem izdevumiem – pirmais bija pielikums “Praktiskais Latvietis”, tam vēlāk pievienojās “Lauku Avīzes Tematiskās Avīzes”, tad žurnāli, sākot ar “Mājas Viesi”, “Agro Topu”, “36,6° C” un beidzot ar jaunāko – “Praktiskajiem Rokdarbiem”. Un kur nu vēl grāmatas – gan vairāk nekā pusotra simta izdotās sērijā “Lata romāni”, gan tādas ievērojamas kā “Latvijas prezidenti. Dzīves un vēstures mirkļi” un Tautas balsojuma unikālā godagrāmata “100 Latvijas personību”.

“Lauku Avīzei” pieder līdz šim nepārspēts rekords – visaugstākais vienreizējais numura metiens Latvijas avīžniecības vēsturē – pāri par 300 000 eksemplāru 1989. gadā. Arī šobrīd dienas laikraksts kopā ar vēl astoņiem žurnāliem veido vienu no lielākajām un retajām rentablajām izdevniecībām Latvijā.

Ievērojama ir “Lauku/Latvijas Avīzes” sabiedriskā darbība. Atcerēsimies dažus faktus, kas ierakstīti mūsu atjaunotās valsts vēstures lappusēs un tapuši ar avīzes palīdzību! Daudziem spilgtā atmiņā noteikti palicis 1992. gadā izveidotais Tautas vainags Kārlim Ulmanim, jo atceres brīdī pie Brīvības pieminekļa pulcējās tūkstoši, bet vēl lielāks cilvēku skaits deva savu artavu vainaga tapšanā. Savā krāšņumā nepārpēts palicis 1999. gadā radītais Tautas piemiņas vainags visiem represētajiem latviešiem, kas tapa ar tautas mīlestību un “Lauku Avīzes” gādību. Atminieties, kāds ziedu ceļš aizvijās no vainaga līdz pat Vecrīgai un Daugavas krastmalai! Ne tik sen, 2008. gadā, “Latvijas Avīze” organizēja akciju “Latvijas vienotības josta”, vairāk nekā septiņus kilometrus garā audeklā aicinot ierakstīt savu vēlējumu Latvijai 90. dzimšanas

dienā. Avīzes nopelns ir arī Kārļa Ulmaņa “Draudzīgā aicinājuma” atgādnē un attīstība. Tāpat jāpiemin “Lauku Avīzes” dibinātā Zemnieku saeima, “Lauku Avīzes” dienas pagastos, Grāmatu svētki kopā ar “Lauku Avīzi” un “Latvijas Avīzi”, Uzņēmēju dienas, konkurss “Radoša sieviete laukos”, atbalsts daudz bērnu ģimenēm akcijā “No rokas rokā” un daudzi citi pasākumi.

Šāgada 10. janvārī, būdams 25 gadus un vienu dienu vecs, avīzes kolektīvs, bijušie kolēģi, sadarbības partneri, lūgtie viesi un vairākas valsts amatpersonas pulcējās uz jubilejas svinībām Latviešu biedrības namā. Pasākuma gaitā tika atvērta arī “Latvijas Avīzes” 25 gadu jubilejai veltītā grāmata “Latvijas Avīzei 25” un teikts daudz pateicības vārdu “galvenajam vaininiekam” jeb cilvēkam, kuram pieder vislielākie nopelni avīzes izveidē un vadībā visus šos gadus – “Lauku Avīzes” pirmajam redaktoram un SIA “Lauku Avīze” priekšsēdētājam, “Latvijas Avīzes” redakcijas padomes priekšsēdētājam **Voldemāram Krustiņam**.

Dažas dienas pēc skaistajām svinībām ciemos pie jubiliāriem devās arī LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis**, lai sveiktu “Latvijas Avīzi” nozīmīgajā gadskārtā un pateiktu lielu paldies par līdzšinējo sadarbību gan visam kolektīvam, gan personīgi Krustiņa kungam.

Sagaidot jubileju, savas avīzes lasītājus Voldemārs Krustiņš uzrunāja ar vārdiem: *“Raugoties uz “Lauku/Latvijas Avīzes” vēsturi no 25 gadu distances, kā avīzes gaitu liecinieks un strādnieks esmu pārliecināts, ka viss labais, ko spējis paveikt redakcijas darbinieku kolektīvs, sakņojas apziņā, ka veidojam lasītāju avīzi: avīzi lasītājiem.”*

LPS vārdā novēlam, lai “Latvijas Avīze” to pašu varētu teikt arī pēc 25 gadiem!

Sagatavojusi **Gunta Klismeta**, arī bijusī “Lauku Avīzes” darbiniece

GADS JAUNS. BET NAUDA?

Daina Oliņa

Latvijas Pašvaldību izpilddirektoru asociācijas (LPIA) biedri pēc 15 gadu jubilejas svinībām decembrī jauno gadu uzsāka **9. janvārī Rīgā** ar "naudas skaitīšanu". Nē, svešās kabatās un makos lūrēt nav šo darbarūku dabā, viņiem vairāk rūp savas pašvaldības nākotnes izredzes.

I. Pašvaldību budžets

LPS finanšu padomniece **Lāsma Ūbele** bija sagatavojusi prezentāciju "Pašvaldību budžets 2013. gadā". (Visas sanāksmes prezentācijas atrodama LPS interneta vietnē http://www.lps.lv/lzpilddirektoru_asociacija/?task=sessions&committee_id=1464).

Iedzīvotāju ienākuma nodoklis (IIN)

⊖ Pašvaldību naudas maku galvenais pildītājs – IIN šogad tika samazināts no 25 uz 24 procentiem, neapliekamais minimums palicis nemainīgs – 45 lati, bet no 1. jūlija par desmit latiem pieaugs ar nodokļiem neapliekamā summa par apgādībā esošu personu. Tā kā pašvaldību daļa no IIN ieņēmumiem pēc gada nogales kolīzijām starp LPS un Ministru kabinetu diemžēl palika nemainīga – 80% apmērā, tad IIN ieņēmumu prognoze ir **698 291 574 lati**, no tiem **Valsts kases sadales kontā** plānoti **433 809 043 lati**. 2012. gadā nodokļa faktiskā izpilde bija 698,29 milj. latu, kas salīdzinājumā ar sākotnējo plānu ir par 7% vairāk. 2013. gadam plānotie ieņēmumi ir pērnā gada līmenī. Protams, katrai pašvaldībai tie varētu mainīties dažādu faktoru ietekmē.

⊕ Šogad atšķirībā no iepriekšējiem gadiem valdība pašvaldībām garantēs **100% no plānotajiem ieņēmumiem**. Sadalījums pa ceturkšņiem paliek nemainīgs – 20%, 24%, 27%, 29%.

Nekustamā īpašuma nodoklis (NĪN)

Finanšu izlīdzināšanas aprēķinā 2013. gadā iekļautie NĪN ieņēmumi – **89,495 milj. latu**, bet FM prognozētie NĪN ieņēmumi šogad – **119 milj. latu**; tāpat nepilni 30 miljoni latu nepiedalās kopējā izlīdzināšanas masā, bet paliek to pašvaldību rīcībā, kas nodokli iekasē. Izlīdzināšanas aprēķinam tika izmantota NĪN prognoze zemei ar 25% pieauguma ierobežojumu.

⊖ Vairākās tabulās L. Ūbele parādīja **atšķirības starp valsts un pašvaldību budžeta pieaugumu** pēdējo gadu laikā. Ja salīdzina plānotos nodokļa ieņēmumus 2013.

gadā ar faktiskajiem nodokļu ieņēmumiem 2010. gadā, tad valsts pamatbudžetā vērojams pieaugums par 37%, bet pašvaldību budžetā – tikai par 13%. **2013. gadam** plānotais kāpums attiecīgi ir 4% un 2%. Tās bija galvenās domstarpības sarunās ar Finanšu ministriju rudenī, jo **pieauguma tempu atšķirības nav īsti godīgas**. Trīs gadu budžeta perspektīva nav cerīgāka, jo 2014. un 2015. gadā prognozēta ieņēmumu samazināšanās.

Pašvaldību finanšu izlīdzināšana

⊕ **Valsts budžeta dotācijas PFIF** šogad ir **8 478 360 latu** – **nedaudz vairāk nekā pērn**. Tam par iemeslu gan ir visai prozaisks fakts – ar katru gadu samazinās dotācija pašvaldībām par bērniem bērnunamos un iemītniekiem pansionātos, kas ievietoti līdz 1998. gadam, jo šo personu skaits pašsaprotami sarūk, bet naudas atlikums nonāk izlīdzināšanas fondā. Paredzēta **papilddotācija** četrām "trūcīgākajām" lielo pilsētu pašvaldībām un novadiem.

Aizņēmumi

To mērķi lielos vilcienos palikuši nemainīgi. Prioritāte vēl arvien ir ES investīciju projektu līdzfinansēšana.

⊕ Mainījies tas, ka aizdevumu var saņemt ne tikai pirmsskolas izglītības iestāžu remonta, siltināšanas un citām vajadzībām, bet **visām izglītības iestādēm**.

⊕ Jaunums ir arī iespēja aizņemties naudu **pašvaldību katlumāju** (ar jaudu līdz 3 MW) energoefektivitātes uzlabošanas investīciju projektiem.

⊕ Izvērtējot 2013. gada trīs mēnešos atbalstīto pašvaldību aizņēmumu pieprasījumu kopējos apmērus, finanšu ministram ir dota atļauja, **sākot ar 1. aprīli**, piešķirt pašvaldībām aizņēmumus pašvaldību **prioritāro investīciju projektu īstenošanai** ar maksimālo pašvaldības aizņēmumu summu **100 000 latu** ar nosacījumu, ka netiek pārsniegts pašvaldību aizņēmumu kopējais palielinājums. Tas domāts, lai atbalstītu pašvaldību ikdienas darbam nepieciešamu projektu īstenošanu. Tikai – tiem jābūt prioritāšu saraksta augšgalā.

NB! Aizņēmumu **pieprasījumus drīkst iesniegt tikai tad, kad ir noslēdzies iepirkums**, jo nereti iepriekš izsniegtās aizņēmumu atļaujas bija summā daudz lielākas nekā reāli izņemtā nauda. Finanšu ministrija ir solījusi pieprasījumus izskatīt maksimāli raiti, vajadzības gadījumā sēdes sasauks arī vairākas reizes mēnesī. Vēl kāds jauninājums – **aizņēmumus budžetā drīkst plānot arī pirms apstiprinājuma saņemšanas**.

Mērķdotācija pašvaldību autoceļiem (ielām)

⊖ Mērķdotācija ir mazāka nekā pērn – tikai 18,35 miljoni latu! Tā **ir visos laikos** (kopš 2004. gada) **mazākā summa**, kas nekādi neatbilst pašreizējam ekonomikas

IZPILDDIREKTORU ASOCIĀCIJĀ

izaugsmes periodam. Salīdzināmās cenās dotācija ir 2001. gada līmenī. Ko varam paveikt par šādu summu?

⊕ Panācām papildvienošanās par ārkārtas gadījumiem: *“Ja tiek konstatēti ārkārtas apstākļi un nav pieejami finanšu resursi uzturēšanas izdevumu nodrošināšanai [..], Satiksmes ministrija sniedz Ministru kabinetā finansējuma pieprasījumu autoceļu ārkārtas seku likvidēšanai.”*

Sociālā palīdzība

⊖ Prognozes nav iepriecinošas arī šajā jomā. GMI līmenis šogad ir 35 latī, pašvaldības var lemt par lielāku summu, bet... **2013. gadā jāiztiek bez valsts līdzfinansējuma ne tikai GMI, bet arī dzīvokļu pabalstiem.**

⊖ Budžeta izskatīšanas gaitā parādījās **vienošanās protokols starp koalīcijas partijām par valsts atbalstu dzimstības veicināšanai un ģimenēm ar bērniem.** Protams, arī pašvaldībām rūp demogrāfiskā situācija, tomēr rādās, ka arī šo problēmu valsts paredz risināt savam budžetam iespējami mazsāpīgi.

No 2013. gada 1. septembra paredzēts **valsts mērķa maksājums vecākiem**, kuru bērniem vecumā no pusotra gada vecuma līdz obligātās pirmsskolas izglītības uzsākšanai nav pieejams pašvaldības pirmsskolas izglītības pakalpojums.

⊖ Diemžēl jau 2014. gadā paredzēts šo summu, izmantojot PFI mehānismu, **ieturēt no pašvaldības**, kura nav nodrošinājusi vietu PII, bet jau 2015. gadā summa tiks piedzīta, piemērojot koeficientu!

Pagaidām šī ir koalīcijas partneru vienošanās, tāpēc pārāgri spriest, kā tā īstenosies dzīvē, tomēr pieņemt zināšanai šo iespējamību der.

II. Darbinieku atalgojums un novērtēšana

Turpinājumā Lāsma Ūbele skaidroja grozījumus Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumā.

Piemaksas

⊕ Par amatpersonas (darbinieka) aizvietošanu, vakanta amata pienākumu pildīšanu papildus amata aprakstā noteiktajiem pienākumiem atļauta piemaksa līdz 30% no noteiktās mēnešalgas (*bija līdz 20%*) – 14. panta 1. daļa.

⊕ Ja ir noteiktas vairākas iepriekšminētās piemaksas, to kopsumma nedrīkst pārsniegt 30% no mēnešalgas (*bija 20%*) – 14. panta 2. daļa.

⊕ Piemaksa par personisko darba ieguldījumu un darba kvalitāti mēnesī nedrīkst pārsniegt 30% no noteiktās mēnešalgas – 14. panta 12. daļa.

Pārejas noteikumus par atļaušanas pabalstiem un prēmšanu ieteicams detalizēti izpētīt pašiem vai izmantot L. Ūbeles prezentāciju.

NB! Pievērsiet uzmanību tam, ka lēmumu par pašvaldības institūciju amatpersonu (darbinieku) prēmšanu dome pieņem, vērtējot gada **pirmo deviņu mēnešu faktisko izpildi**. Prēmiju izmaksai var izmantot **ne vairāk par 5%** no pašvaldības budžetā atlīdzībai paredzētā līdzekļu apjoma.

Novērtēšana

Speciāliste darba tiesībās un personāla dokumentu pārvaldībā **Karīna Platā** iepazīstināja ar darbinieku novērtēšanas ieviešanu, kā arī saistību ar normatīvajiem aktiem, t.sk. Civillikumu, Darba likumu un Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likuma jaunākajiem grozījumiem. Civillikumu

piemēro miršanas gadījumu jautājumu risināšanā, arī piedziņas procesos tiesā. **Atlīdzības likums jāskata kopā ar Darba likumu!** Pašvaldībām nav obligāta darbinieku novērtēšana, bet saskaņā ar Atlīdzības likumu tā ir nepieciešama, ja izmaksā pabalstu, darbiniekam ejot atvaļinājumā, kā arī piešķirot ikgadējo prēmiju (viens no kritērijiem – darba rezultātu izvērtēšana). **Novērtēšanas mērķi valsts pārvaldē jau ir noteikti, var tos izmantot.**

Senāk novērtēšanu vairāk izmantoja, cenšoties uzrādīt paveiktā trūkumus, strotēt vai sodīt darbinieku. Tagad tendence mainījusies, jo mērķis ir darbinieku attīstības iespējas – lai iedzīvotāji no pašvaldības saņemtu labākus pakalpojumus, lai katrs darbinieks justos labi, īstenojot kopējos mērķus. Vērtē darba devējs, vadoties no ideālā tēla, kādu vadītājs sagaida no padotā. Darbinieks pretī liek pašvērtējumu, un abas puses meklē kopsaucēju sarunā. Pēc novērtēšanas svarīga ir dokumentu sakārtošana.

Pirms novērtēšanas jāsaprot, ko grib panākt ar novērtēšanu. Ja tā kalpo tikai prēmiju izmaksai, tad novērtēšana ir vienkāršota, bet, ja novērtēšanas mērķis ir noskaidrot, ko tas dos iestādei kopā un katram darbiniekam atsevišķi, tad jāreķinās ar laika un cilvēkresursu ieguldījumu. Pirms sāksanas jāizstrādā procedūra – skaidri noteikumi, kā tā notiks, ko darīs ar rezultātu. **Valsts pārvalde atteicās saistīt novērtējumu ar atalgojuma lielumu, un pašvaldības pašas var izvēlēties.** Darbiniekam jāzina laikus, ka būs novērtēšana un ko tā dos. Turklāt jāvērtē pilnīgi visi, arī tehniskie darbinieki (varbūt apkopējā mīt potenciāls uz augstāku amatu).

Galvenās metodes – punktu (atzīmju) un 360 grādu novērtēšana. Pirmā izplatītāka ir pašvaldībās. Otrā pašvaldībā grūtāk iztēloties, jo tā paredz ne tikai padotā pašvērtējumu un tiešā vadītāja skatījumu uz darbinieka paveikto, bet vērtēšanā iesaistās plašs spektrs – sadarbības partneri, klienti, kolēģi, padotie u.c. Šī metode varētu būt pati objektīvākā, tomēr, izvēloties to, jābūt gataviem, ka padotie izteiks vēlmi vērtēt vadītājus. Tiem vadītājiem, kas gatavi uzklaut kritiku, problēmu nebūs. Sadarbības partnerus uzklaut jāgaida tikai tad, ja saskarsme ir regulāra, nevis reizi gadā. Klienti biežāk parāda savu attieksmi tad, ja viņus kaut kas neapmierina. Nebūtu pareizi vērtēt tikai kritiskās atsauksmes, ko, piemēram, iemet speciālā kastītē. Ir vēl citas metodes, taču tās prasa pārāk daudz laika, tāpēc parasti nav tā vērtas.

Darba koplīgumu loma pēdējos gados ir samazinājusies, jo Atlīdzības likums uzliek ierobežojumus – koplīgumā nevar iekļaut labumus, kas nav paredzēti Atlīdzības likumā, tomēr tam joprojām ir liela nozīme sociālā dialoga uzturēšanā. Koplīgumā var atrunāt, piemēram, papildatvaļinājuma piešķiršanas detalizētus kritērijus. Koplīgumiem ir loma strīdu gadījumos, to pierāda tiesu prakse. Tomēr nereti koplīgumi kavē taupīt iestādes budžetu atbilstoši valsts noteiktajiem saprātīgajiem ierobežojumiem. Gadījumos, kad darbinieki pieprasa izmaksāt “vecajos, labajos laikos” noteiktos atlaišanas pabalstus, Karīna Platā iesaka atsaukties uz tiesu praksi. Līdzīgā situācijā tiesa lems par labu valsts ierobežojumiem, nevis koplīguma nosacījumiem. Turpretim gadījumos, ja koplīguma nosacījumi pasliktina darbinieka tiesisko stāvokli, svarīgi atcerēties, ka Darba likums to nepieļauj.

Vai nepieciešams koplīgums, ja pašvaldībā ir pieņemti iekšējais atlīdzības nolikums? – No koplīguma atteikties nevajadzētu, lai nezustu sociālais dialogs. Protams, tas vairs nebūs “labumu saraksts”.

Vai pastāv ierobežojumi pedagogu darba samaksai, pabalstiem un prēmijām? – No 2013. gada ierobežojumi attiecas tikai uz atlaišanas pabalstu, kas ir atkarīgs no darba stāža (līdz pieciem gadiem – viena vidējā alga, ja lielāks stāžs – divas). Pārējo tagad ietekmē tikai finanšu resursu iespējas.

Pulciņu vadītāji šo darbu parasti veic ārpus darbalaika, kā pareizi novērtēt? – Papildu darbs ir jāveic nolīgta darbalaika ietvaros. Ja strādā ārpus darbalaika, tad pienākas ne tikai samaksa par papilddarbu, bet arī par virsstundām.

Vai ir izmaiņas noteikumos par gatavošanos Dziesmu svētkiem? – Jāslēdz darba līgumi, vairs nevar slēgt tikai uzņēmumu līgumus.

Ja, gadu vērtējot, darbiniekam samazinās darba samaksa, vai tiešām jāiet cauri sarežģītajam procesam saskaņā ar Darba likumu? – Jā!

Vai pašvaldībā veidojams viens koplīgums vai katrai iestādei savs? – Koplīgumu slēdz darba devējs ar darbinieku pārstāvjiem. Tas ir iestādes dokuments. Dome var noteikt pamatlīnijas par finansēm, bet katrai iestādei jāveido savs darba koplīgums.

III. Reversais PVN būvniecības pakalpojumiem

Finanšu ministrijas Netiešo nodokļu departamenta Pievienotās vērtības nodokļa nodaļas vadītāja **Sintija Ozola** iepazīstināja ar izmaiņām pievienotās vērtības nodokļa (PVN) jautājumos. Tiesa gan, “tautas modrā acs” tajā jau atklājusi nepilnības, kas kvalificētas kā tehniska kļūda, tomēr likuma prasības jāzina. Vēlreiz iesakām šo informāciju izpētīt raksta sākumā minētajā LPS interneta vietnē, kur ievietota prezentācija “**Likumprojekts “Pievienotās vērtības nodokļa**

likums” un sīks skaidrojums par **reverso PVN būvniecības pakalpojumiem**, kas attiecas uz pašvaldību līgumiem, kas noslēgti pēc 2013. gada 1. janvāra. Tas ir ļoti svarīgi, jo, sākot ar šo gadu, tas attiecas uz visām pašvaldībām, saņemot būvniecības pakalpojumus.

Līdz šim reversā PVN maksāšanas kārtība saistījās ar kokmateriāliem un saistītajiem pakalpojumiem, pēc tam uz metāllūžņiem un saistītajiem pakalpojumiem, tagad arī būvniecību, bet attiecināma tikai uz pakalpojumiem. To ieviešanu pamato atklātie krāpšanas gadījumi, taču PVN ir svarīga valsts budžeta ieņēmumu joma. Pieņemot, ka daļai izpilddirektoru līdz šim nav bijusi saistība ar reverso PVN, Sintija Ozola akcentēja nodokļa **pamatprincipus**:

- abām iesaistītajām pusēm **jābūt PVN maksātājiem**;
- šī kārtība darbojas tikai **iekšzemē**, neskar eksportu un importu;
- maksātājs ir pakalpojuma vai preces **saņēmējs**. (Parastajā kārtībā PVN maksā pakalpojuma sniedzējs, saņēmējam ir tiesības uz priekšnodokli.)

Izrakstot rēķinu reversās apmaksas gadījumā, PVN tajā neuzrāda, saņēmējs apmaksā rēķinu bez PVN. S. Ozola nodemonstrēja, kur dokumentā atrodams PVN, to saņēmējs ieskaita tieši valsts budžetā. Dokumentā obligāti jānorāda, ka tas ir reversā PVN darījums.

Turpinājumā Finanšu ministrijas speciāliste detalizēti skaidroja: kā PVN maksātājiem jāreģistrējas tām pašvaldību iestādēm, kas saņem būvniecības pakalpojumus saskaņā ar Publisko iepirkumu likumā noteikto iepirkuma procedūru vai kā publiskais partneris saskaņā ar Publiskās un privātās partnerības likumu. Prezentācijā uzskaitīti 12 būvniecības pakalpojumi, uz kuriem attiecas jaunā kārtība. Tā jāpiemēro tikai tiem līgumiem, kas slēgti pēc 1. janvāra. Iestādei, kura saņems būvniecības pakalpojumu, jāreģistrējas VID PVN reģistrā. Saņemto reģistrācijas numuru izmantos tikai, iemaksājot valsts budžetā PVN. Ja iestādi var uzskatīt par “mazo PVN maksātāju” (līdz 35 000 latu), arī turpmāk citus darījumus ar PVN neapliks. Reizi pusgadā jāiesniedz PVN deklarācija, kurā jānorāda, vai šajā laikā ir saņemti būvniecības pakalpojumi.

Sintija Ozola ieteica Finanšu ministrijas mājaslapā rūpīgi iepazīties ar jauno likumu un tā anotāciju. VID labprāt konsultēs neskaidribu gadījumos, taču labus padomdevējus varētu atrast starp kolēģiem, kuriem jau uzkrāta pieredze darījumos ar reverso PVN kokmateriāliem un metāllūžņiem. Gadījumā, ja atklājas kāda nepilnība likumā, runātāja drošināja savu viedokli nosūtīt FM.

Līgumi tagad citādi, pakalpojumu sniedzējs vairs PVN nesahēms. – Jā, tāpēc gatavojiet ar juristiem pareizus līgumus!

IZPILDDIREKTORU ASOCIĀCIJĀ

Kā dabūs atpakaļ PVN saistībā ar ES projektiem? – Domāju, ka problēmu nebūs. Mainās tikai maksāšanas kārtība.

Kā palielināsies projektu cena? – Tai nevajadzētu mainīties. Ja budžetā maksājamā summa ir mazāka par jūsu priekšnodokli, jums ir tiesības dabūt atpakaļ pārāk sāto naudu no VID.

Ja uzņēmējs iegādājies precī, pieliks cenā PVN. – Arī uzņēmējam iespējas saņemt PVN atpakaļ.

Būves vērtību noteicām kopā ar PVN, kā tagad? – Būves vērtība nemainās. Nemainās darījumu vērtība, mainās tikai maksāšanas kārtība.

IV. Euro ieviešanas būtiskākie aspekti

LPS padomnieces **Lāsmas Ūbeles** ziņojuma beigu daļa bija veltīta euro ieviešanai. Lai palīdzētu pašvaldībām sagatavoties pārejai, 5. decembrī un 17. janvārī LPS organizēja sanāksmes par euro ieviešanu, ko translēja tiešraidē. L. Ūbele mudināja līdzīgu sanāksmju laikā sūtīt aktuālos jautājumus e-pastā.

Lata konvertācijas kursu noteiks pēc ES Padomes noteiktā maiņas kursa, kas būs zināms jūlijā. Visticamāk, tas būs līdzīgs esošajam kursam. Latus bez maksas kredītiestādēs mainīs sešus mēnešus, Latvijas Pastā vienu mēnesi, bet Latvijas Bankā – bez termiņa un apjoma

ierobežojumiem. Pirmās divas nedēļas apgrozībā būs abas valūtas.

NB! Cenu zīmēs abas valūtas jānorāda **trīs mēnešus pirms un sešus mēnešus pēc eiro ieviešanas**. Šis noteikums skars arī pašvaldības, piemēram, **komunālo maksājumu rēķinos šajā periodā summa jānorāda gan latos, gan eiro. Uz nodevām tas neattiecas.**

Pašvaldību saistošie noteikumi – līdz 1. novembrim jāizmaina saistošie noteikumi, kuros ir atsauces uz latiem bez konkrētu summu norādes, bet līdz 1. decembrim jāizmaina noteikumi, kuros minētas summas latos. Saistošie noteikumi stāsies spēkā 2014. gada 1. janvārī.

NB! Saistošie noteikumi, kas tiks pieņemti sakarā ar eiro ieviešanu, **nav jāsaskaņo, tikai trīs dienu laikā jānosūta VARAM informācijai.**

NB! Saistošajos noteikumos summas var **noapaļot, bet tikai par labu iedzīvotājiem (izņemot soda naudas)**. Gada pārskats par 2013. gadu jāsapatavo latos, bet par 2014. gadu – eiro. Procentu likmes nemainīsies, ja līgumos nav paredzēts (pie mainīgajām likmēm). Ja 2014. gada budžetu pašvaldība pieņems šogad, visas pozīcijas jāuzrāda abās valūtās, bet nākamgad – tikai eiro.

⊖ **Euro ieviešanas izmaksas pašvaldībām jāsedz no sava budžeta.**

KĀDAS IZMAIŅAS NESĪS PARĀDU ĀRPUSTIESAS ATGŪŠANAS LIKUMS

Zvērināta advokāte LINDA ZAUŠA:

– Jebkurā parāda piedziņas lietā svarīgs ir rezultāts, proti, lai parāds tiktu piedzīts faktiski, nevis par tā piedziņu būtu vien pieņemts attiecīgs nolēmums. Šā iemesla dēļ būtiski, piemēram, pirms parāda piedziņas prasības celšanas tiesā apzināt parādnieka mantisko stāvokli. Viens no veidiem, kā to izdarīt, ir parāda piedziņas procesā piesaistīt ārpustiesas parādu piedziņas jeb **inkaso pakalpojuma sniedzēju**, turklāt iespējams, ka, pateicoties šāda profesionāļa piesaistīšanai un darbībai parāda piedziņas procesā, izdosies panākt vienošanos ar parādnieku par parāda samaksu un tiesvedības procesa uzsākšana nemaz nebūs nepieciešama.

2012. gada decembrī stājās spēkā **Parādu ārpustiesas atgūšanas likums**. Šis ir pirmais likums, kas tieši regulē ārpustiesas parādu piedziņas jomas darbību, tādējādi nosakot ne tikai piedzinēja pienākumus, bet arī kre-

ditora un parādnieka (patērētāja, t.i., privātpersonas) pienākumus un tiesības. Inkaso darbības lauks ir ļoti plašs – no parāda rašanās brīža līdz parāda samaksai vai lēmuma pieņemšanai par tiesvedības uzsākšanu. Tas var aizņemt pat vairākus gadus. Šajā procesā inkaso darbību kopums kalpo kā filtrs, kas ar efektīvām pirmstiesas parādu piedziņas metodēm nošķir tās lietas, kuru tālāks risinājums ir virzība tiesvedībā.

Lielākā daļa jaunā likuma prasību stājušās spēkā līdz ar pašu likumu, taču ir būtiska nianse – **no 2013. gada 1. maija** parādu ārpustiesas piedziņas pakalpojumus drīkstēs sniegt tikai **licencēts pakalpojumu sniedzējs**. Šis licences izdos un pakalpojuma sniedzēja darbību uzraudzīs Patērētāju tiesību uzraudzības centrs, tādējādi nodrošinot, ka šajā jomā darbosies vien augstākās raudzes speciālisti. Tāpat svarīgi, ka atbildība par nelicencētu uzņēmējdarbību gulsies ne tikai uz pakalpojuma sniedzēju, bet arī uz kreditoru, kurš būs pilnvarojis un parāda ārpustiesas piedziņu uzticējis

nelicencētam pakalpojuma sniedzējam. Arī kreditors tādējādi viegli varēs uzzināt, kuriem uzņēmumiem ir izsniegtas nepieciešamās licences un ka šiem uzņēmumiem var uzticēt parādu ārpustiesas piedziņu, kā arī to, ka atbildīgās institūcijas uzrauga šo darbību.

Konsultatīvās sabiedrības "Conventus" valdes loceklis AGRIS RACIBORSKIS par pieredzi komunālo saimniecību parādu atgūšanā:

– Saistības par komunālajiem maksājumiem būtiski atšķiras no citiem parādiem ar to, ka šie maksājumi saistīti ar cilvēka pamatvajadzību apmierināšanu – nodrošināt sevi ar dzīves vietu. Tomēr, ņemot vērā citu kreditoru uzstājību, bieži nākas sastapties ar kļūdainu izpratni maksājumu prioritāšu noteikšanā – cilvēki izvēlas veikt maksājumus par gludekli vai mobilo telefonu, bet maksājumi par mājvietu tiek uzskatīti par zemāku prioritāti.

Mūsu klientu pieredze komunālo parādu jomā liecina – ja parādu piedziņa tiek organizēta vispirms ārpustiesas procesā, **piesaistot ārpalpojuma sniedzēju**, efektivitāte var paaugstināties pat par 50%, t.i., parādus var atgūt ātrāk, lētāk un lielākā apjomā. Nereti, uzņemoties šos pienākumus uzņēmuma iekšienē, tiek noslogoti cilvēki, kas līdz ar to vairs neveic savus tiešos pienākumus, tiek zaudēta visa procesa kontrole vai arī pieņemti papildu speciālisti.

Taču inkaso pakalpojuma izmaksas ir šādas – nav rezultāta, nav izmaksu. Izstrādājot un integrējot kopīgas procedūras darbā ar debitoriem, pakalpojuma sniedzējs iegūst ātrāku parādu atmaksu. Kredītvēstures datubāze ir papildu stimuls debitoram atmaksāt parādu, savukārt tehnoloģijas un pieredze inkaso jomā, kā arī inspektoru tīkls visos Latvijas reģionos ļauj apstrādāt lielu skaitu inkaso lietu, nezaudējot individuālu kontroli pār katru lietu atsevišķi. Savukārt starptautiskais aģentūru tīkls ļauj organizēt inkaso un juridisko palīdzību parādu iekasēšanā arī no debitoriem ārvalstīs.

Konsultatīvās sabiedrības "Conventus" valdes loceklis JĀNIS KRASTIŅŠ par iepriekš neprognozētu rezonansi:

– Līdz ar jaunā Parādu ārpustiesas atgūšanas likuma spēkā stāšanos vērojama vēl viena neprognozēta tendence – vairāki inspektori, kas strādājuši ar komunālo saimniecību parādiem novados, pieteikušies darbā "Conventus". Jāteic, ka daži no viņiem ir ļoti profesionāli un ātri apguvuši specifiskās "Conventus" programmnodrošinājuma un citas prasības. Tādējādi pēc apmācībām šie inspektori veiksmīgi turpina darbu aģentūras "Conventus" sistēmā.

Tā ir lieliska iespēja papildināt mūsu kolektīvu ar profesionāliem cilvēkiem, kuri strādā apkalpojamā teritorijā un pārzina situāciju konkrētajā apvidū, jo viņi tur dzīvo un uzturas. Tikai detalizēti izzinot savu apkalpojamo teritoriju un apkopojot un analizē-

jot nepieciešamo informāciju, iespējams panākt visaugstākos rezultātus, savukārt aģentūrai – vienlaicīgi nostiprināt atšķirīgo pieeju parādu piedziņā un augsto efektivitāti parādu atgūšanā Latvijas novados.

Šā likuma izmaiņas skar gan parādu piedzinējus, gan arī parādniekus un kreditorus.

Būtiskāko izmaiņu apkopojums

- Parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzējam ir jāreģistrējas un jāsaņem speciālā atļauja jeb licence, ko izsniedz Patērētāju tiesību aizsardzības centrs. Prasība par speciālās atļaujas (licences) nepieciešamību ārpustiesas parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzējam stāties spēkā 2013. gada 1. maijā.
- Ar MK noteikumiem tiks noteikts parāda atgūšanas izdevumu apmērs, kas parādniekam ir jāatlīdzina, ja šādu izdevumu atlīdzināšana tiek pieprasīta.
- Vispirms saziņai ar parādnieku parāda atgūvējs izmanto tos saziņas līdzekļus un kontaktinformāciju, kas norādīta kreditora un parādnieka noslēgtajā tiesiskajā darījumā. Ja tas nav izdevies, tad izmanto piedzinējam pieejamos citus saziņas veidus, ieskaitot deklarēto dzīvesvietas adresi.
- Bez parādnieka piekrišanas parāda piedzinējs nedrīkst apmeklēt parādnieku viņa darbavietā vai dzīvesvietā, kā arī sazināties svētdienās vai likumā noteiktajās svētku dienās un darbdienās laikā no pulksten 21 līdz 8.
- Rakstveida iebildumu izteikšanai pret parāda esamību, tā apmēru un samaksas termiņu tiek atvēlēta ne mazāk kā 21 diena no paziņojuma saņemšanas dienas.
- Parādniekam ir pienākums sadarboties ar kreditoru un parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzēju.
- Šis likums attiecas uz parādniekiem – privātpersonām. Saimnieciskās darbības veicēju savstarpējās debitoru un kreditoru attiecības šis likums neregulē.

SIA "Konsultatīvā sabiedrība "Conventus"" darbībai apgrūtināto aktīvu atgriešanas jomā ir vairāk nekā desmit gadu pieredze. Viens no svarīgākajiem inkaso pakalpojumiem ir tieši komunālo saimniecību parādu atgūšana. "Conventus" ir Latvijas ārpustiesas parādu piedzinēju asociācijas biedrs.

Kontakti:
Agris Raciborskis – mob. tālrunis: **29229980**
 tālrunis: **67800590**
 e-pasts: agris@conventus.lv
 mājaslapa: www.conventus.lv

VAI VAR BŪT GLĀBIŅŠ BEZIZEJĀ?

Līga Caune

Žurnāla "Logs" redakcija saņēma vēstuli ar jautājumu – vai krājaizdevu sabiedrība var palīdzēt finansiālu problēmu risināšanā, kad visas citas iespējas ir izsmeltas?

"Esmu nonākusi situācijā, kādā šobrīd droši vien ir daudzi Latvijas iedzīvotāji. Ģimenē bijām paņēmuši kredītu, iekļājot īpašumu. Krīzes rezultātā vairs nespējam to atmaksāt. Tagad esam izlikti no īpašuma un mitināmies pie radiem, paralēli meklējot īrei pieņemamu dzīves vietu. Pierīgas reģionā, kur dzīvojam, ir ļoti neliels piedāvājums dzīvokļu īrei. Uz citu vietu Latvijā pārcelties nevaram, jo šeit ir darbs. Neesam arī maznodrošinātie, tāpēc nevaram pretendēt uz kādu pabalstu. Tā kā īres piedāvājumu ir tik maz, tiklīdz kāds atbilst mūsu iespējām, tā rodas jauna problēma – uzreiz nepieciešams noslēgt īres līgumu un iemaksāt naudu par diviem mēnešiem uz priekšu. Draugi un radi nav tik turīgi, lai spētu palīdzēt. Ar pašu ienākumiem pietiek ikdienas iztikšanai, bet ne iemaksai divu mēnešu apmērā. Protams, nevaram aizņemties arī no kredītiestādēm, jo mums ir neapmaksāts bankas kredīts. Dzirdēts, ka dažos Latvijas novados darbojas vietējās krājaizdevu sabiedrības. Varbūt cilvēks, kurš ilgstoši dzīvo novadā, šādos krīzes gadījumos, iesaistoties krājaizdevu sabiedrībā, varētu cerēt uz atbalstu?"

Ar cieņu – Aija K."

Krājaizdevu sabiedrību vēsture Latvijā

Latvijā ir diezgan senas krājaizdevu sabiedrību tradīcijas. Ziņas par pirmās šādas sabiedrības dibināšanu ir no Kurzemes (tagadējā Sesavas pagasta) un datētas jau ar 1845. gadu. Acīmredzot priekšnoteikumi dibināt šādus kooperatīvus pamazām radās līdz ar dzimtbūšanas atcelšanu, kad iedzīvotāji sāka veidot paši savas saimniecības.

Laikam ritot, krājaizdevu kustība izvērtās gana plaša – tā 1914. gada 1. janvārī Latvijā darbojās 236 kredītkooperatīvi ar 112 tūkstošiem biedru, bet kopējā bilance pārsniedza 65,9 miljonus zelta rubļu, kas tajā laikā bija milzīga bagātība. Tādējādi visai ievērojams tautas kapitāls tika radīts pilnīgi tukšā vietā. Tas noteikti būtu

kļuvis vēl ietekmīgāks, ja vien nesāktos revolūciju juku laiki un karš.

No jauna krājaizdevu sabiedrības sāka darbu pēc Latvijas valsts nodibināšanas, kad tām gan vairs nebija tik liela brīvība, jo tad tās darbojās kā mehānisms valsts atvēlētās naudas novadīšanai līdz kredītņēmējiem katrā pilsētā un pagastā. Īpašu uzplaukumu krājaizdevu sabiedrības piedzīvoja 1930. gadā, kad izsniegto aizdevumu kopsumma sasniedza 94,2 miljonus, bet noguldījumu kopsumma – 39,8 miljonus latu. Protams, ka 1940. gads un sekojošie notikumi Latvijā ar padomju varas nostiprināšanos pārtrauca šo kustību – visi noguldījumi, kas pārsniedza 1000 latus, tika nacionalizēti.

Pēc Otrā pasaules kara latviešu kredītsabiedrības darbību atsāka, taču ne vairs Latvijā, bet latviešu emigrantu jaunajās mītnes zemēs – Rietumvalstīs.

Par trešo šīs kustības atdzimšanu var uzskatīt 1995. gadu, kad savu darbību, apvienojot "Latvijas Dzelzceļa" arodbiedrības biedrus, uzsāka **krājaizdevu sabiedrība "Dzelzceļnieks"**. Savukārt pirmās trīs pagastu kooperatīvās krājaizdevu sabiedrības (KKS) reģistrētas Cēsu rajonā – **Veselavas, Taurenēs un Līgatnes pagastā**.

Grāmatā **"Krājaizdevu sabiedrību ceļvedis"** tās autors **Jānis Kučinskis** atzīmē, ka nav veikts konkrēts pētījums, kā krājaizdevu sabiedrību izveidošana ietekmējusi nodarbināto skaita pieaugumu privātajā sektorā, taču statistikas dati liecina, ka tieši Cēsu rajonā, sākot ar 1996. gadu, strauji pieaudzis privātajā sektorā nodarbināto skaits.

Kooperatīvo krājaizdevu sabiedrību darbības principi mūsdienās

Latvijā kooperatīvo krājaizdevu sabiedrību darbību regulē Krājaizdevu sabiedrību likums, Kooperatīvo sabiedrību likums un Noguldījumu garantiju likums. Licences, vadoties pēc izstrādātajiem normatīvajiem noteikumiem, piešķir un anulē Finanšu un kapitāla tirgus komisija (FKTK), un tās kompetencē ir arī kopējā kooperatīvo krājaizdevu sabiedrību darbības uzraudzība. Katrai KKS, protams, ir savi statūti, kas kopējo regulējošo aktu ietvaros izstrādāti atbilstoši vietējai situācijai.

Pamatojoties uz Kredītiestāžu likumu, kooperatīvo krājaizdevu sabiedrību likvidācijas gadījumos noguldījumus garantē valsts. Saskaņā ar Noguldījumu garantiju likumu noguldījumu atmaksa tiek garantēta līdz 100 000 eiro (70 280 latu) apmēram.

KKS kā finanšu kooperatīvs darbojas pēc bezpeļņas principa, un tas nozīmē, ka mērķis nav gūt peļņu, bet

gan palīdzēt saviem biedriem. Tās dibināšanai nepieciešami vismaz 20 biedru.

KKS galvenokārt orientējas uz cilvēkiem ar nelieliem ienākumiem, kuriem sarežģīti saņemt banku aizdevumu. Tādējādi, darbojoties viena noteikta novada (reģiona) teritorijā, KKS dod iespēju uzlabot savu iedzīvotāju dzīves līmeni. Raugoties plašāk, šāda finanšu kooperatīva darbība ne tikai nodrošina katras atsevišķas personas labklājības izaugsmi, bet stiprina valsts kopējo ekonomisko augšupeju.

Tā, piemēram, ieguldot aizņēmumu kaut vai nelielas uzņēmējdarbības attīstībā, iegūst daudzi noda iedzīvotāji. **Ēriks Čoders** (KKS "Allažu saime"): "Naudas aprīte veicina konkrētās teritorijas attīstību." Jo vairāk būtu šādu kooperatīvu, jo, iespējams, ātrāk valstī veidotos stabilāks vidusslānis, par ko pagaidām Latvijā var runāt tikai teorētiskā līmenī.

Kā kļūt par KKS biedru

Lai kļūtu par kādas kooperatīvās krājaizdevu sabiedrības biedru, ir vai nu jādzīvo konkrētajā pašvaldībā, vai jābūt tur nekustamajam īpašumam. Tāpat iespējas kļūt par KKS dalībnieku ir arī tad, ja šajā pašvaldībā tiek veikta komercdarbība. Likums atļauj ne tikai fiziskai personai, bet arī pašvaldībai būt par KKS biedru (tādas var būt arī vairākas blakusesošās pašvaldības, ja vien noslēgušas sadarbības līgumu). Latvijā darbojas arī KKS, kas veidotas pēc profesionālo arodbiedrību principa.

Ja persona atbilst šiem priekšnoteikumiem, tad atliek iegādāties pajas, tādējādi kļūstot par KKS biedru. Iemaksu apmēru nosaka pašas sabiedrības. Tā, piemēram, **Tirzas KKS** ir 62 biedri. Lai Tirzā kļūtu par biedru, tad jāiegādājas vismaz viena paja 20 latu apmērā, iestāšanās maksa ir divi lati, bet biedra nauda gadam – trīs lati. **Pūres KKS** ir 479 biedri, un tur viena pamatpaja maksā desmit latus, bet biedra nauda ir pieci lati. Savukārt **Taurenes KKS** ir 488 biedri, viena paja tur ir divus latus vērtā, un arī iestāšanās maksa ir divi lati.

Katram biedram ir tiesības iesaistīties lēmumu pieņemšanā. Līdz ar to cilvēks, kurš kļuvis par kādas kooperatīvās krājaizdevu sabiedrības biedru, vienlai-

kus ir gan tās īpašnieks un piedalās KKS pārvaldē, gan klients, jo krājaizdevu sabiedrība pieder biedriem, un tikai viņi var saņemt kooperatīva pakalpojumus.

Kādus pakalpojumus saņem KKS biedri

Biedriem ir iespēja gan noguldīt naudu, gan saņemt dažādus aizdevumus. Šāda kooperatīva darbības mērķis atšķirībā no bankas ir nevis pēc iespējas lielākas peļņas gūšana akcionāru labā, bet gan izdevīgu pakalpojumu sniegšana tā biedriem. Taču, ja KKS strādājusi ar peļņu, tā var pieņemt lēmumu izmaksāt saviem biedriem dividendes.

Aptaujāto KKS biedri atzīst, ka šobrīd visvairāk aizdevumu tiek izsniegti māju un dzīvokļu remontiem, automašīnu iegādei, medicīnas pakalpojumiem, izglītībai, kā arī dažādiem neparedzētiem gadījumiem.

Atšķirībā no bankām saņemt aizdevumu KKS ir vienkāršāk, kaut vai birokrātiskās procedūras dēļ – mazāks iesniedzamo dokumentu skaits un īsāks izskatīšanas laiks. Lai arī katra aizņēmēja maksāspēja tāpat iepriekš tiek rūpīgi pārbaudīta, tomēr viena pagasta ietvaros jau cits citu labi pazīst, tāpēc ir vieglāk gan nodrošināt galvotāju, gan izšķirties par aizdevuma piešķiršanu pat tad, ja klients neatbilst bankas kritērijiem.

KKS biedri var aizņemties visdažādākajiem mērķiem un uz ļoti īsu laiku – pat vienu dienu. Šādi labvēlīgi priekšnoteikumi, īpaši šobrīd, kad bankā aizņemties naudu vairs nav tik vienkārši, nebūt nav mazsvarīgi. Mīnuss ir tas, ka mazākās KKS aizdevumu var nākties gaidīt ilgāku laiku, jo vienkārši nebūs līdzekļu. Tādēļ nereti cilvēki aizņēmumam piesakās jau laikus, ja zina, ka nauda būs nepieciešama, teiksim, pēc pusgada.

Šobrīd likumdošana atļauj aizņemties naudu ne tikai fiziskām personām, bet arī juridiskām (piemēram, neliela uzņēmuma attīstībai), taču to praktizē vēl visai neliels KKS skaits.

Cik lielu aizdevumu iespējams saņemt

Maksimālais izsniegtā aizdevuma apjoms ir atkarīgs no ieguldītā kapitāla apjoma. Tas var būt mainīgs arī vienas KKS ietvaros, jo atkarīgs no noguldītās naudas daudzuma.

Maira Ivanova no Tirzas KKS atzīmē, ka viņiem lielākā summa, ko iespējams aizņemties, ir 560 latu uz 12 mēnešiem, bet vidējā izsniegto aizdevumu summa esot 250 latu.

Savukārt **Edmunds Grīnbergs** no Pūres KKS stāsta: "Mēs mazākus kredītus līdz trīssimt latiem izsniedzam ar maksimālo termiņu uz gadu, bet lielākus aizdevumus pret ķīlu, kas jau skaitās hipotekārais kredīts, pat uz pieciem gadiem. Šajā gadījumā aizdevuma summa var būt līdz 25 procentiem no pašu kapitāla."

KRĀJAIZDEVU SABIEDRĪBĀS

Arī **Ēriks Čoders** (KKS "Allažu saime") atzīst, ka aizdevumi var būt līdz 25% no kapitāla (šobrīd – 20 000 latu), bet pamatā kredīti svārstoties no 1000 līdz 5000 latiem. Allažos aizdevuma maksimums pagaidām ir līdz septiņiem gadiem, taču, sadarbojoties ar Latvijas Garantiju aģentūru (LGA), kas gatavo programmu mikrokreditēšanai ar KKS līdzdalību, iecerēts nākotnē termiņu pagarināt līdz pat desmit gadiem ar aizdevumu līdz 25 000 eiro, kur 50% no finansējuma piedāvās LGA.

Protams, kā jau jebkurās attiecībās starp aizdevēju un aizņēmēju – pastāv iespēja, ka atmaksu nav iespējams nokārtot līgumā paredzētajos termiņos. Labprātīgajiem kredītņēmējiem var tikt piemērots līguma grafiks, ja vien pats aizņēmējs grib sadarboties.

"Būtisks aspekts – te ieguldīta mūsu katra nauda, cits citu pazīstam, tālab arī atbildība ir lielāka. Bet, protams, gadās arī situācijas, kad var nākties ķerties pie galējā varianta – parāda piedziņas ar tiesas starpniecību," tā Maira Ivanova.

Vai Latvijā ir daudz krājaizdevu sabiedrību?

FKTK dati liecina, ka šobrīd Latvijā darbojas 34 licencētas kooperatīvās krājaizdevu sabiedrības. Mazākā daļa no tām ir nozaru arodbiedrību dibinātas, lielākā – pagasta vai novadu kooperatīvi. Ikvienam interesentam ir iespēja FKTK mājaslapā iepazīties ar licencēto KKS sarakstu, tādējādi noskaidrojot – varbūt jau šobrīd jūsu novadā darbojas kāda sabiedrība, kurā varat iesaistīties.

Vairākums KKS vadītāju atzīst – šādu sabiedrību Latvijā joprojām ir samērā maz, lai gan tā būtu visnotaļ noderīga palīdzība saviem iedzīvotājiem laikā, kad saņemt banku aizdevumu ir ļoti sarežģīti.

KKS "Allažu saime" valdes, kredītkomitejas un revīzijas komisijas pārstāvji ciemos Sēlijā. Tā kā Allažos nozīmīga ir dabas tūrisma attīstīšana, tad svarīgi dalīties pieredzē ar citu novadu kolēģiem. Šādas aktivitātes liecina, ka kooperatīvās krājaizdevu sabiedrības ir būtisks finanšu instruments vietējās sabiedrības rokās, lai veicinātu gan saimniecisko, gan sabiedrisko aktivitāti visā novadā.

Edmunds Grīnbergs uzskata, ka šobrīd KSS attīstību netieši traucē arī ātro kredītdevēju firmas, kuru rekāmā ir tik vilinošas, ka cilvēkam tas šķiet labākais risinājums, kaut gan procenti tajās ir daudz augstāki nekā KKS. Ņemot vērā ne pārāk plašo KKS izplatību valstī, cilvēkiem ir diezgan niecīgi priekšstatī par to iespējām.

Teiktajam pievienojas arī **Maira Ivanova**: *"Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība vietējā kopienā rada kaut mazu, bet tomēr stabilitātes izjūtu. Tas nav nekāds business, kur var rēķināties ar lielu peļņu, tādēļ arī daudzi nesaņem, kālab tāda sabiedrība vispār vajadzīga. Tā teikt – ja nevar grābt naudu ar lāpstu, tad ar karotīti nemaz nemēģina. Manuprāt, tas arī ir lielākais šķērslis, lai dibinātu KKS. Bagātākiem ļaudīm tas nav vajadzīgs, bet nabagākiem nav iespēju. Ja sanāk kopā tie, kas saprot šā pasākuma nozīmi, tad viss notiek."*

Līdzīgi secinājumi ir arī **Antoņinai Paeglītei** no Taurenes kooperatīvās krājaizdevu sabiedrības: *"Trūkst aktīvu cilvēku, jo tas pārsvarā ir sabiedriskais darbs."*

Ēriks Čoders situāciju vērtē plašāk: *"Latvijai būtu jāiet Lietuvas ceļš, jo lietuvieši sāka kooperatīvo krājaizdevu sabiedrību veidošanu reizē ar mums, taču šobrīd Lietuvā kooperatīvi aizņem vairāk nekā divus procentus no kredītportfeļa, bet Latvijā tikai 0,04 procentus, jo Lietuvā darbojas vairāk nekā divsimt sabiedrību."*

A. Paeglīte piebilst, ka, dibinot kooperatīvus, vajadzīga ne tikai uzņēmība, varbūt vainojama arī šobrīd ne tik labvēlīga kopējā situācija valstī: *"Kad mūsu Cēsu novadā atjaunotās Latvijas laikā sāka veidoties pirmie kooperatīvi, tad ne tikai vietējo pašvaldību vadītāji paši uzņēmās tos veidot, bet arī bija iespēja tieši šim nolūkam iegūt Eiropas fondu finansējumu. Kas bija enerģiskāki, to izmantoja."*

Ē. Čoders uzsver, ka gan Pierīgā, gan Latvijā kopumā kooperatīvo krājaizdevu sabiedrību ir maz: *"To veidošanās ir atkarīga no kāda uzņēmuma, organizācijas vai pašvaldības vadītāja atbalsta (tajā skaitā nauda, telpas, inventārs, darbinieki). Latvijā uz vienas rokas pirkstiem var saskaitīt kooperatīvās krājaizdevu sabiedrības, kur tāpat kā Allažos dibinātāji ir vienkārši sabiedrība. Attīstītās demokrātijas valstīs kooperatīvās krājaizdevu sabiedrības visaktīvāk darbojas tieši reģionos un laukos, kur bankas nevar nodrošināt rentabilitāti. Mums līdz tam ejams vēl diezgan nopietns ceļa posms."*

Valsts atbalsts KKS veiksmīgai darbībai

Kaut arī kooperatīvo krājaizdevu sabiedrību pārstāvji atzīst, ka likumdošanas bāze ir pietiekami labi noregulēta, taču vēl jāatrisina virkne jautājumu, kas ļautu šiem finanšu kooperatīviem attīstīties ar lielāku sparā. Un tas nav atkarīgs tikai un vienīgi no vietējiem uzņēmīgiem ļaudīm.

Vairāki KKS pārstāvji uzskata, ka strādāt būtu vieglāk, ja visi kooperatīvi varētu izmantot vienotu programmatūru, kā arī vērtīga būtu bezmaksas programmas izstrāde jaundibinātajām sabiedrībām, nevis katru reizi izgudrot velosipēdu no jauna.

Inguna Nille (KKS "Līgatnes Druva") ir pārliecināta, ka jāpilnveido Maksātne spējas likums, lai kreditoram būtu iespējams vienkāršāk atgūt savus līdzekļus.

Savukārt Ērika Čodera ieteikums: *"Valstij vajadzētu palīdzēt izveidot kopīgu KKS kooperatīvu, ieguldot līdzekļus kaut aizdevuma veidā, un ar likumdošanas palīdzību stimulēt krājaizdevu sabiedrību apvienošanas vienā organizācijā, it īpaši lauku teritorijā. Tad kooperatīvās krājaizdevu sabiedrības vairāk kontrolētu cita citu un nestu līdzatbildību. Laukos kooperatīvajām krājaizdevu sabiedrībām jāļauj strādāt ar plašu juridisko personu loku, lai tādējādi pašvaldības varētu veicināt uzņēmējdarbību savā teritorijā."*

Ieskats KKS darbības rezultātos

FKTK sagatavotā informācija* par Latvijas kooperatīvo krājaizdevu sabiedrību darbības rezultātiem 2012. gada trešā ceturkšņa beigās liecina, ka 2012. gada pirmajos deviņos mēnešos krājaizdevu sabiedrības kopā nopelnījušas **192 tūkstošus latu** jeb par tūkstoti vairāk nekā iepriekšējā gada attiecīgajā periodā, kad peļņa sasniedza 191 tūkstoti latu. Pārskata periodā ar

peļņu strādājušas 24 krājaizdevu sabiedrības, kopā nopelnot 200 tūkstošus latu. Savukārt deviņu sabiedrību zaudējumi kopā veido 8000 latu.

Kooperatīvo krājaizdevu sabiedrību **kapitāla pietiekamības rādītājs** 2012. gada 3. ceturksnī saglabājies augsts un septembra beigās bija **20,2%**, kas ir nedaudz vairāk nekā jūnija beigās – 20,1%. Noteiktā minimālā kapitāla pietiekamības prasība ir 10%.

Krājaizdevu sabiedrību darbības galvenais virziens ir savu biedru kredītēšana. Biedriem **izsniegto kredītu atlikums** 2012. gada trešā ceturkšņa laikā palielinājies par 319 tūkstošiem latu jeb 3,2% un septembra beigās sasniedza **10,2 miljonus latu**. Septembra beigās 65,2% no krājaizdevu sabiedrību kredītportfeļa bija novērtēti kā standarta, 27,9% – kā uzraugāmie un 6,9% bija zem standarta, šaubīgo un zaudēto kredītu kopsumma (jūnija beigās attiecīgi – 66%, 26,8% un 7,2%). Izveidoto **speciālo uzkrājumu apmērs** nedrošiem parādiem septembra beigās veidoja **71%** no kopējā sabiedrību kredītportfeļa, salīdzinot ar 6,8% jūnija beigās.

Lielākais sabiedrību piesaistīto līdzekļu avots ir biedru **noguldījumi** – to atlikums pārskata ceturkšņa laikā palielinājies par 334 tūkstošiem latu jeb 3,6% un septembra beigās sasniedza **9,7 miljonus latu**.

* FKTK dati uz 2012. gada novembri

Krājaizdevu sabiedrības Latvijā

- Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība "Allažu saime"
- Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība "Avots 37"
- Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība "Dzelzceļnieks KS"
- Latvijas tirdzniecības flotes jūrnieku arodbiedrības kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība "Jūrnieku forums"
- Kandavas novada Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība
- Kauguru Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība
- Lielvārdes Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība
- Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība "Līgatnes Druva"
- Metalurgu kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība
- Pūņu Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība
- Pūres Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība
- Kooperatīvā sabiedrība "Rucavas krājaizdevu sabiedrība"
- Rundāles Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība
- Rūjienas Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība
- Kooperatīvā sabiedrība "Skolu krājaizdevu sabiedrība"
- Salas Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība
- Straupes Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība
- Taurenas Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība
- Vecpiebalgas Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība
- Veselavas Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība
- Zosēnu Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība
- Cēsu Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība
- Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība "LAKRS KS"
- Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība "Nīgrande"
- Nītaures Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība
- Vecumnieku Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība
- Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība "Šķilbēni"
- Hanzas Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība
- Latvijas veselības un sociālās aprūpes darbinieku kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība
- Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība "Dzēse pluss"
- Latvijas autopārvadājumu nozares arodbiedrības Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība
- Tirzas Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība
- Kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība "AlfaBeta"
- Latvijas Lauksaimniecības kameras kooperatīvā krājaizdevu sabiedrība "Krājcase"

MAGISKĀ "KOREKCIJA"

Silvija Černika,
Latvijas Ūdens un gāzes lietotāju asociācijas
atbildīgā sekretāre

Gandrīz visi daudzdzīvokļu māju iemītnieki, kas par ūdens patēriņu norēķinās pēc dzīvokli uzstādītā skaitītāja rādījumiem, gaužas par namu apsaimniekotāju rēķiniem ar kaut kādu korekciju. Daudziem apnicis meklēt taisnību, viņi jau sen visam atmetuši ar roku un maksā rēķinus, viens otrs vēl nepadodas un raksta iesniegumus namu apsaimniekotājam, bet vezums tāpat nekust ne no vietas.

Ūdens korekcijas dēļ dzīvokļu īpašniekiem šobrīd faktiski nav iespējams norēķināties par pakalpojumu, vadoties pēc individuālo skaitītāju rādījumiem. Tas pilnībā diskreditē izvīzīto mērķi – maksāt par saņemto ūdeni godīgi, atbilstoši patēriņam. Beigu beigās tas nozīmē, ka netiek ievērotas patērētāja tiesības.

Latvijas Ūdens un gāzes lietotāju asociācijas eksperti apsekojuši ap 200 māju Rīgā un citās Latvijas pilsētās, lai noskaidrotu galvenos iemeslus, kāpēc rodas starpība starp mājas kopējā skaitītāja rādījumiem un dzīvokļos uzstādīto ūdens patēriņa mērītāju rādījumu summu.

Mājas ievada skaitītājs

Aptuveni 15–20% gadījumu starpība rodas tāpēc, ka nepareizi darbojas mājas ievada skaitītājs. Šim skaitītājam tāpat kā individuālajiem ūdens patēriņa mērītājiem ik pēc četriem gadiem jāveic pārbaude, taču atšķirībā no dzīvokļu mēraparātiem ievada skaitītājs smagā režīmā darbojas visas 24 stundas diennaktī, un pat parastas piesērēšanas gadījumā tā rādījumi sāk palielināties.

Turklāt eksperti atklājuši gadījumus, kad mājas skaitītājs samontēts nepareizi, piemēram, nav uzstādīts pretvārsts. Bet par šo problēmu pie mums vispār nav pieņemts runāt.

Nepietiekama aizsardzība

Nākamais iemesls, kas pieļauj starpības rašanos skaitītāju rādījumos, ir tāds, ka, ieviešot šos mēraparātus, tiem netika noteiktas precīzas tehniskās prasības. Pirms 15 gadiem neviens nedomāja par skaitītāju mehānisko un magnētisko aizsardzību. Ar likumu netika noteikta arī atbildība par dzīvokļa skaitītāja montāžu un ekspluatāciju.

Jau 1998. gadā četru vadošo ūdens patēriņa uzskaites ierīču ražotāju oficiālie pārstāvji nosūtīja Reģionālās

attīstības un pašvaldību lietu ministrijai un pilsētu pašvaldībām vēstuli, kurā skaidroja, ka ar tādu attieksmi nav iespējams nodrošināt ticamu ūdens patēriņa uzskaiti dzīvokļos, kas faktiski arī noticis.

Novecojušie skaitītāji

Šobrīd dzīvokļos izmanto dažādu ražotāju (daudzi no tiem tagad skaitītājus vairs neražo) vairāk nekā desmit marku ūdens patēriņa mērītājus. Skaitītāji ekspluatācijā atrodas vairāk nekā 16 gadus – četrus periodus starp pārbaudēm, un metroloģiskie raksturojumi tiem ar katru gadu pasliktinās. Līdz ar to saasinās rādījumu starpības problēma. 1995. gadā uzstādītie mēraparāti pēc konstrukcijas ir novecojuši un pēc aizsardzības līmeņa neatbilst mūsdienu prasībām. Turklāt vecās paaudzes (A un B klases) skaitītājiem ir zems jutīguma sliekšnis – attiecīgi 60 un 30 litru stundā.

Ja vēl neievēro vienas vai otras klases skaitītāju uzstādīšanas noteikumus, veidojas šāda situācija: vertikāli uzstādīts B klases skaitītājs pārvēršas par A klases skaitītāju, bet A klases skaitītājam vertikālā stāvoklī jutīguma sliekšnis vispār netiek ievērots.

Savukārt mājas ievada skaitītājs skaita visu to, ko nefiksē dzīvokļu skaitītāji, un atkal rodas starpība rādījumos – bez dzīvokļu iemītnieku tiešas līdzdalības. Tā kā kādam ir jāmaksā par mājai piegādāto ūdeni, apsaimniekotājs starpību sadala "uz galviņām"...

Negodīgums un haotiskums

Pēc konstrukcijas skaitītājam nevajadzētu reaģēt uz ārēju iedarbību, taču uz vecās paaudzes skaitītājiem viegli var iedarboties ar magnētiem un spilēm.

Tādējādi negodīgi patērētāji sev samazina faktisko patēriņu un samaksu pārliet uz kaimiņu pleciem. Jāmin arī tas, ka rādījumi tiek nolasīti visai haotiski: viens dzīvokļa īpašnieks precīzi noraksta ciparus, otrs uzrāda kaut kādu izlīdzinātu rādījumu, vēl kādam fiksetais patēriņš ievērojami atpaliek no faktiskā.

Diemžēl par šādām neprecizitātēm maksā mājas apzinīgie iedzīvotāji. Šeit derētu pieminēt, ka katrā mājā būtu vajadzīgs ūdens pārvaldnieks, un tieši no šā cilvēka atkarīgi pareizi solī ūdens patēriņa uzskaites sakārtošana.

Meistara atbildība

Pētījuma gaitā tika arī konstatēts, ka ir negodīgi meistari, kas, nomainot dzīvokli skaitītāju kārtējās verifikācijas reizē, par nelielu piemaksu aktā norāda

nepareizus datus. Ūdens tiek nozagts, bet to nekādi nav iespējams pierādīt!

Tāpēc skaitītāju uzstādīšana jāuztic profesionāļiem, sertificētiem meistariem, kuri ir speciāli apmācīti un skaitītāja uzstādīšanas gaitā nepieļaus mahinācijas, jo par rezultātu atbild ar savu sertifikātu.

Mēs iesakām izmantot vienreizējās plombas. Turklāt viena no Eiropas direktīvas prasībām ir meistara identifikācija. Asociācija plāno šogad veikt meistarū apmācību un sertifikāciju atbilstoši mūsdienu prasībām. Visi meistari iegūs zināšanas par rādījumu attālinātas nolasīšanas sistēmām.

Jaunās paaudzes skaitītāju priekšrocības

- Dzīvokļiem domātie jaunās paaudzes skaitītāji izceļas ar **augstu jutīgumu** (ūdens uzskaitē – sākot no 16 litriem stundā).
- Konstrukcija nepieļauj ārēju iedarbību uz skaitītāju, jo tam **nav magnētiskā sajūga**, tas izgatavots no metāla un stikla, ir aizsargāts pret mehānisko un magnētisko iedarbību atbilstoši ES direktīvai par mērījumiem, saskaņā ar ko tas tiek ražots. Tādus mēraparātus Latvijā uzstāda jau kopš 2005. gada.
- Jaunās paaudzes skaitītāja trešā priekšrocība ir **impulsa izeja**, kas ļauj turpmāk skaitītāju aprīkot ar nolasīšanas ierīci. Tā nodrošina ūdens patēriņa precīzāku uzskaiti bez dzīvokļu apmeklēšanas kontroles nolūkā.

Tādējādi tiek ievērojami vienkāršota ūdens patēriņa deklarēšanas sistēma – iedzīvotājiem nevajag pašiem katru mēnesi nolasīt skaitītāju rādījumus, jo sistēma to veic automātiski.

Pierādītais efekts

Pēdējo septiņu gadu laikā uzkrātā darba pieredze liecina, ka, uzstādot dzīvokļos jutīgus un aizsargātus mēraparātus, starpību rādījumos iespējams samazināt līdz tehniski pamatotam minimumam, tas ir, līdz 10 un mazāk procentiem. To jau izdarījuši daudzu Rīgas māju iemītnieki. Tā, piemēram, dzīvokļu īpašnieku kooperatīvā sabiedrība "Pavadonis" jaunās paaudzes skaitītājus uzstādījusi visos 34 DZĪK aprūpētajos daudzstāvu namos. Precīzi mēraparāti uzstādīti mājās Maltas ielā 21 un Ieriķu ielā 39, Skolas ielā 10/2 Salaspilī, kā arī Ventspilī, Saldū un citās Latvijas pilsetās.

Jaunās paaudzes skaitītāji maksā gandrīz tikpat cik vecās paaudzes skaitītāji, kas radījuši veselu gūzmu problēmu ūdens patēriņa komerciālajā uzskaitē. Par cenu puses vienojas ilgtermiņa līgumos, paredzot arī uzskaites ierīču apkalpošanu līdz astoņiem gadiem.

Ticamas uzskaites nodrošināšanas projekta ietvaros asociācijai izveidojusies veiksmīga sadarbība ar uzņēmumiem "SANREMS", "Ūdens patērētāju centrs", "Metclub", "Torrent", "AquaHeat" un citiem.

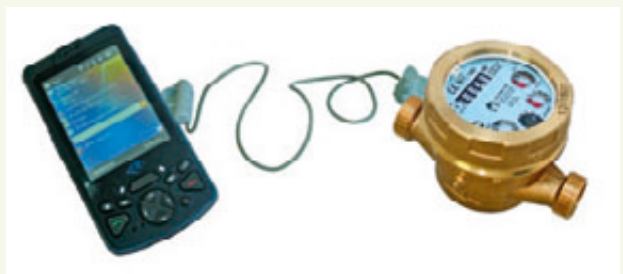
Pēc mūsu datiem, līdz gada beigām Latvijā tiks uzstādīts jau simttūkstošais jaunās paaudzes skaitītājs.

Padomi

- Ieteicams izraudzīt **mājas ūdens pārvaldnieku**, lai organizētu iedzīvotājus un skaidrotu iespējamo rīcību ūdens uzskaites sakārtošanā.
- Vēlams sasaukt dzīvokļu īpašnieku kopsapulci un apspriest jautājumu par pašreizējo **skaitītāju nomaiņu ar jaunās paaudzes mēraparātiem**, kas ļaus novērst rādījumu nepamatotas starpības rašanos un pašiem kontrolēt šo procesu.
- Noslēgt **trīspusēju līgumu** starp apsaimniekotāju, mājas īpašniekiem un uzņēmumu, kas uzstāda skaitītājus. Samaksai iesakām izmantot mājas uzkrājumus.

Māju adreses, kur ūdens patēriņa uzskaites ierīces pilnībā nomainītas pret augsta jutīguma C klases skaitītājiem bez magnētiskā sajūga. Pavaicājiet māju pārstāvjiem, kas viņu dzīvē mainīties pēc ūdens mērītāju nomaiņas!

Adrese	Pārstāvis	Tālrunis
Skolas ielā 10/2 Salaspilī (darbus veica uzņēmums "SANREMS")	M. Čudars	28232654
DzĪKS "Pavadonis" Rīgā (darbus 31 daudzdzīvokļu mājā veica "SYSTEMSERVISS")	J. Maļinovska	67570549
Lemešu ielā 17 Rīgā (darbus veica SIA "Ūdens patērētāju centrs")	V. Kuzins	27147467
Maltas ielā 21 Rīgā (darbus veica "SYSTEMSERVISS")	L. Ragovska	28378480

DEPUTĀTU SKAITS UN STATUSS

Gunta Klismeta

Lai gan decembrī valdība atbalstīja grozījumus Republikas pilsētas domes un novada domes vēlēšanu likumā par deputātu skaita samazināšanu pašvaldībās, Saeimas deputātu vairākums **24. janvārī** tos noraidīja. Tāpat Saeima pirmajā lasījumā todien noraidīja arī grozījumus Republikas pilsētas domes un novada domes deputāta statusa likumā, kas paredz ierobežot pašvaldību deputātu amatu savienošanu.

Galvenais šo plānoto izmaiņu iniciators – vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs **Edmunds Sprūdžs** pauda sarūgtinājumu, uzsverot, ka viņa ierosinātās reformas pašvaldību darbības regulējumā vērstas uz vienu mērķi – tautas priekšstāvju atbildīgāku darbu un jaunu pieeju lēmumu pieņemšanā. *“Pašvaldību deputātu skaita izmaiņas nav jautājums par skaitļiem, bet gan par principu, par rīcībspējīgām, efektīvi pārvaldītām pašvaldībām, kurās katrs deputāts strādā visa novada, nevis atsevišķu tā teritoriju interesēs. Taču izskatās, ka lielākā daļa Saeimas deputātu turpina lobēt un vēlas palikt pie līdz šim bieži izplatītā principa, kad katrs domnieks un katrs pagasts domā tikai par savām interesēm un negrib skatīties uz novada attīstības problēmām kopumā,”* sacīja E. Sprūdžs, pārmetot koalīcijas partneriem atbalsta trūkumu reformām un norādot, ka balsojumi par šiem likumprojektiem apliecina arī atbalsta trūkumu valdībai Saeimā.

Taču **31. janvārī** ministrs varēja triumfēt, jo viņa iniciatīva ieviest pašvaldību deputātiem ierobežojumus savienot amatus guva Saeimas atbalstu, un Edmunds Sprūdžs apgalvo, ka līdz ar to ir mazināts interešu konflikta risks un beidzot pielikts punkts pašvaldību vadības iespējai manipulēt ar saviem darbiniekiem.

“Šis ir ļoti nozīmīgs solis ceļā uz atbildīgākām un labāk pārvaldītām pašvaldībām,” uzsver E. Sprūdžs, paužot cerību, ka likumdevējs tikpat operatīvi un konstruktīvi atbalstīs arī pārējās viņa iniciētās reformas – pašvaldību referendumu ieviešanu un deputātu skaita samazināšanu.

VARAM atsūtītajā preses relizē pausts, ka ieviest amatu savienošanas ierobežojumus pašvaldību deputātiem bija viena no Edmunda Sprūdža prioritātēm, kļūstot par vides aizsardzības un reģionālās attīstības minis-

tru. Nu Saeima atbilstošus grozījumus ir pieņēmusi galīgajā lasījumā, un pašvaldībās lēmējvara tiek nodalīta no izpildvaras.

Grozījumi likumā “Par pašvaldībām” paredz, ka ar 2013. gada 1. jūliju spēkā stāsies amatu savienošanas ierobežojumi pašvaldību deputātiem. Viņi nedrīkstēs ieņemt pašvaldības izpilddirektora vietnieka, kā arī pagasta vai pilsētas pārvaldes vadītāja un viņa vietnieka amatus. Tāpat deputātiem būs aizliegts ieņemt amatu pašvaldības administrācijā, ja viņu pienākumos iekļauta domes lēmumu projektu sagatavošana, lēmumu tiesiskuma un lietderības pārbaude, kā arī domes pieņemto lēmumu kontrole un uzraudzība.

Deputātiem būs liegts arī ieņemt pašvaldības iestādes vadītāja vai viņa vietnieka amatu. Savukārt uz deputātiem, kuri ir izglītības, kultūras, veselības un sporta iestāžu vadītāji, šis aizliegums neattieksies.

No 2013. gada 1. jūlija pašvaldībās, kurās iedzīvotāju skaits ir mazāks nekā 5000, domes priekšsēdētājs vienlaikus vairs nedrīkstēs ieņemt pašvaldības izpilddirektora amatu.

Turpmāk pašvaldības domes priekšsēdētājs, izpilddirektors, pagasta vai pilsētas pārvaldes vadītājs un viņa vietnieks būs jāievēl atklātā balsojumā, izmantojot vēlēšanu zīmes. Tādu pašu balsojumu izmantos arī gadījumos, kad būs nepieciešams atsaukt domes priekšsēdētāju vai viņa vietnieku no amata pienākumu pildīšanas un lemt par pašvaldības deputāta mandāta anulēšanu.

Arī Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs ir vairakkārt norādījis, ka situācija, vienam cilvēkam ieņemot amatu pašvaldības izpildstrukturās un pieņemot lēmumus kā deputātiem, radīja ļoti nopietnu risku interešu konfliktam. Patlaban pašvaldībās aizklāts balsojums ir par domes priekšsēdētāja un viņa vietnieka ievēlšanu amatā vai atcelšanu no amata, kā arī anulējot deputāta mandātu. Citos gadījumos aizklāta balsošana notiek, ja par to nobalso vairākums domes deputātu.

Likums arī paredz, ka no 2014. gada 1. jūlija pašvaldībām būs jānodrošina domes sēžu ierakstīšana audioformātā un ieraksta ievietošana pašvaldības mājaslapā.

MAZO NOVADU ATTĪSTĪBA TIEK BREMZĒTA MĀKSLĪGI

Lauris Karlsons,
Mērsraga novada domes priekšsēdētājs

Tas, ka mazie novadi traucē dzīvot tieši atsevišķiem politiķiem, nav nekāds jaunums. Šobrīd ar jaunu sparū atsākušās diskusijas par mazo novadu pievienošanu lielajiem. Kārtējo reizi ir skaisti saukļi, bet nekāda ekonomiska pamatojuma. Galvenie solītie ieguvumi apvienošanai – varēs labāk piesaistīt investorus, radīt darba vietas, samazināt administratīvās izmaksas, realizēt ES projektus.

Mazos novadus izslēdz no spēles

Apmēram pirms pusgada vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs Sprūdžs Latvijas Pašvaldību savienības Domes sēdē pārmeta, ka pašvaldības slikti apgūst ERAF programmu bērnodārzu rekonstrukcijai.

Iedzījinoties tēmā, gan nācās konstatēt, ka pieeja šai programmai ir tikai reģionu attīstības centru un pilsētu bērnodārziem. Mazajiem novadiem tas bija liegts. Tā arī līdz šodienai man neviens nav atbildējis, ar ko 70 vietu bērnodārzs, piemēram, Tukumā, atšķiras no tāda paša Mērsragā, kāpēc vieniem ir, bet otriem pat nav dota iespēja konkurēt par šiem projektiem...

Šobrīd visi tiek aicināti siltināt namus, un virkne lielo pašvaldību saņem pārmetumus par kūtrumu un neiesaistīšanos siltināšanas projektos.

Mērsraga pašvaldība radīja virkni atbalsta mehānismu, un mūsu novadā vairākas mājas gatavojas iet šo ceļu, turklāt lielākā daudzdzīvokļu māja jau saga-

tavojusi projekta pieteikumu. Tomēr mūsu projekti netiks atbalstīti. Iemesls – MK noteikumi Nr. 272, pretendenta kritērijs Nr. 24, kas nosaka, ka siltināšana tiek atbalstīta pašvaldībās, kurās iedzīvotāju skaits ir lielāks par 2000. Protams, ka neviens nevienā ministrijā nevar paskaidrot, kādēļ tiek diskriminēti mazo novadu iedzīvotāji. Ja, piemēram, Mērsragā rīt pievienotos Talsu novadam, tad, nekam citam nemainoties, pēkšņi tāds pats projekts tiktu atbalstīts. Tas liecina, ka šādi kritēriji balstīti nevis uz loģiku, bet gan uz varas izmantošanu šauru interešu lokam. Tāpat neviens nevar atbildēt, ar ko 50 dzīvokļu māja Mērsragā, kas vēlas realizēt siltināšanas projektu, atšķiras no tādas pašas mājas, piemēram, pilsētā, kur iedzīvotāji pat nevēlas īstenot šādu projektu.

Ar šādām metodēm mazie novadi, kuriem ir labāki un kvalitatīvāki projekti, tiek izslēgti no iespējas konkurēt par finansējumu saviem iedzīvotājiem. No EK arī esam pieprasījuši skaidrojumu par šādas teritoriālas diskriminācijas iespējamību.

Mazie novadi – efektīvāki un dzīvotspējīgāki

Sabiedrībā tiek kultivēts mīts, ka mazie novadi ir dārgi pārvaldībā un neefektīvi, tāpēc tos vajag apvienot. Tie ir meli! Interesanti, ka tos izsaka to novadu un pilsētu vadītāji, kuru novadi ir lieli, bet paši nav dzīvotspējīgi – saņem miljoniem latu izlīdzināšanas fonda dotācijas.

Mūsu mazais Mērsraga novads šādu dotāciju nesaņem vispār un dzīvo no saviem nodokļu ieņēmumiem. Tam pamats ir Mērsragā attīstītā ražošana. Arī bezdarbs Mērsragā svārstās ap 5–6%, kas ir uz pusi mazāks nekā vidēji valstī. Mazā Mērsraga novada pārvaldīšana katram mērsradzniekam izmaksā ap 46 latiem gadā, bet, piemēram, apmēram 14 reižu lielākais Jelgavas novads katram jelgavniekam izmaksā 61 latu gadā.

Šie skaitļi, kā arī iedzīvotāju migrācija un nodokļu ieņēmumu pieauguma dinamika pierāda, ka dažs mazs novads spēj saimniekot daudz efektīvāk par stipri lielākajiem. Lielāks nav labāks. Tas ir pilnīgi noteikti.

Mūsu izaicinājums – panākt, ka visiem šajā valstī beidzot tiek dotas vienlīdzīgas iespējas. Pārējo izdarīsim paši.

PAR REFORMĀM UN VALDĪBAS ŠĶELTNIECISKO POLITIKU

Karina Putniņa,
Baldones novada domes priekšsēdētāja

Vēl pirms apspriešanas valdībā un Saeimā masu saziņas līdzekļos jau ilgāku laiku notiek diskusija un tiek pausti pat diametrāli pretēji viedokļi par plānotajiem grozījumiem likumos “Par pašvaldībām”, “Pilsētas domes un novada domes vēlēšanu likums” un “Republikas pilsētas domes un novada domes deputāta statusa likums”.

Iespējams, daļa iedzīvotāju šai diskusijai seko, bet tikpat iespējams, ka daļai šķiet, ka šie grozījumi viņus neskar. Pēdējiem vēlos iebilst, jo no tā, ko varēs ievēlēt par deputātiem un kā tiks organizēts un apmaksāts viņu darbs, būs atkarīga novada problēmu sekmīga risināšana un budžeta līdzekļu izlietojums. Tādēļ uzskatu par savu pienākumu iedzīvotājiem skaidrot iecerēto reformu būtību un ietekmi uz noda dzīvi.

Visupirms iecerēts ierobežot to personu loku, kas var kandidēt domes vēlēšanās, nosakot **amatu savienošanas ierobežojumus**. Jau šobrīd par deputātu nevar būt domes izpilddirektors, un tas ir loģiski, jo tieši šī amatpersona galvenokārt atbild par domes lēmumu īstenošanu. Loģisks ir arī priekšlikums šādus ierobežojumus attiecināt uz izpilddirektora vietnieku un domes administrācijas vadītāju, kur šāds amats ir izveidots, kā arī uz pašvaldības administrācijas darbiniekiem un kapitālsabiedrību valdes locekļiem.

Jau diskutējamāks ir priekšlikums par iestāžu vadītāju tiesībām kļūt par deputātiem. Dīvains šķiet arguments, ka tad katrs to “deķi” (domāts budžets) vilks uz savu pusi. Dome lēmumus pieņem koleģiāli – balsojot, un vienam vai pārīs deputātiem tik lielā mērā ietekmēt budžeta veidošanu nav iespējams. Jāatzīmē

arī fakts, ka tieši iestāžu, piemēram, skolu direktori, ir labi atpazīstamas personības novadā un novada domes vēlēšanās cilvēki balso galvenokārt par personībām, nevis partijām.

Pavisam nepieņemams ir priekšlikums liegt iespēju kandidēt iestāžu darbiniekiem. Tos darbā pieņem iestādes vadītājs, viņi nav tieši atkarīgi no domes un tās izpilddirekcijas, ir tādi paši nodokļu maksātāji kā citi.

Dīvaini arī šķiet pēdējie priekšlikumi likuma grozījumiem, kas dažu nozaru pašvaldības iestāžu vadītājiem atļautu būt arī deputātiem, bet citiem – nē. Politikā pastāv princips, ka nepamatoti pilsoņu un cilvēktiesību ierobežojumi tiek uzverti kā draudi demokrātijai. Lai pilnībā izvairītos no interešu konflikta rašanās iespējas, varbūt aizliegt kandidēt arī tiem, kuru ģimenes locekļi strādā pašvaldības struktūrvienībās, kuri paši vai viņu radnieki nodarbojas ar pašdarbību vai sportu, jo arī šīm nozarēm tiek pašvaldības finansiāls atbalsts?

Varas gaitēnos tiek diskutēts arī par **deputātu skaita samazināšanu**, lai ietaupītu pašvaldības budžeta līdzekļus un varētu ievēlētajiem deputātiem maksāt lielāku atlīdzību. Manuprāt, nav būtiski, kāds ir ievēlēto deputātu skaits. Daudz būtiskāk ir, lai viņi spētu tikt galā ar saviem pienākumiem un būtu godprātīgi. Baldonē ir bijuši ievēlēti gan deviņi, gan 11, gan 15 deputāti, bet pieņemto lēmumu kvalitāti skaits nekādi nav iespaidojis.

Toties būtiskāks ir jautājums, ar kādu mērķi cilvēks ir nolēmis būt par tautas pārstāvi. Gandrīz 16 gadu pieredze ļauj secināt, ka lielākā daļa tomēr nāk ar misijas apziņu un vēlmi veicināt novada attīstību. Diemžēl ne mazums ir gadījumu, kad deputāts lūko izmantot savas pilnvaras savtīgos nolūkos un to dara tik rafinētiem paņēmieniem, kas ne vienmēr definēti likumā par interešu konfliktu. Dažam labam deputāta mandāts nepieciešams savu ambīciju apmierināšanai un varas apziņai, tādēļ man daudz būtiskāks šķiet jautājums par **deputāta atlīdzību** un **deputāta statusu**, kam masu saziņas līdzekļi nezin kāpēc nepievērš gandrīz nekādu uzmanību.

Līdz šim likumā par deputāta statusu ir noteikts, ka šie pienākumi tiek veikti no darba brīvajā laikā, taču grozījumi likuma 14. pantā paredz šo normu svītrot. Līdz ar to deputāta pienākumu veikšana būs pamatdarbs, par ko varēs saņemt pat ap 900 latu lielu atalgojumu. Šobrīd deputātu atalgojums dažādās

pašvaldībās būtiski atšķiras atkarībā no pašvaldības ročības. Daļā tas ir noteikts kā likme par pienākumu veikšanai faktiski patērētām stundām, nosakot maksimālo apmaksājamo stundu skaitu, kā tas ir arī pie mums, Baldones domē. Citur tā ir noteikta summa. Var jau prātot, ka tad deputāti strādās godprātīgāk, profesionālāk, bet reāli grūti iedomāties, ko politiķi varētu darīt astoņas stundas piecas dienas nedēļā. Gribot negribot tas novestu pie izpilddirekcijas darba dublēšanas.

Reformas iecerētāji nav izanalizējuši situāciju, kurš gan būs gatavs kandidēt un zaudēt savu darbu uz četriem gadiem, ja nebūs nekādas sociālās garantijas pēc tam.

Jārēķinās arī ar to, **cik** tādas **reformas izmaksas**. Baldones novadam tas nozīmētu papildus vismaz 10-14 darba vietu ierīkošanu, atkarībā no deputātu skaita, tas ir – jāatrod telpas (piebūve domes ēkai vai kapitālais remonts kādā ēkā), aprīkojums (darba galdi, krēsli, skapji, datori, biroja tehnika un preces, sakaru līdzekļi utt.), transporta izdevumi, alga. Kopā pirmajā pusgadā pēc vēlēšanām tas būtu ap 100 000 latu, turpmākajos gados – ap 140 000 latu, t.sk. atalgojums un sociālās iemaksas vien ap 134 tūkstošiem latu. Domāju, ka pašvaldība, kas iztiek no saviem ienākumiem, to nevar atļauties.

Pilnīgi nepieņemami, ka Saeimas politiķi un VARAM ierēdņi, pašu ministra kungu ieskaitot, nemaz neklausās pašvaldību vadītāju argumentētajos iebildumos un apgalvo, ka tie ir tikai redakcionāli likuma labojumi, kaut gan šie labojumi būtiski maina deputāta statusu un līdz ar to jāmaina arī citas minētā likuma 14. panta daļas un citi panti. Faktiski jau nav ko brīnīties. Tā notiek, ja pašvaldību lietas risina teorētiķi, kas paši tajās nav strādājuši nevienu dienu un pēc kuru ieskatiem pašvaldību vadītāji domā tikai par savu labumu.

Pavisam traka šķiet ideja, ka paši deputāti varēs izlemt, kuram dome būs pamata darbavieta, kuram – ne. Pašvaldībās budžeti šim gadam jau ir pieņemti. Grūti iedomāties, kur ņemsim līdzekļus tik neprognozējamiem tēriņiem.

Diskusija par iespējamajiem grozījumiem vēl turpinās, bet, tā kā pie varas esošie politiķi patlaban nekādus viedokļus neizsaka, tad rodas bažas, ka pēdējā brīdī likumos var iestrādāt tādus "brīnumus", ko nebūsim pat gaidījuši, kā tas notika ar 2013. gada budžeta projektu, kā rezultātā pašvaldības ir sadalījušās divās nometnēs – trūcīgajās un pārtikušajās.

Nevienam nav noslēpums, ka ir pašvaldības, kuru maciņš ir visai biezs, un ir pašvaldības, kam nepietiek līdzekļu pat funkciju veikšanai. Tad talkā nāk Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonds (PFIF). Jebkuras pašvaldības galvenais ienākumu avots ir

iedzīvotāju ienākuma nodoklis (IIN), par kura sadali starp valsti un pašvaldībām katru gadu tiek noslēgta vienošanās. 2011. gadā pašvaldībām tika 82% no šā nodokļa, 2012. gadā – 80%. 2013. gadā IIN tiek samazināts par procentu, bet sadalījums paliek iepriekšējais.

Pašvaldības uztrauc fakts, ka arvien pieaug tie izdevumi, kuru agrāk nebija, bet kas rodas līdz ar jaunu normatīvo aktu izdošanu. Valdība solīja arī bērnu dārzu pedagogu algas maksāt no valsts budžeta, kā tas bija līdz 1998. gadam. Šā solījuma izpildei nepieciešamie līdzekļi nav iekļauti šā gada valsts budžetā. No valsts budžeta 2013. gadā vairs netiks segti 50% garantētās minimālās iztikas pabalsta un 20% dzīvokļa pabalsta, ko kā obligāto pabalstu nosaka likums, līdz ar to pieaugs pašvaldības izdevumi. Kur nu vēl gaidāmie izdevumi par mācību līdzekļiem skolām! Šobrīd tos prognozēt tikpat kā neiespējami, jo attiecīgajā MK noteikumu projektā ir pārāk daudz diskutējamo nianšu.

Valdība apmaiņā pret 5% IIN ir piešķirusi papildu dotāciju tām pašvaldībām, kuru finanšu nepieciešamība ir apmierināta mazāk nekā par 97%. Šādu pašvaldību vidū ir arī Baldones novads, kam paredzēta 31 734 latu liela dotācija. Ja mēs saņemtu 85% no IIN, tad mūsu ienākumi nākamgad būtu par 116 023 latiem lielāki. Tātad pat ar valsts dotāciju mēs zaudējam 84 289 latus. Domāju, ka Pašvaldību savienības Domes sēdē, kurā notika sarunas ar valdību par IIN sadali, daudzu pašvaldību vadītāji bija tik pārsteigti par valdības negaidīto "dāvanu", ka nemaz neparēķināja, vai pašvaldības ir ieguvējas vai tieši otrādi, tādēļ nobalsoja par valdības piedāvāto IIN sadalījumu.

Tā kā lielākās zaudētājas šajā situācijā ir pašvaldības – donori un tās pašvaldības, kas nav nedz donori, nedz dotācijas saņēmēji, tad, protams, radās lielas pretrunas novadu un pilsētu vidū. Starp donoriem galvenokārt ir Pierīgas pašvaldības un Rīga, uz kurām pārējā Latvija raugās ar skaudību. Pēdējā laikā valdība un Saeimas deputāti apzināti veido sabiedrības viedokli, ka pašvaldības – donori ir gandrīz vai visu pārējo pašvaldību nelaimju cēlonis. Gandrīz vai komunistiska domāšana – bagātie jāaptīra. Taču jāņem vērā tas apstāklis, ka nepārtraukts iedzīvotāju skaita pieaugums tieši Rīgas reģionā rada šīm pašvaldībām papildu izdevumus infrastruktūras objektiem – bērnu dārzumiem, skolām, ūdenssaimniecībai, ielu un ceļu uzturēšanai utt. Reizēm šķiet, ka dotāciju saņēmēji aizmirst faktu, ka viņu vajadzības daļēji tiek nodrošinātas galvenokārt tieši no bagāto pašvaldību līdzekļiem, nevis no valsts budžeta.

Tā nu valdības jezuītu cienīgā politika ir novedusi pie pašvaldību šķelšanās un apdraud arī Latvijas Pašvaldību savienības pastāvēšanu. Taču viens nav karotājs, un, tikai kopīgi darbojoties, pašvaldības var aizstāvēt savas, tātad savu iedzīvotāju intereses.

DRAUDS IEDZĪVOTĀJU INTEREŠU PĀRSTĀVNICĪBAI

Aivars Janelis,
Latvijas Pašvaldību
savienības
dibināšanas
kongresa delegāts

Šāgada jūnijā notiks kārtējās pašvaldību vēlēšanas, atbilstoši notikušajai teritoriālajai reformai ievēlēs novadu un lielo pilsētu domes, jo otrā līmeņa pašvaldības – apriņķi līdz šim nav izveidoti.

Ieskatisimies vēsturē, kā dažādos laikos Latvijā un pie dažādām valsts iekārtām veidojās pašvaldības, padomes un izpildkomitejas ar ļoti atšķirīgu deputātu skaitu.

Ar Latvijas valsts Satversmes pieņemšanu un attiecīgu normatīvo aktu izdošanu laikā no pagājušā gadsimta divdesmitajiem gadiem līdz 1934. gada 15. maijam pilsētu un pagastu pašvaldības tika ievēlētas **pēc partiju listēm**. Ievēlēja **domi**, kas no sava sastāva ievēlēja **valdi**. Pilsētu domes sastāvā vidēji bija 20 – 30 deputātu, pagastos – nedaudz mazāk. Tā, piemēram, Siguldas pilsētā 1931. gada 29. martā domi ievēlēja 28 deputātu sastāvā. Arī iepriekšējās vēlēšanās – 1928. gadā – skaitliskais sastāvs bija tieši tāds pats. Dome ievēlēja valdi trīs deputātu sastāvā, ieskaitot pilsētas galvu. Līdzīgi domes ievēlēja visās pilsētās, tā Cēsis 1928. un 1931. gada vēlēšanās ievēlēja 30 deputātus.

Pēc 1934. gada 15. maija apvērsuma un valsts iekārtas izmaiņām slēdza Saeimas un pašvaldību domju darbību. No 1. jūnija iepriekšējās valdes nomainīja iekšlietu ministra ieceltie **pilsētu galvas**, kuri visus jautājumus kārtoja vienpersoniski. Viņiem kā palīgi bija iecelti **daži padomnieki**. Pilsētu galvu pilnvaras bija ierobežotas, daudzus jautājumus bez Iekšlietu ministrijas Pašvaldību departamenta atļaujas nevarēja nokārtot. Par to liecina piemērs par Siguldas domei nepieciešamā īpašuma Šveices ielā 6 sarežģīto iepirkumu.

Un tad nāca pārmaiņu laiks. Pilsētu un pagastu pašvaldības un apriņķa pārvalde beidza pastāvēt 1940. gada jūlijā, kad okupācijas vara iecēla **izpildkomiteju priekšsēdētājus**. Sākoties karam un fašistiskās Vācijas okupācijai, padomju okupācijas ieceltās izpildkomi-

tejas nomainīja **jaunās varas vietvalži**, kas savukārt darbojās līdz 1944. gadam, kad Sarkanās armijas daļas ieņēma Latvijas teritoriju. Atkal tika ieceltas **pagaidu izpildkomitejas**, kas darbojās līdz 1948. gadam, kad notika **vēlēšanas**. Deputātus ievēlēja **pilsētu un pagastu apgabalos**, vidēji 20 – 30 apgabalos katrā balotējās viens kandidāts, kuru vēlēšanām bija izvirzījis kāds no darbaļaužu kolektīviem – iestāde, uzņēmums, arodbiedrība u.c.

Pirmā pēckara pilsētu darbaļaužu deputātu padomes 1. sasaukuma sesija notika 1948. gada februārī (1950. gadā pagastu vietā laukos izveidoja ciema padomes). Šāda vēlēšanu sistēma pastāvēja 40 gadus. Vēlāk darbaļaužu deputātu padomes pārdēvēja par **Tautas deputātu padomēm**. Tajos gados liela nozīme bija, ar kādu atdevi deputāts darbojās savas pilsētas vai ciema izaugsmes interesēs. Ja viņš bija savas vietas īstens patriots, tad daudz ko varēja paveikt.

1987. gada 21. jūnijā ievēlētās pilsētu 19. sasaukuma Tautas deputātu padomes aktīvi iesaistījās briesmošā pārmaiņu aktivitātēs:

- atbalstot un piedaloties Tautas frontes nodaļu izveidē un darbībā;
- kopā ar LTF nodaļām piedaloties “Baltijas ceļa” organizēšanā 1989. gada 23. augustā;
- 1989. gada oktobrī – decembrī priekšvēlēšanu sapulču organizēšanā.

1989. gada 10. decembrī notika pirmās demokrātiskās – **mažoritārās** vietējo Tautas deputātu padomju vēlēšanas pilsētās, ciemu un rajonu padomēs. Daudzviet pilsētās, arī Cēsis, Siguldā, Valmierā un citur, tās bija 20. sasaukuma vēlēšanas. Galvenokārt padomēs ievēlēja LTF aktivistus un tos, kas daudz paveikuši pilsētas vai ciema attīstībā.

1990. gada 21. aprīlī Rīgā, “Daugavas” stadionā, notika Vislatvijas tautas deputātu sapulce, kurā 8002 deputāti nobalsoja par neatkarības dokumenta projektu un pieņēma aicinājumu. Būtībā tika pasludināta Latvijas neatkarība, ko juridiski 1990. gada 4. maijā apstiprināja jaunievēlētā Augstākā Padome pirmajā sesijā.

Ne novērtējama bija pašvaldību loma trauksmainajās 1991. gada janvāra barikāžu dienās – transporta organizēšanā, regulārā cilvēku nomaiņā, ēdināšanā, BUB biedru dežūrās atbildīgos objektos, ātrās palīdzības brigāžu maiņā u.c.

Tā paša gada augustā, kad Maskavā notika pučs, pašvaldības bija gatavas organizēt nevardarbīgu pretes-

tību, darbojoties nelegāli – pagrīdes apstākļos (*skat. publikācijas žurnāla "Logs" 2005. gada aprīlī un 2011. gada decembrī!*).

Mažoritārajās vēlēšanās apgabalos ievēlētiem deputātiem bija cieša saite ar saviem vēlētajiem. Katrs no vēlētajiem zināja savu deputātu, kurš savukārt pazina savus vēlētājus, kam viņš atskaitījās, un gadījumos, kad viņi griezās pie deputāta pēc palīdzības vai padoma, sniedza nepieciešamo atbalstu vai ieteikumu. Diemžēl tās bija vienīgās mažoritārās vēlēšanas pašvaldību vēsturē Latvijā, kad vēlētajiem tika dota iespēja no vairākiem kandidātiem savā apgabalā izvēlēties un izvērtēt, par kuru balsot. Deputāti strādāja bez atlīdzības, un pamatdarba administrācijai viņi bija jāatbrīvo deputāta pienākumu veikšanai (piedaloties padomes un komiteju sēdēs), saglabājot vidējo algu. Sasaukuma darbības laikā ciemus atkal pārdēvēja par pagastiem.

1989. gadā ievēlētās Tautas deputātu padomes strādāja gandrīz piecus gadus, darbojās ļoti trauksmainā laikā, pārdzīvoja trīs parlamentus, trīs valdības, piedzīvoja valsts iekārtas maiņu un Latvijas valstiskuma atjaunošanu. Šis periods plaši aprakstīts Māra Pūķa grāmatā "Pašu valdība", analizējot Latvijas pašvaldību attīstības pieredzi no 1989. gada līdz mūsdienām.

Sasaukums savu darbību beidza 1994. gada jūnijā. Turpmāk visas pašvaldības ievēlētās **pēc partiju sarakstiem**, deputātu skaitu samazināts vairāk nekā uz pusi. Līdz ar novadu izveidi deputātu skaits tika samazināts vēl vairāk, un saikne ar vēlētajiem ir samazinājusies. Latvijas lielajos novados ir pagasti, no kuriem novada domē nav neviena deputāta.

Tā kā Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas priekšlikums paredz deputātu skaitu vēl samazināt, tad varam nonākt situācijā, kāda bija 1934. gadā, kad daudzus iedzīvotājus savā teritorijā nepārstāvēja neviens deputāts. Bet valsts pamats ir tieši iedzīvotāji un viņu pašvaldības, no to rīcībspējas atkarīga valsts izaugsme, ekonomika, iedzīvotāju labklājība. Atskatoties nesenā vēsturē, likumsakarīgi rodas jautājums: kā 1990. un 1991. gadā būtu risinājušies notikumi, ja valstī nebūtu spēcīgas divu līmeņu pašvaldības ar darba spējīgiem deputātiem, kas spēja dažu stundu laikā mobilizēties, pulcēties Daugavas krastmalā kopā ar saviem vēlētajiem un uzsākt bariķu veidošanu.

Samazinot deputātu skaitu vēl vairāk un turpmāk ievēlējot to veidot kā algotu pamatdarbavietu, vispirms būtu jāaprēķina, cik tas budžetam izmaksās, un jāapsver, ko šie pilnas slodzes deputāti darīs. Vai neatkārtosies 1990.–1991. gada eksperiments, kad algotais padomes priekšsēdētājs sāka traucēt izpildkomiteju darbu?

Nav saprotami arī priekšlikumi ierobežot iedzīvotāju izvēles iespējas deputātu kandidātiem, aizliedzot

balotēties pagastu un novadu aktīvākajiem cilvēkiem – medicīnas, kultūras un izglītības darbiniekiem. Nesen, tiekoties ar domubiedriem – bijušajiem deputātiem, pārrunājām, kā darbojas pašreizējā vēlēšanu sistēma novados, kad ne visi pagasti ir pārstāvēti domē. Pareizākais risinājums būtu atgriezties pie mažoritārās vēlēšanu sistēmas. Atkarībā no pagastu skaita būtu katrā jāizveido pāra apgabali, un pagasta iedzīvotāji domē ievēlētu savus deputātus.

Jau tagad vairākās mūsu kaimiņvalstīs daļa deputātu tiek ievēlēti pēc sarakstiem, bet daļa – mažoritārās vēlēšanās. Risinājums ir noteikti jārod, jo domē jābūt pārstāvētai visai novada teritorijai.

Šeit būtu jāpiemin Latvijai saistošs starptautisks līgums – **Eiropas Vietējo pašvaldību harta**, kas pauž pašvaldību iekārtas principus. Hartas 3. pantā par vietējās pašvaldības jēdzienu teikts: "*Vietējā pašvaldība nozīmē vietējās varas tiesības un spēju regulēt un vadīt nozīmīgu lietu daļu likuma robežās, savā atbildībā un vietējo iedzīvotāju interesēs. Šīs tiesības realizē padomes vai pārstāvju sapulces, kurām var būt tām atbildīgi izpildu orgāni un kuru locekļus brīvi ievēlē, aizklāti balsojot uz tiešu, vienlīdzīgu un vispārēju vēlēšanu tiesību pamata.*"

Tāpat – ja tiek samazināts deputātu skaits, nevērtējot, cik kurā novadā ir bijušo pagastu un kā deputāti šobrīd pārstāvēti tajos, var uzskatīt, ka tas ir drauds demokrātikai, efektīvai un optimālai iedzīvotāju interešu pārstāvniecībai. Izbrīnu rada priekšlikums visiem novadiem neatkarībā no to lieluma deputātu skaitu samazināt par četriem.

Ar šo nelielo ieskatu Latvijas pašvaldību vēsturē redzams apstiprinājums tam, ka stipras pašvaldības ir mūsu valsts attīstības pamats.

P.S. 18. novembrī Latvijas Republikas valsts svētkiem vēltītajā Siguldas novada Goda dienā Aivars Janelsītis kļuva par pirmo "Siguldas novada Goda novadnieku" – par mūža ieguldījumu novada attīstībā. Apsveicam!

Alberta Linarta foto

VJETNAMIZĀCIJA UN AMERIKANIZĀCIJA. VAI "LATVIZĀCIJA"?

Jānis Ritums

Vācu filozofs Karls Gustavs Jungs kādreiz izteicies, ka cilvēkam pēc 40 gadiem ir iespējami tikai divi ceļi: vai nu viņa aktivitātes pakāpeniski sāk izsīkt, vai arī notiek tieši pretējais – viņš savā attīstībā atdzimst un sasniedz radošo spēju kulmināciju. Liekas, mani bija skāris otrais Junga pareģotais ceļš. Mani aicināja politikā. Kaut arī tēvs īsi pirms apcietināšanas paguva man pateikt: "Dēls, nekad neej politikā," – es tomēr kļuvu par politiķi. Kļuvu ne tikai par Republikāņu partijas padomnieku, bet arī par Omahas pilsētas domnieku ASV.

1969. gada 4. maijā Omahas laikraksts "Omaha World-Herald" publicēja iepazīšanās interviju ar mani: "Ritums ir pārliecināts, ka ietiks pirmajos septiņos kandidātos." Un turpināja: "Lai cīnītos pret noziegumiem valstī, ir jāmaca ievērot likumus katrā mājā un katrā skolā," saka Ritums. "Tikai tas ir vienīgais veids, kā varam nosargāt savu brīvību." Ritums Amerikā iebruca pirms 19 gadiem, šobrīd ir Omahas pilsētas būvuzņēmējs un plānotājs, kurš savā pirmajā tautas kandidātu vēlēšanu mēģinājumā (pilsētas deputātu vēlēšanu pirmajā kārtā) ierindojās 10. vietā. Dzimis Latvijā, dzīvojis arī Vācijā, kur studējis pilsētas plānošanu un arhitektūru Minhenes Universitātē. Ritums izvēlējās dzīvot Vidusamerikā, jo šis štats (pavalsts) ir līdzīgs viņa dzimtenei Latvijai, tādējādi viņš jūtas tuvs šejienes cilvēkiem.

Turpinot studijas Nebraskā, viņš izstrādāja diplomdarbu Omahas Universitātē, specializējoties inženierzinībās. Ritums strādāja uz būvēm, vēlāk kā mūrnieks, līdz 1953. gadā izveidoja savu būvkompaniju. Privātuzņēmējs un dzīvokļu māju būvnieks nekad nav izmantojis valdības aizdevumus un naudu saviem projektiem. Strādājis tikai un vienīgi ar privātiem naudas līdzekļiem. Ritums ir 40 gadu vecs, dzīvo paša celtā mājā, viņam ir trīs bērni. Viņš ir pārliecināts, ka otrās kārtas vēlēšanās iekļūs pirmajā septiņniekā. Ritums nevēlas pacelt ūdens un kanalizācijas nodokļus, kā arī pavalsts patērētāju nodokli. Omahas lielākā problēma ir naudas trūkums, jo ir daudz pavalsts un nacionālās naudas resursu, tikai mums tā nauda jāpieprasa. Ritums saka, ka viņa mērķis ir Omahas pilsētas platības palielināšana, pievienojot apbūvētos rajonus pilsētas tuvumā. Bet, pievienojot šos rajonus, ir jāpārbauda to finansiālās saistības, lai neapgrūtinātu mūsu pilsētas nodokļu sistēmu. Ritumam patiktu redzēt vairāk zaļu laukumu, jaunajos projektos atstājot daļu teritorijas savā dabiskajā izskatā, lai mūsu bērni un mazbērni augtu un vērotu dabas procesus dabīgā vidē. Ritums ierosina izveidot Omahas simbolu – pilsētas ēku, kura būtu celta no vietējiem akmeņiem un koka, apvienojot tur nepieciešamās sabiedriskās un kultūras funkcijas, kā arī tur parādot Nebraskas vēstures mantojumu. Viņš uzskata, ka privātuzņēmēja darbības principi ļoti labi varētu tikt piemēroti arī valsts pārvaldē. Jo ir tik daudz valsts naudas iztērēts dažādiem ierosinājumiem un projektiem, kuri nekad tālāk nav attīstīti. Ritums ir par attīstību un taupīgu pilsētas pārvaldi. Ritums proponē tikai divu pakāpju vēlēšanas, lai domē vienmēr būtu jauni talanti. Vecie domnieki tur sēžot gadu no gada, jaunaļiem ir grūti tos izstumt ārā. Vēl viņš iesaka apvienoties pilsētas un apriņķa dienestiem – policijai, avārijas dienestiem, dažādiem inspektoriem, iepirkuma daļām, lai nebūtu darbu dublēšanās, līdz ar to arī naudas līdzekļus varētu ietaupīt."

Otrajā vēlēšanu kārtā – 1969. gada 13. maijā – es tiku ievēlēts par vienu no septiņiem Omahas pilsētas valdes domniekiem. Pilsētā tolaik dzīvoja ap 600 000 iedzīvotāju. Domē mani uzreiz apzīmēja kā "mazā cilvēka pārstāvi", un dažkārt ar savu viedokli paliku viens pret pārējiem sešiem domniekiem, tā iegūstot sev savrupnieka slavu.

Iedzīvotāji no manis gaidīja aizstāvību, uzticēja risināt savas problēmas un situācijas gan politiskajā, gan sociālajā, gan uzņēmējdarbības vidē. Ikdienā es pārbaudīju pilsētas uzņēmumu un iestāžu darbu, pieprasīju dažādus paskaidrojumus no amatpersonām, iepazīnos ar dokumentāciju, pieprasīju novērst

likumpārkāpumus, izskatīju iedzīvotāju iesniegumus. Un, protams, piedalījos domes sēdēs, kur vienmēr kaismīgi aizstāvēju savu viedokli. Šie četri gadi politikā man bija laba skola. Te iemācījies pielāgoties dažādām situācijām, attīstīju savu pilsētu un reizē ar to attīstījos arī pats.

Starp daudzajiem amerikāņu apbalvojumiem, kādus esmu saņēmis, viens ir man ļoti svarīgs – no vecākās patriotiskās organizācijas “Daughters of American Revolution” medaļa par patriotismu kā imigrantam. Man piešķirta arī ASV prezidenta Eizenhauera nodibinātā sudraba medaļa “Captive Nations Friend” (“Apspiesto nāciju draugs”). Uzskatu sevi gan par Amerikas, gan Latvijas patriotu.

Atgriežoties uz dzīvi Latvijā, par savu dzīvesvietu izvēlējos Carnikavas novada Garciešu. Tā kā laika man gana un, kā allaž esmu radis, sekoju līdzī visam, kas notiek gan savā novadā, gan Latvijā, gan pasaulē. Salīdzinot politiskās norises un veidus, kā darbojas centrālā un vietējā vara Latvijā, ar savās pilsoņa un pilsētas pašvaldības deputāta gaitās vēroto Amerikā, man ir atšķirīgs viedoklis par daudzām šodienas norisēm Latvijā, jo mums bija pavisam citādi noteikumi, likumi un kārtība.

Latvija ir republika, nevis demokrātija – mēs nebalsojam par likumiem, bet ievēlam deputātus, un viņi balso par likumiem. Latvijas likumus izdod un apstiprina mūsu ievēlētie pārstāvji – deputāti, bet lielākā daļa cilvēku nezina, kas notiek valdībā, un viņus tas nemaz neinteresē.

Ja mēs mācītos no vēstures, tad ielāgotu, ka valstis un tautas sabrūk no iekšienes. Ja vēsture mums iemācītu divas lietas, tad tā otrā ir patiesība, ka tikai nedaudz cilvēku to redz notiekot. Tādēļ tie, kas neatceras vēstures kļūdas, tās atkal atkārtos. Šīs briesmas draud arī Latvijai. Mums nav jābaidās, ka mūs var iekarot kāda ārvalsts, bet varam iznīcināt savu valsti paši ar savām rokām un domām. Citiem vārdiem sakot – esam satikuši savus ienaidniekus, un tie esam mēs paši.

Vienīgais veids, mācoties no vēstures, būtu apzināšanās, ka neesam imūni pret ekonomiskajiem likumiem. Mēs vēl varam paši ko darīt – samazināt valdību un ierēdņus, pazemināt nodokļus, bet tas jādara nekavējoties, lai mazinātu lejupslīdi un sāktu attīstīties uz augšu. Mums nav jāgaida palīdzība no Eiropas vai citām tautām, bet jāizmanto pašu spēks un zināšanas.

Taču, glābjot Latviju no krīzes, mūsu politiskā vara lieto īstermiņa metodes, kas ir līdzīgi kā smelt ūdeni ar cauru spaini no grimstoša kuģa. Tautai tiek teikts, ka tas ir vienīgais palīdzības veids, bet nepasaka, ka kuģis katru dienu grimst dziļāk un dziļāk. Mūsu politiķi nevar pārtraukt nelikumīgo un neproduktīvo naudas izsviešanu, viņu vienīgā izvēle – vai nu izdod vairāk naudas (ar saukli, ka tas ir cilvēku labā), vai netikt ievēlētiem.

Godīgi nopelnīt naudu var tikai ar ražošanu, kaut gan teorētiski ir divi dažādi veidi, kā tikt pie naudas: viens ir ražošana, cits – laupīšana. Strādnieki un uzņēmēji naudu gūst, ražojot un strādājot. Valsts dotās naudas saņēmēji to ņem no tiem, kas nodarbojas ar ražošanu. Ēriks Hofers šo mūsu laikmeta parādību nosaucis par “darba izlaišanās stāvokli”. Galarezultāts ir tāds, ka esam kļuvuši par tautu, kas dod pabalstus cilvēkiem, kuri nedara neko. Naudas sadalīšanas process iekļauts dažādās programmās, kas nopelnīto pārliet no tavas kabatas kaimiņa kabatā. Bet ekonomikas likumi saka, ka, izdodot vairāk nekā nopelnot, mēs tuvojamies defoltam.

Arī Amerika savulaik bija nonākusi dziļā krīzē. Viens no lielākajiem militārajiem konfliktiem 20. gadsimta otrajā pusē bija Vjetnamas karš, kas pamatīgi iedragāja arī Amerikas ekonomiku. Tolaik biju Omahas pilsētas pašvaldības deputāts, un man bija svarīgi, lai krīze pēc iespējas mazāk ietekmētu ekonomiskās attīstības procesus pirmām kārtām manā pilsētā.

Es kā pilsētas domnieks uzrakstīju vēstuli Prezidentam: “Jūsu “Vjetnamas vjetnamizācija” (Amerikā šo terminu lietoja, domājot par Vjetnamas karā nodarīto zaudējumu atlīdzināšanu un postījumu atjaunošanu, kur Amerika ieguldīja milzīgus līdzekļus) *Vjetnamā bijusi ļoti veiksmīga. Atbalstot Jūsu pūles pagarināt valsts palīdzību pilsētām, es visā cienībā lūdzu izskatīt manus priekšlikumus par līdzīgu pieeju, ko es nosaucu par amerikanizāciju (ar to es domāju – atdzīvināšanu) mūsu Savienoto Valstu pilsētām.*

Un tas nozīmē:

- 1. izveidot vadlīnijas, pēc kurām pilsētas tiktu kvalificētas, lai saņemtu valsts pabalstus;*
- 2. šīs pilsētas tiktu izvēlētas pēc to pašvaldību efektivitātes; tas nozīmē, ka šie valsts pabalsti pilsētai būtu jānopelna, nevis tikai jāsaņem kā atbalsts;*
- 3. izvērtējot pilsētu pašvaldību darbības efektivitāti, tiktu izvērtēta arī to spēja strādāt ekonomiski un taupīgi.*

Jo par daudz ilgi vairākums mūsu pilsētu cietušas no pārmērīgas izšķērdības, dubultas darbības pārvaldes sistēmās un nemākulīgas vadīšanas. Amerikanizējot mūsu pilsētas, tiks iekļauti visi pilsoņi, ne tikai ievēlētie politiķi.”

Manu ideju atbalstīja, saņēmu daudz uzmundrinājumu un pateicības vārdu gan no ASV senatoriem, gan kongresa pārstāvjiem. Tā rūpēs par savu pilsētu biju pievērsis uzmanību visas valsts mērogā.

Pēc dažiem mēnešiem Latvijā būs kārtējās pašvaldību vēlēšanas. Gaidot tās, sekoju līdzī šīs ziemas diskusijai par deputātu skaitu pašvaldībās. Manuprāt, deputātu skaits nav noteicošais, svarīgāk ir panākt pašvaldībām brīvību un pirmām kārtām finanšu brīvību un patstāvību. To arī novēlu gan pašreizējiem, gan jaunajiem deputātiem!

LATVIJAS PILSĒTĀS UN NOVADOS

Ventspils 2. pamatskolai – *SMART Showcase School status*

Ventspils 2. pamatskola vienīgā Baltijā ieguvusi šo goda titulu, kas apliecina, ka skolotāji ikdienā izmanto *SMART* produktus, t.i., interaktīvos līdzekļus mācību vielas apgūšanai (interaktīvās tāfeles, datu kameras, balsošanas aplikācijas u.c.). Lai iegūtu šo statusu, nepietiek ar to vien, ka ir šīs tehnoloģijas. *SMART* parauga skolas skolotāji savās zināšanās dalās arī ar pedagogiem no citām skolām. Pedagoģi publicē pašu izveidotos mācību materiālus interneta vietnē smartboard.lv, kā arī labprāt apmāca un konsultē kolēģus, kuri izrādījuši interesi.

Ventspils 2. pamatskolas direktore **Sintija Birziņa** ir apmierināta ar paveikto: *“Kļūstot par SMART centru, noteikti tiks veicināta skolas atpazīstamība. Skolas statuss atklāj izglītības iestādes kvalitāti un tās skolotāju mūsdienīgumu.”* Lielāko ieguldījumu jauno tehnoloģiju ieviešanā devusi matemātikas skolotāja **Ilze Grinfoģe**.

Ventspils 2. pamatskolā *SMART* tehnoloģijas izmanto visi skolēni, sākot no pirmās klases. Tādējādi viņi jau kopš mazotnes var iemācīties, ka modernās tehnoloģijas iespējams lietot ne tikai izklaidei, bet arī darbam un mācībām.

Vaskā atlej Kuldīgas vides objektu “Teleport”

Tēlnieks Gļebs Panteļejevs atsūtījis Kuldīgas novada domei fotogrāfiju no vides objekta “Teleport” vaska modeļa izgatavošanas Tallinā. Darbi rit intensīvi, jo tā svinīgā atklāšana Kuldīgā notiks jau **27. aprīlī**.

Objektu novietos Liepājas ielas galā pie puķu tirdziņa, tādējādi simbolizējot pāreju no vecās pilsētas daļas uz jauno. Hercoga Jēkaba tēls tiks pozicionēts tā, lai, iznākot no portāla, viņš ienāktu pilsētas jaunajā daļā, vecpilsētu atstājot aiz muguras. Sākotnēji iespaidīgo mākslas darbu bija paredzēts atliet Ķīnā, bet radās iespēja to izgatavot kaimiņvalstī Igaunijā. Šajā unikālajā, vairāk nekā divus metrus augstajā vides objektā varēsīm vērot, kā hercogs Jēkabs ar laika mašīnu no pagātnes ierodas 21. gadsimtā. Objektam būs divas

puses, kas simboliski apzīmēs atšķirīgus laika periodus. Priekšpuse, kas sastāvēs no slīpēta un lakota alumīnija lējuma, apzīmēs 21. gadsimtu. Savukārt aizmugurējā un sānu daļa, kas ir domāta kā 17. gadsimts, tiks veidota no rūsināta čuguna lējuma. Balstoties uz vēsturiskiem hercoga Jēkaba un viņa laikabiedru attēliem, objekta apgērbs un kopējais tēls būs maksimāli autentisks. Abu autoru – tēlnieka Gļebs Panteļejeva un arhitekta Andra Veidemaņa – mērķis ir radīt zinātniski fantastisku vēstures simulāciju.

Jāpiebilst, ka 27. aprīlī, kad tiks atklāts jaunais vides objekts, Kuldīgā notiks **pavasara palu šovs “Lido zivis Kuldīgā”**, kas ir reizē arī tūrisma sezonas atklāšanas pasākums. Šajā dienā Kuldīgas pilsētas dārzā sezonu sāks arī brīvdabas kino “Goldingen Cinema”, kas līdz pat rudenim skatītājus bez maksas priecēs ar dažādām brīvdabas kinoizrādēm.

Talsu novada Ķūļciemā atklāts brīvā laika pavadīšanas centrs

Uzdevums sagriezt svētku torti bija uzticēts centra vadītājam Sarmītei Miežitei.

18. janvārī Talsu novada Ķūļciema pagastā pēc rekonstrukcijas tika atklāts brīvā laika pavadīšanas centrs. Kopš 1945. gada Ķūļciemnieki savas kultūras aktivitātes īstenoja pašā pagasta centrā – “Ničos”, tomēr vecā koka ēka savu laiku bija nokalpojusi, tādēļ tika realizēts projekts “Ķūļciema brīvā laika pavadīšanas centra rekonstrukcija” ar mērķi palīdzēt saglabāt apdzīvotību. Ēka pilnībā restaurēta uz esošajiem pamatiem. Jaunajā ēkā ir zāle 100 apmeklētājiem, garderobe, aktieru telpa, vadītājas kabinets, katlumāja un labiercības. Skaistu mājvietu jaunajā ēkā sev ieguvuši vairāki pašdarbības kolektīvi un pensionāru klubs “Atblāzma”. Cerams, ka skaistās telpas mudinās jaunu amatierkolektīvu rašanos.

Tuvojas izstāde “Ražots Liepājā”

Atsaucoties uzņēmēju priekšlikumam, Liepājas pašvaldība regulāri – reizi divos gados rīko izstādi “Ražots Liepājā”. Šogad tā notiks **1. un 2. martā Liepājas Olimpiskajā centrā**.

Tāpat kā 2011. gadā, arī šogad dalība izstādē gan uzņēmumiem, gan apmeklētājiem būs bez maksas, turklāt šoreiz plānots paplašināt dalībnieku skaitu, ļaujot tajā piedalīties ne tikai ražojošajiem uzņēmumiem, bet arī Liepājā un Liepājas reģionā reģistrētajiem pakalpojumu sniedzējiem. Lai Liepājas uzņēmēji varētu nepastarpināti iegūt informāciju par ārvalstu tirgiem, gūstot jaunas idejas un stimulu savas produkcijas eksporta uzsākšanai, 1. martā notiks **kontaktbirža ar Latvijas Ārējo ekonomisko pārstāvniecību vadītājiem**.

“Aicinu uzņēmējus piedalīties šajā izstādē un ļaut, lai jūsu idejas un produktus novērtē ne tikai plašajā pasaulē, bet par tiem uzzina arī pašmājās! Pat tad, ja jūsu saražotā produkcija vai pakalpojums paredzēts tikai eksportam un Latvijā tam nav tirgus, šī izstāde ir iespēja parādīt, ka Liepājā uzņēmējdarbība ir aktīva un mēs varam lepoties ar savu pilsetu,” uzsver Liepājas domes priekšsēdētājs **Uldis Sesks**.

Zemgales reģionam savs enerģētikas ilgtspējīgas attīstības plāns

Zemgales plānošanas reģionam (ZPR) izstrādāts savs rīcības plāns enerģētikas ilgtspējīgai attīstībai Zemgalē. Plānu laikposmam līdz 2020. gadam izstrādājuši ZPR speciālisti sadarbībā ar biedrību “Zemgales Reģionālā enerģētikas aģentūra”, kuras dibināšanā vairāk nekā pirms trim gadiem piedalījās Jelgavas un Jēkabpils pilsēta, kā arī Auces, Bauskas un Ozolnieku novada pašvaldība. Līdzīgs dokuments Latvijā izstrādāts vēl tikai Rīgas plānošanas reģionā.

Reģions līdz 2020. gadam apņemas samazināt ogļskābās gāzes izmešus par 20%, uzlabojot energoefektivitāti un par 40% palielinot arī atjaunojamās enerģijas avotu īpatsvaru izmantotās enerģijas bilancē. Zemgalē jau tagad ir daudz labu piemēru, kas norāda uz progresīvu pieeju zaļās enerģijas ražošanā un izmantošanā. Tā, piemēram, Rundāles novada Saulainē jau ilgstoši siltumenerģijas ieguvei sekmīgi izmanto salmus, Aizkraukles katlumājā un ģimnāzijā – saules enerģiju, bet Vecumnieku novada Skaistkalnes vidusskolā – zemes siltumu. Savukārt Jēkabpilī aptuveni pirms gada ierindā stājās SIA “Ošukalns” jaunā biomasas koģenerācijas stacija, kas kā pirmā Latvijā strādā pēc sintētiskās eļļas noslēgtā iztvaikošanas cikla principa un nodrošina videi nekaitīgu enerģijas ražošanu. Jelgavā pilnā sparā rit jaunais, jaudīgais biomasas koģenerācijas stacijas būvniecība, kur siltuma un elektrības ražošanai izmantos koksnī, kūdru vai salmus. Tāpat ievēribu pelna Lauksaimniecības universitātes zinātnieku ieguldījums pētnieciskajā darbā.

Taču pašvaldību speciālisti un vairākums ekspertu patlaban par galveno prioritāti Zemgalē uzskata energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumu ieviešanu, kas saistīti gan ar sabiedrisko un dzīvojamo ēku siltināšanu, gan ar ielu apgaismojuma jaunu sistēmu izbūvi vai esošo modernizāciju, un siltuma zudumu samazināšanu siltumapgādē.

Jauns paaudžu centrs Aronas pagastā

Aronas pagasta ļaudīm piepildījies ilgi gaidīts sapnis – pateicoties iedzīvotāju uzņēmībai, durvis vēris pašiem savs daudzfunkcionāls brīvā laika pavadīšanas centrs. Aronas pagasts ar pusotra tūkstoša iedzīvotājiem ir viens no lielākajiem Madonas novada 14 pagastiem, un līdz šim te brīvā laika pavadīšanas iespēju vairāk bija bērniem un skolēniem. Pirms gadiem trim vietēja bija radās iecere izveidot pagastā vietu, kur pulcēties visu paaudžu iedzīvotājiem. Bez dažādām pulciņu aktivitātēm centru varēs izmantot arī praktiskām vajadzībām, jo līdzās nodarbību telpām šeit iekārtota gan duša, gan veļas automāts.

Centra izbūve izmaksājusi vairāk nekā 13 tūkstošus latu un tapusi ar Madonas novada pašvaldības un Eiropas Savienības fondu līdzfinansējumu.

Alūksnē apbalvoti sniegavīru autori

Decembrī Alūksnes novada pašvaldība izsludināja konkursu **“Sniegavīrs manā pagalmā”**.

Konkursam tika pieteiktas 12 vietas, kur no dažādiem materiāliem izveidoja ziemas simbolus – sniegavīrus. Tie rotāja gan ēku logus, gan pagalmus un arī telpas. Jāteic, ka vislielākais sniegavīru skaits apdzīvoja Alūksnes novada vidusskolu – tur no dažādiem materiāliem bija tapis 271 sniegavīrs! Visu konkursam pieteikto sniegavīru foto var aplūkot vietnē www.aluksne.lv.

Sniegavīri bija tapuši no sniega, papīra, plastmasas pudelēm un pat vienreizlietojamām glāzēm. Tā kā konkursam pieteiktie sniegavīri bija tik dažādi un katrs ar savu īpašo “odziņu”, tika nolemts, ka pateicības balvas pelnījis katrs no konkursam pieteiktajiem 12 objektiem.

Valmieras pilsētas pašvaldībai – ISO sertifikāts

9. janvārī Valmieras pilsētas pašvaldība saņēma sertifikātu, kas apliecina, ka procesi pašvaldībā tiek uzturēti atbilstoši starptautiski atzītam kvalitātes vadības standartam. Valmieras pilsētas pašvaldības informācijas tehnoloģiju nodaļas vadītājs **Kaspars Urbāns** skaidro: *“Darbs*

pie kvalitātes vadības Valmieras pilsētas pašvaldībā sākās pirms pusotra gada. Tā kā pašvaldībā notiekošie procesi un pakalpojumi ir ļoti daudzveidīgi un apjomīgi, vispirms sertificējam konkrētu jomu – informācijas tehnoloģiju un komunikācijas pakalpojumu sniegšanu Valmieras pilsētas pašvaldības struktūrvienībām. Ar laiku plānojam kvalitātes vadības sertifikātu paplašināt un attiecināt uz visām pašvaldības struktūrvienībām.”

“Pozitīvi, ka visa sertifikācijas procesa laikā no auditoriem nesaņēmām nevienu aizrādījumu par neatbilstību standartam, tikai ieteikumus,” turpina Kaspars Urbāns. ISO 9001 ir viens no pasaulē vispāratzītiem sertifikātiem. Tas ir garants iestādes klientiem, ka viņiem sniegtie pakalpojumi būs atbilstoši noteiktai kvalitātei un ka pakalpojumu kvalitāte tiks nepārtraukti uzlabota atbilstoši klientu prasībām.

Kocēnu novadā risina sociālās problēmas

* Sākot ar šo gadu, Kocēnu novada dome **nodrošinās brīvpusdienas** visiem vispārīzglītojošo skolu audzēkņiem un piecādīgajiem un sešgadīgajiem pirmsskolniekiem. Brīvpusdienas piešķirtas arī citu novadu bērniem, kas apmeklē Kocēnu novada izglītības iestādes.

* Trūcīgo ģimeņu piecādīgajiem un sešgadīgajiem bērniem, kuri apgūst obligāto pirmsskolas izglītības programmu Kocēnu novada pirmsskolas izglītības iestādēs, turpmāk **bez maksas** būs ne tikai **pusdienas**, bet arī **brokastis un launags**.

* **Dzīvokļa (apkures un malkas) pabalsts** līdzšinējo 50 latu vietā pieaugs līdz **80 latiem**.

* Lai uzlabotu demogrāfisko situāciju Kocēnu novadā un materiāli atbalstītu jaundzimušo vecākus, turpmāk vecāki saņems nevis dāvanu karti 20 latu vērtībā, bet **60 latu pabalstu**.

Limbažu novadā priecājas par Igates baznīcu

18. janvārī Vidrižu pagasta Igatē atklāja Sv. Jāņa Kristītāja un Marijas Magdalēnas baznīcu. Tas ir unikāls ekumeniskais dievnams, jo to varēs izmantot četras Latvijas lielākās reliģiskās kristiešu konfesijas – luterāņi, katoļi, pareizticīgie un baptisti. Jauno baznīcu iesvētīja Romas Katoļu baznīcas Rīgas arhibīskaps metropolīts **Zbigņevs Stankevičs**. Lūgšanā ar viņu vienotībā Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas arhibīskaps **Jānis Vanags**, Latvijas Baptistu draudžu savienības bīskapa vietnieks **Pēteris Eisāns** un Ņevas Aleksandra baznīcas Rīgā virspriesteris Valērijs Krastiņš.

Par baznīcas rašanās pirmsākumu var uzskatīt 1992. gadu, kad tās idejas autore **Svetlana Liepiņa** Jeruzalemē pie Kristus kapa izjuta garīgu aicinājumu uzcelt baznīcu. Šo sapni viņa loloja gandrīz 20 gadus, līdz 2010. gadā liktenīga nejaušība viņu saveda kopā ar projekta turpmākajiem īstenotājiem – biedrības “Igate” valdes priekšsēdētāju **Valteru Piebalgu** un Igates pils kompleksa vadītāju **Gunu Preimani**. Par baznīcas tapšanas vietu tika izvēlēta Igate, un 2010. gadā pamatos ielika no Jeruzalemes vestu akmeni. Atklāšanā arhibīskaps Z. Stankevičs uzsvēra, ka ekumeniskais dievnams iezīmē vērā ņemamu pavērsiena punktu, jo 2000 gadu kristietīši savā starpā ir šķēlušies, bet “*tas, kas mūs vieno, ir*

daudz lielāks par to, kas mūs šķir”.

Igates baznīca ir pirmā lūgšanu vieta Latvijā, kur īpašu uzmanību pievēršis dzīvības jautājumiem. Projekta iniciatore Svetlana Liepiņa stāsta, ka baznīca grib palīdzēt cilvēkiem risināt problēmas, kas skar bērnus – attiecības, aborti, neauglība un slimības. Šie jautājumi sabiedrībā kļūst arvien aktuālāki. Baznīcai ir sagādātas vairākas unikālas svētlietas – ikona, kur attēlots Jēzus ar mazu bērniņu plaukstā, legendārs akmens un svēto kauli.

Pateicības diena Pārgaujas novadā

Kopš Pārgaujas novada izveidošanas neviens gads nav pagājis bez Pateicības dienas Raiskumā, kad janvārī kopā tiek aicināti tie, kuri daudzinažuši novada vārdu, devuši savu ieguldījumu tā attīstībā un nesavtīgi darījuši vairāk, nekā pienākums liek. Pašvaldība šim vakaram bija sagādājusi īpašu dāvanu – emocionāli piepildītu muzikālo sveicienu no Rīgas saksofonu kvarteta.

“*Padarītais ir jūsu visu nopelns,*” savā uzrunā teica Pārgaujas novada domes priekšsēdētājs **Hardijs Vents**. Viņš izteica pateicību deputātiem par padarīto darbu, īpaši izceļot **Juri Leimani** kā “Gada cilvēku” laikraksta “Druva” rīkotajā aptaujā, **Rudīti Vasili** par nesavtīgo darbu novada labā, ieguldīto enerģiju un spēku novada dzīves attīstībā un **Monvidu Krastiņu**, kurš, kā atzina priekšsēdētājs, dara vairāk, nekā pienākumi liek, un notur savu taisnību, lai arī kā citi gribētu to iespaidot. Patīkami, ka 2012. gadā sarosījušies novada jaunieši, kas īstenojuši vairākus projektus, kā arī piedalījušies dažādu novada pasākumu organizēšanā. Pateicības dienā paldies teica arī uzņēmējiem, jo bez viņu atbalsta daudzi pasākumi nebūtu izdevušies. Atliek tikai vēlēties, lai dāsnums 2013. gadā būtu tikpat liels kā aizvadītajā!

Ziņas sagatavojuši **Kristīne Duļbinska, Anita Zvingule, Marta Bumbiera, Evita Enģele, Juris Kālis, Elīna Uļjanska, Dzintra Stradiņa, Evita Aploka, Līga Tarbuna, Eva Eglīte, Liene Preimane** un **Jolanta Vaido-Zālīte**

AICINĀM PAŠVALDĪBAS IZMANTOT PROJEKTA “JAUNIEŠU INTEGRĀCIJA DARBA VIDĒ” IESPĒJAS!

Mācību centrs “LNI” Ķekavas novada Baložu vidusskolā kopā ar Ķekavas novada domi un Baložu vidusskolu īsteno projektu “Jauniešu integrācija darba vidē”.

Projekta ietvaros Baložu vidusskolas izglītojamie papildus vispārizglītojošajiem mācību priekšmetiem apgūst **loģistikas darbinieka profesiju**, kas palīdzēs jauniešiem pēc vidusskolas pabeigšanas uzsākt darba gaitas vai izvēlēties nākamo profesiju.

Laikposmā no 2012. līdz 2015. gadam vidusskolēni papildus vispārizglītojošajiem mācību priekšmetiem sestdienās apgūst ar loģistikas darbinieka profesiju saistītus priekšmetus – starptautisko tirdzniecību un muitas lietas, tirgzinību pamatus un prečzinības, iepirkumu, sadales, ražošanas un transporta loģistiku.

Apmeklējot ražošanas, transporta un loģistikas uzņēmumus un izejot praksi tajos, izglītojamie iegūst ne tikai noderīgas zināšanas, bet arī profesionālās prasmes, kas ir tik ļoti nepieciešamas, uzsākot darba gaitas, un palīdz integrēt jauniešus reālā darba vidē. Projekta noslēgumā izglītojamie saņems profesionālās kvalifikācijas apliecību un varēs kļūt par darbiniekiem kādā no loģistikas uzņēmumiem vai turpināt izglīties šajā jomā.

Loģistika ir samērā jauna darbības joma mūsu valstī, bet citviet pasaulē tā ir plaši attīstīta un nemitīgi mainīga nozare. Loģistika ir ļoti plašs jēdziens, kas ietver izejvielu, resursu, ražošanas, gatavās produkcijas, pakalpojumu un informācijas plānošanas, izpildes un kontroles procesu no tās radīšanas vietas līdz nogādāšanai līdz klientam ar mērķi samazināt izmaksas un pilnīgi apmierināt patērētāja vajadzības.

Mācību centrā “LNI” loģistikas darbinieka profesiju jau ieguvuši 198 izglītojamie, pašlaik mācības turpina vēl 139 jaunieši.

Līdz ar šo mācību programmu mācību centrs “LNI” piedāvā vidusskolēniem papildus apgūt arī daudzas citas mūsdienās aktuālas un pieprasītas izglītības programmas un kursus – uzņēmējdarbībā, projektu vadībā, nekustamo īpašumu apsaimniekošanā, darba drošībā, kā arī apgūt profesijas, kas ļaus nākotnē iekļauties darba tirgū – piemēram, mūrnieka, lietveža, noliktavas pārziņa, drēbnieka, flīzētāja, aprūpētāja un citas profesijas.

Vienlīdzīgas reģionālās attīstības nodrošināšanai un jauniešu noturēšanai reģionos, izmantojot šo Baložu vidusskolas programmas piemēru, lūdzam ikkatru pašvaldību izvērtēt iespēju līdzīgas sadarbības uzsākšanai ar mācību centru “LNI”!

Mūsu speciālisti būs priecīgi atbildēt uz ikvienu jūsu jautājumu un nepieciešamības gadījumā tiksies ar jums klātienē.

Papildu informāciju sniedz mācību centra “LNI” komercdarbības vadītāja **Dace Kosa** – 29455990; dace@lni.lv, www.lni.lv.

**MĒS BŪVĒJAM
CILVĒKU NĀKOTNĪ**

*Ik mirkli kādu
veiksmes stāstu*

Kursi un semināri. Mūžizglītības pasākumi nodarbinātām personām. Apmācības bezdarbniekiem. Darba drošības un aizsardzības pakalpojumi

- Datormācība
- Crāmatvedība
- Loģistika
- Sociālā aprūpe
- Būvdarbi
- Metālapstrāde
- Komerccarbība
- Valodas
- u.c. apmācības

jau šodien

Lāčplēša ielā 106/108
Rīga
e-pasts: lni@lni.lv
www.lni.lv

+371 67509441

2012. GADS LATVIJAS PAŠVALDĪBĀS

2013. gada janvāra numurā iepazīstinājām ar pašiem svarīgākajiem notikumiem Latvijas 43 pašvaldību dzīvē aizvadītajā gadā. Tos izsvērt talkā aicinājām ikmēneša ziņu čaklās rūķētājas (un arī rūķētājus) – pilsētu un novadu sabiedrisko attiecību speciālistus.

Tā kā 10. februārī mūs gaida vēl viena gadumija, kad saskaņā ar ķīniešu horoskopu pērn valdošo Pūķi nomainīs Čūska, publicējam “bilances” otro daļu.

Žurnāla “Logs” jautājumi

* Ja 2012. gadu jūsu pašvaldības dzīvē vajadzētu raksturot ar vienu vārdu vai simbolu (krāsa, dzīvnieks, putns, augs) – kāds tas būtu?

* Kurš aizvadītā gada notikums, atskatoties pēc gadiem, varētu tikt uzskatīts par nozīmīgāko jūsu pašvaldības dzīvē (jaunuzcelts objekts; jauna tradīcija; sena tradīcija, kurai izdevies piešķirt jaunu, īpašu skanējumu u.tml.)?

* Jūsu pašvaldības novēlējums gadumijā savai pašvaldībai un/vai citām Latvijas pašvaldībām.

Aglonas novads

Zane Ločmele

* Kultūras dzīvei sarosīties ļaus atjaunotie **saieta nami** Šķeltovas un Kastuļinas pagastā, kā arī **brīvdabas estrāde** Grāveru pagastā.

* Aglonas novada svētkos otro gadu skatītājus priecēja vietējo **jauniešu** spēkiem veidots **koncertuzvedums** brīvdabas estrādē. Pirms gada jaunieši populāras latviešu un ārzemju dziesmas skandēja, pārliecinot, ka “Nekur nav tik labi kā mājās”, bet 2012. gadā horeogrāfes kultūras centra metodiķes Guntas Gulbes “virsvadībā” tika izdziedāta “Tik dažādā mīlestība”.

Esam lepmi un gandarīti, ka 2012. gadā Latvijas Republikas dzimšanas dienas svinīgajā pasākumā varējām iesvētīt Aglonas novada **heraldiskos simbolus** – ģerboni un karogu.

Vērtējot 2012. gadu, gribam atzīmēt varbūt ne dižākos darbus, bet tos, kas ieviesa būtiskas izmaiņas ikdienā.

* Noteikti jāmin **ielu rekonstrukcija** Šķeltovas un Kastuļinas pagastā. Uzsākta Alejas ielas rekonstrukcija Aglonā un vērienīgs Sakovas-Akmeneicas **tilta remonts**.

* Iedibinājām **jaunu tradīciju** – godināt novada lauksaimniekus un uzņēmējus.

* Aglonas novads arvien populārāks kļūst Latvijas velomīļu vidū. Augustā aizritēja jau **piektais** velodienas pasākums **“Ar veļiku pa Aglyunu”**. Jaunākajam dalībniekam bija divi gadiņi, bet vecākajam – 79 gadi.

* Sociālās aprūpes centrs “Aglona” sadarbībā ar Aglonas novada domi veiksmīgi īstenoja **teritorijas labiekārtošanas** projektu, lai uzlabotu brīvā laika pavadīšanas iespējas cilvēkiem ar īpašām vajadzībām.

Visiem pašvaldību darbiniekiem novēlam, lai Čūskas gads ir tikai pozitīvām domām piepildīts, lai darba augļi nes prieku, gandarījumu un vēlmi paveikt vēl vairāk novada labā, taču, ja arī gadīsies kāda čūskas indes pile, lai tā ir salda...

Ilze Ērmane
Mūsu novads jau divus gadus dzīvo ar devīzi **“Dvēsele priecājas”**. Arī 2012. gads pašvaldībā bijis piepildīts ar vairākiem veiksmes stāstiem, lai mēs varētu droši teikt – jā, Apes novads ir vieta, kurā savai dvēselei rast prieku un reizē arī mieru.

2012. gada “bilancē” atspoguļosim tikai tās aktivitātes, kas palīdz novada iedzīvotājam sevi pilnveidot, attīstīt un dzīvot labākā un sakārtotākā vidē.

* Projekta **“Ak, šī jaukā lauku dzīve Apes novada dziesmās, dejās un darbos”** ietvaros tika veidota koncertprogramma ar Valda Zilvera dziesmu ciklu “Skaņi skand Apes dziesmas”, papildus radot arī jaunu deju tautisko deju kolektīvam “Metenis” ar nosaukumu “Sliņķis gāja lūkot sievas”.

* Projekta **“Buy local”** (*pērc vietējo preci*) viens no lielākajiem ieguvumiem ir mūsu uzņēmēju aktivizēšana, izveidots Apes novada un Setu novada uzņēmēju katalogs “Laba prece no vietējā ražotāja rokām” un uzņēmēju datubāze www.setoape.eu. Projekta laikā īstenoja arī ideja par koksnes pārstrādes centra izveidošanu uz Dāvja Ozoliņa Apes vidusskolas bāzes ar mācību klasēm Gaujienā, Trapenē un Virešos. Skolu darbmācības klasēm sarūpēti nepieciešamie instrumenti un darbgaldi, radot iespēju apstrādāt koksni ne tikai skolēniem, bet arī vietējiem amatniekiem, mazajiem uzņēmējiem un citiem interesentiem.

* Lai Latvijas un citu valstu iedzīvotāji būtu informēti par notikumiem Apes novadā, 2012. gada pavasarī atvērta jaunā mājaslapa www.apesnovads.lv, kas tapusi projekta **“Apes novada attīstības kapacitātes stiprināšana”** ietvaros. Projektu turpinot, top Apes novada attīstības programma un teritorijas plānojums.

* Domājot par gados vecāko iedzīvotāju labklājību un drošību, uzsākts projekts **“Inovatīvi risinājumi veco lauzu aprūpei mājās”** – iegādātas un ierīkotas drošības pogas Apes novada iedzīvotāju mājās, tiek pilnveidotas zināšanas veco cilvēku aprūpē un iepazīti jaunākie tehnoloģiskie risinājumi sociālajā nozarē.

* Eiropas Sociālā fonda projektā **“Sociālās rehabilitācijas pasākumi Apes novada sociālā riska grupu integrēšanai sabiedrībā”** tika izveidotas desmit atbalsta un motivācijas grupas, kur 126 Apes novada iedzīvotāji saņēma psiholoģisku atbalstu, ieguva dažādu informāciju par ģimenes veidošanu, vispārējām dzīves vērtībām un, komunicējot cits ar citu, iemantoja jaunus draugus un paziņas.

* Sadarbībā ar mūsu igauņu kaimiņiem Monistē tiek īstenots projekts par pārrobežu amatniecības tīkla attīstības veicināšanu **“Idea on the border”** (*ideja uz robežas*). Apes novada iedzīvotāji var apgūt aušanas, klūgu un meldru grozu pišanas pamatus, igauņu valodu, kā arī tiek organizēts pārrobežu gadatirgus. **2013. gada 12. maijā varam aicināt “Loga” lasītājus uz pierobežas lielajām tirgošanās lustēm Apē!**

2013. gadu Apes novada iedzīvotāji aizvadīs nozīmīgu **jubileju zīmē** – Apes pilsētai apritēs 85 gadi, Jāzepa Vītola 150 gadu jubilejai par godu īpašas būs tradicionālās Mūzikas dienās Gaujienā, Trapenē – 80 gadu jubilejas piemiņas pasākumi Ojāram Vācietim, jau 40. reizi startēs motokross “Vaidavas kauss”. Ceram, ka šie notikumi izdosies atmiņā paliekoši!

Balvu novads

Ilona Vitola, Lauma Raciborskā

2012. gads pašvaldībā aizritējis kā **bitēm** – katrs ar savu ikdienas darbu ir nesis ieguldījumu kopējā novada attīstībā. Dažādie notikumi, amatpersonu un sadarbības partneru vizītes un īstenotie projekti cits pēc cita gluži kā medus šūnas radijuši aizvadītā gada koptēlu.

* Nozīmīgākais aizvadītā gada notikums bija **Latvijas Valsts prezidenta Andra Bērziņa vizīte**, kuras laikā Prezidents iepazinās ar novada ekonomisko situāciju, kā arī piedalījās renovētās Bērzpils ielas atklāšanā, kas ir viens no vērienīgākajiem realizētajiem projektiem novadā aizvadītajā gadā.

* Pie lielākajiem īstenotajiem projektiem 2012. gadā jāmin **Bērzpils ielas renovācija**, **ūdenssaimniecības attīstības projekts Tilžas pagastā**, **Bērzpils pagasta ielu un apgaismojuma rekonstrukcija**, **Krišjāņu tautasnama rekonstrukcija** un gaismas objektu nomaina **Balvos**. Aizvadītajā gadā pašvaldības līdzekļi tika piešķirti novada pirmsskolas izglītības iestāžu remontdarbiem un bērnu rotaļu laukumu izveidei.

* Svarīgs notikums aizvadītajā

gadā bija Balvu Vissvētās Dievmātes Aizmigšanas pareizticīgās **baznīcas celtniecība**, ko novada iedzīvotāji gaidījuši jau vairākus gadus.

* Lepojamies, ka mūsu novads piedalījās **konkursā "Eiropas Gada pašvaldība 2012"** un ieguva nomināciju "Pašvaldība senioru vērtības celšanai sabiedrībā".

Lai 2013. gada garumā ikkatram no mums līdzās prieka enģeļi, dienas ir baltas un domas – gaišas!

Beverīnas novads

Ilona Plaude

Aizvadīto gadu mūsu pašvaldībā raksturo **kopdarbība**, jo 2012. gadā pieņemām novada attīstības programmu 2012.–2024. gadam, kuras vadmotīvs – nākotnē censties izveidot **pašpietiekamu novadu**.

Mērķa sasniegšanai gribam pirmām kārtām atbalstīt mūsu uzņēmējus. Priekšroka saņemt pašvaldības finansiālo un administratīvo atbalstu tiek dota vietējiem ražotājiem un pakalpojumu sniedzējiem, kuri apvienojušies kooperatīvos vai citās kopdarbības formās. Tāpēc likumsakarīgi, ka tieši Beverīnas novada lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīva "**Beverīna AGRO**" **tirdzniecības stenda atvēršana Rīgas Centrālā tirgū** ir 2012. gada svarīgākais notikums, kas apliecina novada sabiedrības spēju sadarboties kopējam mērķim.

Mūsu novēlējums mazajām Latvijas lauku novadu pašvaldībām: rast ticību saviem spēkiem un varēšanai katram atsevišķi un kā kopienai, lai kopā veidotu labāku dzīvi novadā! Tieši sabiedrības spēja sadarboties jeb kopdarbība, kas balstīta ne tikai uz peļņas gūšanu, bet gan uz vietējām tradīcijām un mūsu senču garīgajām vērtībām, būs izšķiroša Latvijas lauku novadu attīstībai.

Cesvaines novads

Kristīne Silcīna

2012. gadu mūsu novada dzīvē var salīdzināt ar **strazdu pavasarī** – ātru un darbīgu.

Vēsturiskākie brīži pērn:

- * ilgus gadus apspriestā un gaidītā **bērnu spēļu laukuma** izbūves pirmā kārtā;
- * festivāla **“Baltica 2012”** pasākums un Cesvaines **novada svētki**;
- * **nozīmīgākie projekti** – pašvaldības administratīvās ēkas siltināšana un ūdenssaimniecības sistēmas sakārtošanas otrās kārtas uzsākšana Cesvainē.

*Izturēt un ticēt sev! Lai šogad izdotos izveidot **nelielo pašvaldību apvienību, kura reāli darbotos!***

Dagdas novads

Guna Maļinorska

2012. gadu varētu nodēvēt par **zaļās** un **dzeltenās** krāsas gadu, jo šogad tika apstiprināts Dagdas novada karogs.

- * Dagdas novadā tika atklāti vairāki **jauni objekti** – sporta zāle Svariņos, multifunkcionālais Jaunatnes iniciatīvu centrs, Jaundomes muižas vides izglītības centrs un ekspozīciju zāle un vides izglītības un kultūras centrs “Ķepa”.
- * Gada notikums bija **Dagdas pilsētas 20 gadu jubileja**, ko svinējām nedēļu. Tās ietvaros notika tik daudz dažādu pasākumu, kuros iesaistījām pilnīgi visus –

gan pašus mazākos novada iedzīvotājus, gan jauniešus, gan pieaugušos, gan seniorus. Svētku gaitā tika iesvētīts jaunais novada karogs, notika koncerti baznīcā, pilsētas estrādē, centrālajā laukumā un pie pansionāta, skatītājus priecēja Nacionālo bruņoto spēku goda sardzes defilē, leļļu un novada pašdarbnieku teātris, skrējiens pa pilsētas ielām, oriģinālāko peldrīku sacensības, amatniecības gadatirgus ar maizes cepšanu, jauno talantu konkurss, zirgu rikšošanas sacensības un sabiedriski aktīvāko dagdāniešu godināšana.

*Tikumiska un garīga sevis paša pilnveidošana ir **sabiedrības un valsts dzīves galvenā ķīla un pamats**. Nav iespējams izmainīt uz labu veselumu, nepilnveidojot tā daļas. Pareiza visu vecumu, sociālo un politisko cilvēku grupu prāta ievirze vistiešākajā veidā noteiks **Tēvzemes labklājību**. Novēlam mieru un pārticību katrās mājās! Lai izdodas visas labās ieceres!*

2013

Daugavpils novads

Olga Davidova

Aizvadītajā gadā noslēdzās divi nozīmīgi projekti – **Višķu stadiona vieglatlētikas arēnas un Višķu estrādes** rekonstrukcija. Stadiona komplekss Višķu pagastā tika uzbūvēts 1969. gadā. Rekonstrukcijas gaitā atjaunojām vieglatlētikas laukumu, tribīnes skatītājiem un tiesnešiem, komentētāju telpu, vasaras nojumi un apgaismojumu. Vieglatlētikas arēnas skrejceļš ar sintētisko poliuretāna segumu turpmāk ļaus rīkot starptautiska mēroga sacensības. 18. augustā svinīgi atklājām Višķu estrādi, kas turpmāk pulcēs korus, deju kolektīvus, folkloras ansambļus, mūziķus un teātra spēlētājus, amatniekus un skatītājus uz kopējiem svētkiem, kā arī atjaunot Višķu estrādei senāk tik populārā kultūras objekta statusu.

Gadam noslēdzoties, Līksnas Romas katoļu baznīcā notika ekumēniskais dievkalpojums, kurā tika iesvētīts **Daugavpils novada karogs**. Tas sadalīts divās vertikālās joslās: kreisā – sarkanā krāsā, bet labā – baltā krāsā, kuras joslā trīs plīvojoši sudraba karogi ar trīsdalīgi šķeltiem galiem, uz karogiem centrā savīts sarkans krusts ar melnu punktu rindām zaros. Karogs simbolizē ne tikai Daugavpils novada īpašo un nozīmīgo vietu uz Latvijas robežas, bet arī tā pagātņi, tagadni un nākotni. Sarkanā krāsa nozīmē enerģiju un spēku, bet baltā – neatkarību, brīvību un prieku. Karogs, kā zināms, ir uzvaras simbols, šis tēls simboliski atgādina, ka novadu gaida vēl daudzas uzvaras un ne mazums darāmā.

Karogs simbolizē ne tikai Daugavpils novada īpašo un nozīmīgo vietu uz Latvijas robežas, bet arī tā pagātņi, tagadni un nākotni. Sarkanā krāsa nozīmē enerģiju un spēku, bet baltā – neatkarību, brīvību un prieku. Karogs, kā zināms, ir uzvaras simbols, šis tēls simboliski atgādina, ka novadu gaida vēl daudzas uzvaras un ne mazums darāmā.

Kolēģiem citās pašvaldībās novēlam veiksmi nākotnes izaicinājumos. Lai jaunais gads paver durvis pārvērtību pilnām idejām un īpašiem, patīkamiem pārsteigumiem!

2013

Engures novads

Kristaps Zalkalns

2012. gads mūsu pašvaldībai bija varens kā **lācis**, ātrs kā **strauss** un čakls kā **skudra**.

* Aizvadītajā gadā īstenojām ļoti lielu skaitu projektu, piesaistot patiešām vērienīgas investīcijas Engures, Lapmežciema un Smārdes attīstībai. Kad gada nogalē palūkojāmies uz padarīto, izrādījās, ka 2012. gadā esam uzstādījuši **apgūtā Eiropas fonda finansējuma rekordu**, piesaistot gandrīz trīs miljonus latu (šī summa ir krietni lielāka par pašvaldības budžetu!). Realizēts **rekordskaitis Eiropas projektu** – četri ūdenssaimniecības projekti Smārdē, Engurē un Lapmežciemā, nosiltinātas četras izglītības iestādes, rekonstruēts Auniņparks Engurē un parks Lapmežciemā, ieskaitot divu estrāžu rekonstrukciju, tāpat par Eiropas fondu naudu izbūvētas divas ielas, kā arī īstenoti daudzi citi projekti.

* Patīkami, ka Eiropas fondu apgūvē iesaistās arī iedzīvotāji, ar kuriem kopā pabeidzām **Vēju dārzu**, kas jau ieņēmis vietu tūrisma aģentūru jaunākajos bukletos.

* Liels prieks par to, ka mūsu darbus novērtē arī **Latvijas Valsts prezidents Andris Bērziņš**, kurš **Lielajā talkā** bija izvēlēties talkot mūsu novadā, palīdzot jūras

krasta kāpu nostiprināšanas darbos Lapmežciema pusē.

* Engures novadu šķērsoja pasaulē garākais skrējieni "The World Harmony Run", un Smārdē notika I Latvijas sieviešu vokālo ansambļu konkursa fināls.

Gribētos pašiem sev un visām pašvaldībām novēlēt, lai 2013. gadā par padarāmo darbu ir gandarījums gan pašiem, gan iedzīvotājiem! Lai cilvēkos dzirkstī dzīvesprieks un visi varam strādāt ar entuziasmu, vairojot prieku apkārtējos. Lai visiem veselība – pārējo ar darbu sasniegsim!

Laura Afanasjeva, Elīna Bite, Lāsma Šķlarška, Aiga Steže

Kopš 2012. gada nogales par Jēkabpils simbolu kļuvis **darbīgais Zirgs**, jo vēsturiskajā pilsētas tirgus laukumā tika uzstādīts jauns vides objekts – zirgs ar ratiem. Šo, pēc unikālas tehnoloģijas veidoto objektu, jau paspējuši iemīļot gan pilsētnieki, gan Jēkabpils viesi – katru dienu pie tā var sastapt iedzīvotājus, kas iemūžina Jēkabpils zirgu fotogrāfijās un priecājas par tā skaistumu. Jēkabpils Zirgs ar pilsētas iedzīvotājiem uzsācis komunikāciju arī populārākajā sociālajā tīklā www.draugiem.lv/Zirgs.

Zirgs, kā zināms, ir strādīgs, aktīvs un darbīgs. Tieši tāds Jēkabpils pilsētas pašvaldībā bijis aizvadītais gads.

* Noslēdzās vērienīgais pilsētas centrālo – **Rīgas un Brīvības** – ielu rekonstrukcijas projekts.

* Uzstādīti **jauni vides objekti** – strūklaka Krustpils pils dīķi un zirgs ar ratiem.

* **Jēkabpils reģionālajā slimnīcā** uzlaboti ģimenes ārstu prakšu kabineti, uzsākti jaunās infekcijas slimību nodaļas un dienas stacionāra ēkas būvdarbi, kā arī piesaistīti jauni kvalificēti medicīnas speciālisti.

* Skolās uzsākta **vienotas informatizācijas sistēmas** ieviešana, kas mācību procesu padarīs mūsdienīgu un kvalitatīvu, veicinot jaunās paaudzes konkurētspēju darba tirgū. Par pamatu šīm inovācijām kalpo vienotā optiskā tīkla izveide starp pašvaldību un tās iestādēm.

* Novērtējot Jēkabpils pilsētas pašvaldības sasniegumus informatizācijas jomā, jau otro reizi saņēmām **Efektīvas pārvaldības gada balvu**.

* Ar grandioziem **pasaules klasikas uzvedumiem** Jēkabpili viesojās Latvijas Nacionālā opera un Krievijas Valsts kamerģitāras teātris "Sanktpēterburgas Opera".

* Izstrādāta Jēkabpils pilsētas attīstības programma 2012.–2018. gadam un Jēkabpils pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam, kas iezīmē tās prioritātes, kas tuvinās mūs vizijai par **Jēkabpili kā labo pārmaiņu pilsētu**.

* Notika vērienīgas rallijsprinta, rallijreida un

ātrumu laivu sacensības "Motoru svētki 2012".

* Nodibināts **basketbola klubs "Jēkabpils"**, kas ar panākumiem startē Latvijas basketbola līgā.

* Turpināta **Mežaparka infrastruktūras attīstība**, lai nodrošinātu vēl labākas atpūtas iespējas Zilā karoga pludmalē un slēpošanas kalnā.

Pilsētas (un jebkuras pašvaldības) vērtība, tās dzinēj spēks un sirds ir tās iedzīvotāji. Tikai strādājot kopā, uzklausot un izprotot, paslavējot un pakritizējot citam citu, varam bruģēt ceļu labo pārmaiņu virzienā gan Jēkabpili, gan Latvijā.

Ķekavas novads

Līva Benete, Vīta Andžejevska

Par mūsu pašvaldības simbolu pērn kļuva **pīlādžu odziņas**. Kultūras aģentūra 2012. gada vasarā izstrādāja un iepazīstināja iedzīvotājus ar jauno talismanu, kura mērķis ir veidot spilgtu tēlu, lai veicinātu Ķekavas novada atpazīstamību visā Latvijā un ārpus tās. Pīlādžogas arī raksturo 2012. gadu Ķekavas novadā. Mūsu talismans ir miera, draudzības un satiecības simbols. Jau senos laikos šim kokam piedēvētas maģiskas spējas, un kā mājas svētību pīlādži stādīja katrā pagalmā. Nākotnē Ķekavas novadā plānots iestādīt pīlādžu aleju, no iegūtās ražas gatavot pīlādžu ievārījumu un dažādus dzērienus. Pīlādžu odziņas izmantojam daudzos pasākumos, piemēram, mazo vokālistu konkursā "Odziņa", Novada svētkos, Ziņību dienā, labdarības pasākumos u.c.

2012. gadā par vēsturisku dienu uzskatāms 23. novembris, kad tika uzsākti ilgi gaidītās **Ķekavas sākumskolas** būvdarbi un pamatos svinīgi iemūrēta vēstījuma kapsula nākamajām paaudzēm. Iecere radās jau 2000. gadā, diemžēl pirmais projekts līdz galam netika izstrādāts. 2007. gadā izstrādāja tehniskā projekta otru variantu, kas netika realizēts un 2012. gada sākumā tam iestājas noilgums. Tāpēc 2012. gada februārī Ķekavas novada dome pieņēma lēmumu veikt izmaiņas otrajā projektā (tapa trešais variants), lai varētu sākt būvdarbus. Topošās Ķekavas sākumskolas pirmā korpusa būvniecību plānots pabeigt gada laikā. Kopējā mācību korpusa platība būs 2920 m². Sākumskolā ziņības iegūs vairāk nekā 700 Ķekavas novada bērnu. Jaunas un mūsdienīgas sākumskolas būvniecība Ķekavas novadā

ir ļoti nepieciešama, jo, ņemot vērā pašreizējo deklarēto bērnu skaita dinamiku novadā un pozitīvās nākotnes prognozes, šobrīd sākumskolas bērniem pašvaldības izglītības iestādēs ir vietu deficīts. Speciālisti lēš, ka sākumskolas audzēkņu skaits tuvākajos septiņos gados vēl **turpinās pieaugt par vairāk nekā 23%**.

Limbažu novads

Līva Tauriņa, Liene Dreimane

Par Limbažu novada veikumu jau lasījāt iepriekšējā numurā, šoreiz, atjaunojot vēsturisko patiesību, atkārtoti iepazīstinām ar ziņu rūpētājām.

Līvānu novads

Ginta Kraukle

* 2012. gads. Silta vasaras nakts. Mirdz zvaigznes jūlija debesīs Līvānos, pašā Daugavas krastā. Tā varētu raksturot **pilsētas dzimšanas dienas svētkus**, kuros ar īpaši gatavotu programmu un vienīgo koncertu Latvijā viesojās dziedātāja Laima Vaikule. Tas bija skaists atelpas brīdis lielo un steidzamo darbu straumē.

* Sanācis tā, ka tieši 2012. gadā Līvānu novadā noslēdzies daudzu nozīmīgu darbu cikls. Ir **siltinātas visas novada skolas** (izņemot vienu), un pabeigta daudzdzīvokļu māju iekšpagalmu rekonstrukcija. Šķiet, esam vienīgā pilsēta Latvijā, kurā atjaunoti, asfaltēti, apgaismoti un labiekārtoti **pilnīgi visi daudzdzīvokļu namu pagalmi**. Katrā pagal-

mā uzstādīti koši bērnu rotaļu laukumi. Noslēgusies **veloceliņa izbūve** pilsētā Rīgas ielas (gandrīz 5 km) garumā. Līvāni ir koša pilsēta. To apliecina arī priecīgais sabiedrisko ēku krāsojums. Priecājamies par rekonstruēto **Līvānu novada centrālās bibliotēkas** ēku, kas ir viena no skaistākajām bibliotēkām Latvijā ar 21. gadsimtam atbilstošu saturu. Viss minētais nebūtu iespējams bez saliedēta un brīžiem pašreizējā komandas darba, bez tālredzīgas novada vadības un iedzīvotāju atbalsta mūsu idejām.

* Bet ar to jau mūsu darāmo darbu saraksts nebeidzas. Jau šovasar Līvānos taps jaunā autoostas ēka, vieglatlētikas manēža un jaunatnes daudzfunkcionālais iniciatīvu centrs. Noslēgsies Rīgas ielas vairākgadu rekonstrukcijas projekts, un beidzot iedzīvotājiem būs normālas ietves un apgaismojums visas pilsētas garumā. Jaunajā tūrisma sezonā durvis jaunās telpās vērš populārais Līvānu stikla muzejs. Stikls ir sasalusi gaisma! Ja gribat to redzēt, brauciet ciemos un lūkojiet! Kaut vai **pilsētas svētkos – 20. jūlijā.**

Ko novēlēt citiem kolēģiem pašvaldībās 2013. gadā? To pašu, ko sev. Atcerēties, ka starp gudriem cilvēkiem nav konkurences. Ir sadarbība! Novēlam, lai tā tas ir visās jomās!

Ineta Kriviņa, Esmeralda Tāle

Mūsu novads 2012. gadā turpināja tapt aizvien **sakārtotāks** un **skaistāks!**

* **Mālpils vidusskolā** realizēts KPFI programmas projekts, ļaujot ēkai ne tikai kļūt "siltākai", bet gluži vai atdzimt no jauna.

* Kopš 2012. gada janvāra Mālpils novada Upmalās, bijušajā uzņēmuma "Laiko" ražotnē, darbojas **Dānijas kokapstrādes uzņēmums SIA "Kvist"**. Uzņēmumā ražo liekti līmēta finiera mēbeles un mēbeļu detaļas – plauktus, galdus, krēslus, krēslu sēdītes un atzveltnes, gultu līstes, pat bērnu ragaviņas. Tajā strādā ap 170 darbinieku, pārsvarā vietējie novada iedzīvotāji. SIA "Kvist" jau ir sasniegjis divu miljonu eiro apgrozījumu gadā, un ražošana sevi pierādījusi kā rentabla. Liela daļa peļņas tiek investēta uzņēmuma attīstībā un atjaunošanā.

* 2012. gada 7. decembrī Mālpils novadā **viesojās Latvijas Valsts prezidents Andris Bērziņš**. Prezidents apmeklēja uzņēmumu SIA "Kvist", Mālpils sporta kompleksu un Mālpils profesionālo vidusskolu, kā arī piedalījās "**Lielās lasītāju balvas 2012**" pasniegšanas ceremonijā Mālpils Kultūras centrā.

* 2012. gada 22. aprīlī notika mūsu novadnieka – izcilā Dailes teātra aktiera **Valentīna Skulmes 90 gadu jubilejas atceres sarīkums**

ar aktieru Olgas Dreģes, Gunāra Placēna, Jura Strengas, Kaspara Pūces un kinorežisora Jāņa Streiča piedalīšanos un izstādes "Gara aristokrāts – Valentīns Skulme" atklāšanu. Šo pasākumu, uz kuru bija ieradušies arī Skulmju dzimtas pārstāvji – Džemma Skulme un Didzis Skulme, rīkoja Mālpils Kultūras centrs.

Dodiet, un tiks dots arī jums! Lai 2013. gadā ik rītu jūs pamostos ar jauniem spēkiem un domām darīt mūsu miļo Latviju vēl skaistāku!

Baiba Trumekalne

2012. gads mūsu pašvaldībā būtu salīdzināms ar raibu, izturīgu un spēcīgu **putnu**, kurš savā lidojumā reizēm paceļas augstu gaisā, bet brīžam vairāk tuvojas zemei...

* Aizvadītais gads vēsturē noteikti iezīmējams kā **pašvaldības ēku rekonstrukciju** gads – jaunā un patiešām skaistā veidolā tērpusies Jaunogres vidusskola, Ogres basketbola skola, pašvaldības aģentūras “Dziednīca” un pašvaldības administrācijas ēka. Gandarījums par iesākto pilsētas centrālās – Brīvības ielas rekonstrukciju, kas turpināsies arī šogad.

* 2012. gadā novada pašvaldībā izstrādāti **nozīmīgi plānošanas dokumenti** – spēkā stājās jaunais novada teritorijas plānojums, tika pieņemts lēmums uzsākt novada ilgspējīgas attīstības stratēģijas izstrādi 2013.–2037. gadam. Novada aktīvie jaunieši mudināja izstrādāt jaunatnes lietu stratēģiju 2012.–2017. gadam, ko apstiprinās šogad. Tas ir **pirmais jaunatnes politikas attīstības plānošanas dokuments** novadā. Gada nogalē pašvaldība saņēma Izglītības un zinātnes ministrijas balvu “Darbs ar jaunatni 2012” kategorijā “**Straujākais lēciens darba ar jaunatni attīstībai pašvaldībā**”.

* Lai uzlabotu iedzīvotāju labklājību, 2012. gadā ieviests vienreizējais **bērna piedzimšanas pabalsts** 50 latu apmērā. Tika rasta iespēja **palielināt** pirmsskolas izglītības iestāžu skolotāju **atalgojumu**.

* Pašvaldība lepojas ar saviem **izcilajiem un talantīgajiem cilvēkiem**, kuri nes Ogres vārdu pasaulē. Viens no tiem – **Andris Dambis**, kurš janvāra sākumā piedalījās Dienvidamerikas Dakāras rallijā ar paša konstruētu elektroautomobili, kopā ar kolēģi Māri Saukānu kļūstot par **pirmo elektroautomobiļu ekipāžu sacensību vēsturē**, kas šķērsojusi finišu. Februārī novada dome A. Dambim piešķīra Ogres Goda pilsoņa nosaukumu.

* Pašvaldība aktīvi pievērsusies jautājumam par **pilsētas tēla izveidi** un visu paaudžu iedzīvotāju izklaides iespējām. Gada sākumā tika atdzīvīnāta sena tradīcija – **publiskās slidotavas ierīkošana**. Maijā novadā atklāja tūrisma sezonu, organizējot **Līkā tilta regāti**. Augusta beigās novada iedzīvotājiem un viesiem bija iespēja baudīt patiešām skaistus **pilsētas svētkus** trīs dienu garumā. Sadarbībā ar Mākslas akadēmijas jaunajiem māksliniekiem septembrī Ogres skaistākajās vietās tika uzstādītas vairākas **granīta skulptūras**. Aktīvi un mērķtiecīgi noris darbs dabas parka “**Ogres Zilie kalni**” labiekārtošanā. Vasarā sakārtojām **peldvietas** Ogrē un Madlienā. Jūnijā Ķeipenes pagastā tika atklāts jauns tūrisma objekts – **Šūpoļu parks**, kurā uzstādītas augstākās šūpoles Latvijā (11 m). Suntažos pabeigta skaistā **brīvdabas estrāde**. Savukārt gada otrajā pusē mēneša garumā novadā tika rīkota “**Foto diena 2012**”, ko organizēja fotoklubs “Ogre” sadarbībā ar pašvaldību.

* Viena no Ogres novada pašvaldības prioritātēm ir **vide**. Vides programmas īsteno izglītības iestādes. Iedzīvotāji aktīvi piedalās pašvaldības rīkotajos projektu konkursos “Veidojam vidi ap mums” un “Iedzīvotāji veido savu vidi”, kā arī konkursā “Sakārtotākais namīpašums” individuālo dzīvojamo māju teritorijās. Prieks, ka arī novada uzņēmēji attīsta ar vidi saistītu uzņēmējdarbību. Jūnijā SIA “Ķilupe” Ogresgalā atvēra sadzīves atkritumu šķirošanas staciju un kompostēšanas laukumu, piesaistot ES Kohēzijas fonda finansējumu. Šī ir **pirmā** šāda veida stacija Rīgas reģionā. Septembra beigās šķirotu atkritumu savākšanas laukums atklāts Madlienā.

* Kaut gan ekonomiskā situācijā Latvijā nav spoža, **uzņēmēji** nenokar degunu. 2012. gada septembrī tika atklāta jauna, moderna govju ferma (SIA “Ogres piens”) un cūkkopības komplekss ar biogāzes ražotni “Rukši” (SIA “Baltic Pork”). Gada nogalē Ogres Biznesa un inovāciju inkubators sadarbībā ar pašvaldību jau trešo gadu organizēja Uzņēmēju dienu.

Citām Latvijas pašvaldībām vēlam to pašu, ko sev – nezaudēt darba sparū un optimismu, izmantot visas iespējas attīstīties un pilnveidoties, kā arī aizvien uzlabot komunikāciju ar saviem iedzīvotājiem un paplašināt sadarbību ar saviem partneriem! Vēl veiksmīgāku 2013. gadu!

Ko mūsu novada vēsturei un iedzīvotājiem atstājis 2012. gads?

* 2012. gadā pabeigts **Pļaviņu novada ģimnāzijas un PII "Bērziņš" ēku siltināšanas projekts**, ko atbalstīja Klimata pārmaiņu finanšu instruments. Bērnudārzā ierīkota sistēma, kas automātiski nosaka siltuma patēriņu mēnesī un gadā. Visus rādījumus var redzēt gaitenī novietotajā ekrānā, un siltuma daudzumu iespējams regulēt atbilstoši laikapstākļiem. 22. oktobrī ekspluatācijā nodeva Pļaviņu novada ģimnāzijas atdzimušo ēku. Līdz septembrim darbus pabeigt nebija iespējams, tāpēc skolēniem mācību gada sākumā bija jāsadzīvo ar dažām neērtībām. Nosiltināta ēkas fasāde, nomainīta elektroinstalācija, apkures sistēma, vecie logi, iztīrīta ventilācija, nomainīts un siltināts jumts ēkas daļai gar Daugavas ielu un sporta zālei, kur izbūvēta pilnīgi jauna apkures sistēma ar gaisa pūtējiem.

* 29. septembrī **Pļaviņu ģimnāzijas Odzienes filiāle** jaunajā sporta hallē svinēja savu **120. jubileju** ar svētku pasākumu "Nekas nav mainījies". 19. gadsimta beigās dibinātā skola piedzīvojusi dažādus laikus, bet turpina pastāvēt joprojām. Cerams, ka daudzie vēlējumi par to, lai dzīves ritējums skolā neapstājas, – piepildīsies!

* 27. oktobrī Kultūras centrā atzīmējām **Pļaviņu mūzikas skolas 55 gadu jubileju**. Gaviļnieki nebija iecerējuši plašu pārskatu par skolas darbību, bet gan centās sagādāt patīkamu, emocionālu kopabūšanu ar draugiem, skolasbiedriem, bijušajiem audzēkņiem, skolotājiem, kolēģiem. Starp priekšnesumiem klausītājiem nolasīja apkopotās skolēnu domas par mācībām mūzikas skolā un iemesliem, kas pievērsuši mūzikai. Tam sekoja lielisks skolas absolventu koncerts un apsveikumi. Ar oriģinālu apsveikumu mūzikas skolu svētkos sveica novada Kultūras centrs, mudinot mūzikas skolas kolektīvu domāt par

senioru apmācību mūzikā. Vakara noslēgumā skolas direktore Dita Ārgule pateicās saviem priekšgājējiem un visiem sveicējiem, īpaši novada domei par materiālo atbalstu un biļetēm uz operas izrādi.

* 1. un 2. novembrī Pļaviņu novada ģimnāzijā notika **Latvijas skolu tehnoloģiju ekspozīcija** jeb LatSTE. Vairāk nekā 500 izglītības darbinieku un uzņēmumu pārstāvju piedalījās semināros, radošajās darbnīcās un iepazīnās ar tehnoloģiju ekspozīcijām. Tika prezentēta jaunā Windows 8 operētājsistēma, kas ir kā starpposms no klasiskiem datoriem uz skārienjutīgām iekārtām. Ekspozīcijās bija parādīti dažādi ar datoru savienojami mērinstrumenti un sensori un ar to darbību saistīta programmatūra ķīmijas, fizikas un citu mācību priekšmetu apmācībai.

* **Vietalvas kapos restaurēta kapliča** un salabota sēta, kas liegs meža zvēriem ziemā postīt kapus. SIA "Jards" celtnieki mēneša laikā paveica darbus par 18,5 tūkstošiem latu, kas iegūti, pārdodot izolē izstrādei meža cirsu Vietalvas pagastā. Celtnieki strādājuši, saudzējot dabas resursus – daļa kokmateriālu likti lietā atkārtoti, daļa iegūti, izmantojot nenoplicinošas mežsaimniecības principus, darbos izmantoti Vesetas un lietūsūdeņi, bet, sākot darbus, uz mežu pārvietotas skudras, kas bija iemitinājušās kapličā.

* Pļaviņu pilsētas iedzīvotāji un viesi sākuši izmantot **jaunizbūvēto tualeti** pilsētas skvērā pie Pļaviņu kultūras centra Daugavas ielā 49. Aprīlī tika uzsākts Latvijas–Lietuvas pārrobežu sadarbības programmas atbalstītais projekts "Zaļā pilsētvide", kur Eiropas Savienības ieguldījums ir 85% apmērā. Tualetē ierīkots ūdensvads un kanalizācija, telpas ir plašas un tiek apsildītas ar infrasarkano sildītāju. Atsevišķas telpas aprīkotas cilvēkiem ar īpašām vajadzībām un māmiņām ar zīdaiņiem. Jaunbūve plānota ar perspektīvu, jo pilsētas centrā turpinās celtniecība – tiek rekonstruēts pilsētas tirgus un taps laivu piestāne.

Preiļu novads

Jānis Vairods

Aizvadītais gads Preiļu novadam bijis **darbīgs** un **gaišs**. Izdevies iesākt daudz labu lietu, kas virzītas uz attīstību un mūsu cilvēku dzīves kvalitātes un vides uzlabošanu.

* 2012. gadā uzsākti ūdenssaimniecības sakārtošanas otrās kārtas darbi, turpinās ceļu infrastruktūras rekonstrukcija, sākusies izglītības iestāžu energoefektivitātes uzlabošana, tiek pilnveidots sociālo pakalpojumu klāsts un kvalitāte, aktīva un daudzveidīga ir bijusi kultūras un sporta dzīve.

* Novads ir ticis pie sava jaunā **ģerboņa**, godam esam uzņēmuši pašvaldību delegātus un valsts augstākās amatpersonas **LPS 23. kongresā**.

* Aizvadītajā gadā izdevies **piesaistīt** vairākus **privātos investorus**, kuru īstenotās ieceres nesīs labumu novadam arī tālākā nākotnē.

* Gada noslēgumā par ieguldījumu novada iedzīvotāju labklājības vairošanā, nopelniem uzņēmējdarbības attīstībā, akciju sabiedrības "Preiļu siers" izaugsmē un Preiļu vārda atpazīstamības veicināšanu Latvijā un ārpus valsts robežām A/S "Preiļu siers" valdes priekšsēdētājam **Jāzepam Šņepstam** tika piešķirts Goda pilsoņa nosaukums.

* **Laukos turpina atgriezties jaunieši**, kas, nebaidoties smagā darba, pārņem savu vecāku saimniecības. Aktīvi tiek dibināti **jauni uzņēmumi**, kas meklē un atrod savu tirgus nišu. Tiek veidotas **biedrības**, kas aktivizē un iesaista apkārtnē. Tas ir apliecinājums cilvēku vēlmei dzīvot Preiļu novadā, strādāt un atpūsties savā dzimtajā

pusē. Mēs esam lepnī par mūsu cilvēkiem, kas ne vien apzinīgi dara savus ikdienas darbus, bet ir aktīvi un atsaucīgi arī sabiedriskajā dzīvē.

* 2013. gadā mēs lauzīsim tradīciju, jo šogad tiks svinēta ne vien pilsētas tiesību piešķiršanas **85. gadskārta**, bet arī **665. gadadiena**, kopš pirmo reizi vēstures avotos ir minēts Preiļu vārds. Aicinām arī jūs pievienoties **svētku** svinībām, kas notiks **no 30. augusta līdz 1. septembrim!**

Priekuļu novads

Ieva Fogele

2012. gadu mūsu novadā varētu raksturot kā **zaļo** gadu, jo pērnā gada notikumi un realizētie projekti saistās ar zaļo nokrāsu.

* 2012. gada pavasarī ieguvām savu – **Priekuļu novada ģerboni**, kura pamatā ir zaļš fons, uz kura attēlota zelta saule ar pulksteņa ciparnīcu.

* Pavasarī gadskārtējo **Meža dienu** ietvaros rīkotajā pasākumā par meža stādīšanu, kopšanu un izstrādi Priekuļos pulcējās apmēram 1100 dalībnieku. Pasākumu organizēja Priekuļu novada pašvaldība un SIA "Metsa Forest Latvia". Aicinājumam "Nāc līdzi, ejam mežā!" atsaucās ne tikai Priekuļu novada, bet arī kaimiņu pašvaldību bērni, skolotāji un vecāki. Divas skolēnu klases bija atbraukušas pat no Balviem. Meža dienu apmeklētājiem

* Viens no ļoti nozīmīgiem labiekārtošanas projektiem pērn tika īstenots **Liepas pagastā** – rekonstruēta un labiekārtota **Lielā Ellīte**. Tika sakopta klints apkārtnē, novākti aizlūzušie koki, uzstādītas barjeras, lai ierobežotu cilvēku plūsmu pa klints virsmu. Ierīkojot barjeras, izmantota unikāla, videi draudzīga metode – skrūvpāji, tos ieskrūvējot zemē un uz tiem uzstādot barjeras. Lai droša un ērta būtu pārvietošanās arī māmiņām ar bērnu ratiņiem un cilvēkiem ratiņkrēslos, ierīkots apgaismojums un gājēju celiņš no videi draudzīga materiāla – māla klinkera. Ellītē ir uzstādīta arī videonovērošanas kamera, kas tiek translēta Priekulu novada mājaslapā www.priekuli.lv, kur ikviens interesents var **aplūkot objektu tiešsaistē**.

Lai novirzītu kaut daļu uzmanības no iespējamās unikālā ieža postīšanas, blakus klintij izveidots jauns objekts – **kulta vieta** – kulta akmens ar labirintu, uz kura ir arī putnu dzirdinātava un latviskās zīmes. Tas ir prototips senlatviešu veidotajām svētvietām. Mums izdevies sakārtot ģeoloģiski un ģeomorfoloģiski aizsargājamu dabas un kultūras pieminekli, lai tas priecētu arī nākamās paaudzes.

Liepas Ellītes atklāšanas svētkos bērnu darza audzēkņi un Liepas pamatskolas absolventi Liepas ciematā iestādīja **40 jaunas liepiņas**.

* Turpinot 2011. gadā uzsāktā Saules parka labiekārtošanu, aizvadītajā gadā ar Hipotēku bankas atbalstu parkā tika ierīkota **Saules taka**. Tas ir gājēju celiņš 30 metru garumā, un gar to izveidotas 30 dažādu ārstniecisko augu dobītes saules formā. Veidojot Saules taku, pieaicinājām arī konsultantu – fitoterapeitu Artūru Tereško. Taka veidota no dažādu izmēru oļiem. Staigājot pa Saules taku basām kājām, augu enerģētiskā iedarbība pastiprinās un summējas ar pēdu aktīvo zonu masāžu.

* Pie nozīmīgiem zaļajiem darbiem jāatzīmē **Veselavas muižas parka rekonstrukcija** – iestādīti koki un krūmi, ievērojot 19. gadsimta eklektikas stila īpatnības, atjau-

noti divi tiltiņi. Tāpat atjaunota arī vēsturiskā **melnalkšņu aleja** gar iebraucamo ceļu pie muižas ēkas. Tā kā muižas ansamblī ir saglabājusies **unikāla meliorācijas sistēma** – grāvju malas nostiprinātas ar laukakmeņu sienu – uzsākta pakāpeniska tās atjaunošana, saglabājot vēstures liecības nākamajām paaudzēm. Savukārt muižas parka daļā pie brīvdabas estrādes pilnībā atjaunotas **koka kāpnes** dabas takās gar Rauņa upi.

2013. gadā vēlām visiem būt gudriem, izturīgiem un pacietīgiem! Sargājiet mums visiem dabas dotās četras veltes – dvēseles brīvību, gara spēku, prāta gaišumu un sirds labestību!

kopīgi ar dažādu nozaru meža speciālistiem 16 meža pieturās bija iespējams uzzināt par dabas aizsardzību, meža audzēšanu, kopšanu, par kokiem, augiem, dzīvniekiem mežā, ka arī iemēģināt roku šaušanā.

Rēzeknes pilsēta

Olga Grīšina

2012. gads Rēzeknē bija brīnišķīgu pārmaiņu laiks. Jau pašā Rēzeknes pilsētas vārdā ietverts cēlā zieda – **rozes** – nosaukums, kura pumpurs jau ir mazliet pavēries un pavisam drīz apburs visus ar savu jauko ziedu un aromātu. Rēzekne uzplaukst. Tā ir likumsakarība – rēzekniešu, kas iegulda savu sirdi dzimtās pilsētas labklājībā, neatlaidīgā darba rezultāts.

2012. gads iezīmējās ar vairākiem nozīmīgiem pasākumiem.

* 1. septembrī Rēzeknē tika atklāts Austrumlatvijas radošo pakalpojumu centrs “**Zeimuļs**”, kas tagad ir ļoti populārs bērnu un jauniešu vidū. No “Zeimuļa” līdz jaunajai Latgales vēstniecībai “Gors” (to atklājam 30. maijā) izveidota **jauna gājēju iela gar Rēzeknes upi**, ko pilsētas iedzīvotāji ir ļoti iemīļojuši.

* Veikti pilsētas galvenās transporta maģistrāles – **Atbrīvošanas alejas rekonstrukcijas pamatdarbi**, tostarp uzstādīts dekoratīvais apgaismojums, jauni soliņi un pulksteņi. Pabeigta Zilupes ielas rekonstrukcija, veikta vairāku pašvaldības ēku renovācija. Pilsētā tiek uzstādīta koģenerācija, atjaunota ūdenssaimniecība, modernizēta pilsētas slimnīca.

* Rēzeknē dzīvo ļoti sportiski cilvēki – 2012. gadā šeit notika liels **pusmaratons**, kurā piedalījās viesi no visas Latvijas un ārzemēm. Aizvadītajā gadā notika arī svarīgi **kultūras pasākumi**: III Pasaules latgaliešu saiets, Baroka mūzikas dienas, teātru festivāls “Soli pa solim”, pilsētas svētki un daudz kas cits.

Jaunajā gadā novēlam kolēģiem izturību, pacietību un neizsīkstošu enerģiju visambiciozāko ideju īstenošanā! Vēlam jums arī vairāk brīvdienu, lai būtu laiks atbraukt uz Rēzekni un izbaudīt Latgales viesmīlību, sirsni un siltumu!

Ropažu novads

Inga Kolēca

Mūsu novada devīze – “**Esi savējais Ropažu novadā!**”. Mūsu lielākā vērtība ir radoši, uzņēmīgi, darbīgi un iniciatīvas bagāti cilvēki, un mēs vēlamies, lai ikviens Ropažu novadā justos patīkami, ērti, labi un būtu vienmēr gaidīts.

* Lepojamies ar to, ka Ropažu novads ir **līderis mājokļu siltināšanas jomā** Latvijā. Iedzīvotāji izrādījuši lielu ieinteresētību un aktivitāti savu mājokļu siltināšanā. Tā, piemēram, Zaķumuižas ciematā drīzumā gandrīz visas daudzdzīvokļu mājas būs nosiltinātas un rekonstrukcijas gaitā ieguvušas jaunu, modernu, skaistu ārējo veidolu, vienlaikus kļūstot ilgtspējīgākas un, kas nav mazsvarīgi, samazinot iedzīvotāju ikmēneša apkures izmaksas.

* Pateicoties pašvaldības un Eiropas Savienības līdzfinansējumam un novada iedzīvotāju aktivitātei, piedaloties vietējās rīcības grupas izsludinātajos LAD projektu konkursos, bērni vairākos novada ciematos tikuši pie jau-

niem, moderniem **aktīvās atpūtas rotaļu laukumiem.**

* Sākām izstrādāt novada **attīstības programmu** nākamajiem septiņiem gadiem. Tajā iesaistījām iedzīvotājus, uzņēmējus un jauniešus, kopīgi domājot par to, kā saredzam novada attīstību turpmāk.

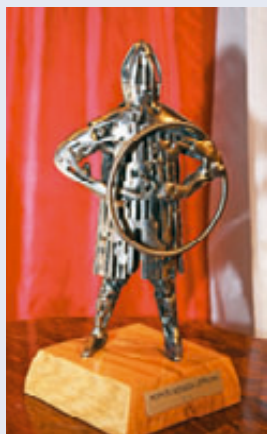
* Esam ieguvuši arī neparastu kultūras projektu "**Āra lasītava**", kas vienuviet pulcēja tos, kas vēlas apgūt ko jaunu un neparastu, būt klāt meistarklasēs džezā, blūzā, ielu vingrošanā, mandalu veidošanā, kulinārijas prasmēs, zvaigžņu vērošanā, grāmatu lasīšanā utt.

* "Rīgas festivāla" ietvaros pirmoreiz Ropažu baznīcā notika **džeza mūzikas nakts koncerts** ar latviešu vokālā džeza grupu "Framest".

* Jau piekto gadu pēc kārtas Ropažu novadā notika populārais novada iepazīšanas pasākums kopā ar Ropažu novadpētnieku Andreju Planderu "**Ar velo pa novadu**", kurā ar interesantiem nostāstiem un leģendām iepazīnām novada īpašās, vēsturiskās un visādi citādi interesantās vietas.

* Dienu pirms valsts svētkiem (arī jau piekto gadu) īpašā ceremonijā "**Ropažu novada lepnums**" godinājām tos novada ļaudis, kuri bijuši nesavtīgi, novada labā paveikuši ko patiesi nozīmīgu un godam nesuši Ropažu vārdu ārpus novada robežām.

Jaunajā gadā ikvienam vēlam iegūt sirdsgudrību un sirdsskaidrību! Būt līdzatbildīgiem, mērķtiecīgiem un atvērtiem un ikdienas steigā starp daudzajiem darbiem un atbildībām nepazaudēt mirkli sev, spēju priecāties un brīnīties!

Salacgrīvas novads

Aiga Tiesnese

2012. gadu mūsu novadā varētu raksturot ar **zaļo** krāsu – jo esam Zaļais novads – domājam, plānojam, strādājam un dzīvojam "zaļi". Jau 2009. gadā pieņēmām zaļo deklarāciju, esam realizējuši "zaļos" – alternatīvās enerģijas un energoresursus taupošus projektus. Salacgrīvas vidusskola, sporta komplekss, mūzikas skola un PII "Vilnītis" "sildās", izmantojot jūras siltumu, savukārt vasarā silto ūdeni vidusskola iegūst no saules kolektoriem, kas uzstādīti uz skolas jumta. Zaļi domā arī novada uzņēmēji, jo Dunties muižas Minhauzena muzejā šogad atklāja Saules dārzu ar 261 saules paneli.

* 2012. gadā ieguvām pirmo vietu VARAM rīkotajā **Radošuma balvu konkursā** vidējo pašvaldību grupā par jauniešu biznesa plānu konkursu komercdarbības uzsākšanai Salacgrīvas novadā un pašvaldības iniciatīvu sadarbībā ar uzņēmējiem, organizējot skolēnu starptautiskās jauniešu nometnes.

* Grūti nosaukt vienu nozīmīgāko 2012. gada notikumu. Kultūras dzīvē tas noteikti ir **akustiskās mūzikas festivāls "Sudraba kaija"** Liepupē, infrastruktūras jomā – uzsāktā **jauniešu iniciatīvas centra rekonstrukcija**. Lielākie un finansiāli ietilpīgākie darbi visā pašvaldības teritorijā saistīti ar **ūdenssaimniecības projektiem**, kas paredz gan jaunu ūdens un kanalizācijas vadu izbūvi, gan esošo rekonstrukciju. Prāvākais – pāris miljonu vērts – tiek īstenots Salacgrīvā.

* Uzsākta **Promenādes** projekta izstrāde Salacas labajā krastā, tās būvniecībai iedzīvotāji ved un dāvina akmeņus.

* Svarīgākais, mūsaprāt, ir **turpināt un attīstīt labas lietas**. Jo arī Antuāna de Sent – Ekziperī Mazais princis saka: mēs esam atbildīgi par tiem, ko esam pieradinājuši... Pieradinājuši mēs esam daudz – starptautisko Masku festivālu, Plostnieku svētkus, Biedrību dienu Vasarsvētkos, Līgo teātra spēlēšanu, Jūras svētkus, "Positivus" festivālu, novada senioru svētkus, starptautisko klasiskās mūzikas

GADUMIJĀ

un Ziemeļļivonijas festivālus, Nēģu dienu un Patriotiskās dzejas festivālu. Par šiem svētkiem mēs daudz domājam un to ieceri attīstām, lai pie mums brauktu ciemos un klātienē redzētu Salacgrīvas novada brīnišķīgo dabu, satiktu sirsnīgus un atvērtus cilvēkus un gūtu pozitīvu enerģiju!

* 2012. gadā noslēdzām **sadarbības līgumu ar Gabalas pašvaldību Azerbaidžānā**, turpinām draudzību ar pašvaldībām Ničepingā Zviedrijā un Handevitā Vācijā. Turpinām labi uzsāktu sadarbību ar konsultatīvajām padomēm, biedrībām un NVO.

Citu pašvaldību un Salacgrīvas novada ļaudīm un pašvaldību darbiniekiem novēlam – lai nepietrūkst sirds siltuma un mīluma šajā steigas pilnajā laikā! Biežāk atcerēsimies to labo, ko esam izdarījuši!

Parasti labais šķiet pats par sevi saprotams un ātri aizmirstas. Reizēm ikdienībā, meklējot taisnību, ķildojamies, pārmetam cits citam, aizmirstam pateikt ko labu. Turpināsim strādāt un domāt, kā dzīvot labāk! Iespējams, tieši mums jāiestāda tas koks, kas nesīs augļus nākamajām paaudzēm. Dzīvosim šodienai un atcerēsimies, ka rītdiena jau rīt kļūs par šodienu! Strādāsim, jo mūsu vietā neviens cits neko nedarīs! Katrs gads ir labāks par iepriekšējo kaut vai tāpēc vien, ka tas būs citādāks.

Salas novads

Kristīne Jucīte

Pēc teritoriālās reformas tieši pēdējā, 2012. gada laikā cilvēki novadu sākuši uztvert **kā vienu veselu**. Tāpēc novada **ģerboņa** izstrāde un saņemšana no Valsts prezidenta rokām bija nepieciešama un pareizā laikā, lai iedzīvotāji vēl vairāk apzinātos piederību Salas novadam. Ģerboņa pamatā ir sēļu karoga krāsas: zaļš, balts un sarkans, bet tā centrā – meža zemene, kas simbolizē ikvienu novada iedzīvotāju ar iespēju ziedēt un dot augļus par prieku sev un citiem.

Visvairāk naudas pašvaldība atvēl izglītībai, bet kultūra ir neatņemama dzīves sastāvdaļa, lai cilvēki vēlētos dzīvot mūsu novadā. Tāpēc LAD projektu ietvaros veiktie **remontdarbi Salas**

un **Sēlpils kultūras namā** priecē ikvienu kultūras pasākumu apmeklētāju un amatierkolektīva dalībnieku.

Protams, ka jāsakārto arī **attiecības ar apkārtnējo vidi**, lai paaudzes pēc mums dzīvotu tīrā un sakoptā vidē. Pabeigti būvdarbi **kanalizācijas tīklu** izbūvei Ozolkalna ielā un **attīrīšanas iekārtu rekonstrukcija** Salas ciemā, realizējot projektu "Ūdenssaimniecības attīstība Salas pagasta Salas ciemā". Ar LEADER atbalstu iegādāti konteineri, lai uzsāktu **atkritumu šķirošanu**.

Publiskās apspriešanas rezultātā novada dome atbalstīja ieceri par **polimēro materiālu un uz to bāzes radīto produktu ražošanu** Salā, ievērojot vides prasības. Mēs esam interesanti investoriem!

2013. gadā vēlam visiem daudz gaišu ieceru un plānu, tad atnāks arī to realizācijas iespējas!

Saulkrastu novads

Marika Grasmane

Trīs krāsas – dzeltenā, kas simbolizē sauli, zilā – jūru un zaļā – mežus, ir Saulkrastu novada 2012. gada galvenās krāsas. Šīs krāsas mirdz novada ģerbonī un karogā, apliecinot novada identitāti un stiprinot patriotismu, un ikviens darbs, kas šogad paveikts novada attīstībai un iedzīvotāju labā, vieno un rada kopības izjūtu – veido dzimtas un dzīvesvietas mīlestību.

Aizvadītais gads Saulkrastiem bijis īpašs, tas nesa gandarījumu un atziņu – ir padarīts daudz. Šajā gadā pēc fasādes renovācijas no jauna iemirdzējās **Zvejniekciema kultūras nams**, uzposta vietējiem iedzīvotājiem un novada viesiem tik iemīļotā **Baltā kāpa**, vairākās ielās, kā arī pie Saulkrastu dzelzceļa stacijas atjaunotas un no jauna izbūvētas ietves, pilsētā rekonstruēta apgaismojuma sistēma, Zvejniekciemā jauniešu brīvā laika pavadīšanai izbūvēts **skeitlaukums**. Saulkrasti uzdziedēja vārda tiešā nozīmē. Taču pats galvenais – pilsētai “iepukstējās” sava sirds – **Saules laukums**, ko atklāja pagājušā gada maijā. Pamazām novadā veidojas tradīcija nozīmīgus brīvdabas pasākumus organizēt jaunatklātajā laukumā.

Savstarpējo sapratni, darbošanās prieku un ticību saviem spēkiem novēlam visām Latvijas pašvaldībām, to vadītājiem un iedzīvotājiem jaunajā – 2013. gadā!

Siguldas novads

Diāna Kondratenko

2012. gada nozīmīgākie jaunumi.

* 1. septembrī tika **atklāta rekonstruētā dzelzceļa stacija, stacijas laukums un Laimas pulkstenis**.

* Aizvadītā gada tūrisma sezonā ciemiņu skaits pieauga vidēji par 15–20%, palielinājās arī tūrisma pakalpojuma sniedzēju apgrozījums. Nozīmīgākais sezonas jaunums bija **Siguldas pils** atklāšana pēc rekonstrukcijas. Tajā iespējams izbaudīt Livonijas ordeņa brāļu ikdienu un piedalīties viduslaiku dzīrēs Siguldas pils tornī.

* Paplašināta novadā deklarēto iedzīvotāju **identifikācijas karšu programma**, tās saņēmēji jau vairāk nekā puse novadā deklarēto iedzīvotāju.

* Kopš 1. septembra novada iedzīvotājiem ir pieejami **desmit bezmaksas autobusu maršrutu**.

* Jau septīto gadu **pieaug jaundzimušo mazuļu skaits**. Novadā ir viens no Latvijā lielākajiem pašvaldību pabalstiem (minimālās algas apmērā) novadā deklarētajiem vecākiem. Vērojot demogrāfijas rādītājus, 2013. gadā plānota **jauna bērnu dārza būvniecība**, lai visiem novada mazuļiem būtu iespēja no pusotra gada vecuma apmeklēt pirmsskolas izglītības iestādes un vecāki varētu strādāt.

* 2012. gadā uzsāktas **jaunas tradīcijas** – Veselības dienas, kurās novadnieki varēja saņemt bez maksas ārstu konsultācijas, un jaundzimušo novadnieku sveikšanas pasākums.

* Uzlabojot drošību novadā, pašvaldības policijai iegādāts vēl viens **operatīvais transportlīdzeklis**, kas aprīkots ar audio un videonovērošanas sistēmām, izveidota pašvaldības policijas **velopatruļa**.
* Lai rosinātu iedzīvotājus pievērsties aktīvam dzīvesveidam, izveidots **āra trenāžieru laukums Raiņa parkā**, atjaunotas **skeitrampas**, veikts **sporta skolas fasādes remonts** un siltināšana, uzsākta **jauna stadiona būvniecība** ar 200 m skrejceļu, futbola, pludmales volejbola un basketbola laukumu, tāllēkšanas sektoru, vingrošanas rīku un āra trenāžieru zonu. Notiek aktīvs darbs pie **Laurenču sporta un**

aktīvās atpūtas kompleksa izveides, kas paredz izbūvēt unikālu slēpošanas trasi ar iebūvētu aukstuma iekārtu mākslīgā sniega seguma saglabāšanai un servisa māju. Vasarā trasi varēs izmantot skrituļošanai, kā arī tā būs piemērota skriešanai, ko nodrošinās koka mulčas seguma josla gar asfaltēto daļu visā trases garumā.

* Pašvaldība turpina **investīcijas novada infrastruktūrā** – izbūvēti gājēju un veloceliņi, ierīkots mūsdienīgs apgaismojums vairākās ielās, bet 23 gājēju pārejas aprīkotas ar speciālām lampām, veikti grantēto ceļu posmu remontī vairāk nekā 35 km garumā, bet Rožu ielai uzklāts jauns asfalta segums.

Skrīveru novads

Ināra Mīkašāne

Mūsu pašvaldībai 2012. bija **jubileju gads**: apritēja 130 gadu, kopš ap Skrīveru dzelzceļa staciju sāka veidoties pašreizējais novada centrs, 30. gadskārtu svinēja pirmsskolas izglītības iestāde "Sprīdītis", dižajam novadniekam Andrejam Upītim atzīmējām 135. dzimšanas dienu, 10 un 15 gadu svinības bija vairākiem Kultūras centra pašdarbības kolektīviem un pulciņiem. Visa gada garumā Skrīveros pastiprināta uzmanība tika pievērsta novada vēsturei un skrīveriešiem, kuri devuši būtisku ieguldījumu novada attīstībā un popularizēšanā.

* Pēc Skrīveri kļuva bagātāki par vienu sociālās palīdzības iestādi – **dienas aprūpes centru**, kas iekārtots atjaunotā namā un lieliski iekļaujas sociālās aprūpes centra "Ziedugravas" ēku kompleksā.

* Pagājušajā gadā Skrīverī **iesaistījās KNHM (Nīderlandes) atbalstīto projektu īstenošanā**. Galvenais šajās iniciatīvās – ieraudzīt, kur nepieciešams kaut ko sakopt vai uzlabot, atrast domubiedrus un pēc tam kopā izdarīt. Izrādās, ka šāds brīvprātīgais darbs gan dod labumu sabiedrībai, gan rada prieku un sniedz gandarījumu pašiem darītājiem.

Tāpēc mūsu novēlējums – darīsim paši, darīsim kopā!

Marita Mūze

Smiltenes novadu raksturo tā devīze – “**Vieta, kur augt!**”. Tā ir vieta, kur attīstīta konkurētspējīga uzņēmējdarbība, tiek koptas izglītības, kultūras un sporta tradīcijas, radīta pievilcīga dzīves vide, kur dzīvo un darbojas gudri un izglītoti cilvēki. Ar šādu devīzi gadu no gada strādā Smiltenes novada dome, lai dzīve novadā kļūtu arvien labāka. Liekas, ka beidzot esam sākuši dzīvot novadā kā viens vesels, nav vairs pilsētnieku un laucinieku, bet ir Smiltenes novada Jaudis!

2012. gads aizritējis **attīstības** zīmē.

* Tika realizēti vai iesākti vairāki **vērienīgi projekti**, piemēram, lauku ceļu rekonstrukcija, pilsētas ielu rekonstrukcijas otrā kārtā, Smiltenes kultūras nama rekonstrukcija, Palsmanes bērnu dārza un Grundzāles pamatskolas siltināšanas projekti, ūdenssaimniecības sakārtošanas projekti Grundzāles, Blomes, Bilskas, Variņu un Palsmanes ciemā, Smiltenes pilsētā, Grundzāles un Blomes brīvdabas estrāžu atjaunošana u.c.

* Ar novada iedzīvotāju atbalstu vasaras vidū tika izvēlēts **Smiltenes novada karogs**, aizvadīti vērienīgi sporta un kultūras pasākumi.

* Lepojamies ar sava novada cilvēkiem, kuri pērn guva panākumus dažādu līmeņu sacensībās. Īpaši jāatzīmē

šķēpmetēja Līnas Mūzes un BMX riteņbraucējas Sandras Aleksējevas dalība Londonas Olimpiskajās spēlēs. Līnas izcīnīta 13. vieta un Sandras 14. vieta BMX ir ļoti augsts sasniegums.

* 2012. gadā domes augstāko apbalvojumu – titulu “**Smiltenes novada Goda cilvēks**” saņēma amatnieks, Latvijā pazīstamais mucu meistars **Alberts Mednis**, kurš septembra sākumā atzīmēja savu 99 gadu jubileju.

* Mūsu novadā dažādās nozarēs ir **uzņēmumi**, kas ieņem vadošas vietas visas valsts mērogā un minēti lielāko nodokļu maksātāju vidū, tāpēc Smiltenes novadā ir viens no zemākajiem bezdarba līmeņa radītājiem valstī. **Z/s “Rožkalni” īpašnieks Ivars Adamsons** 18. novembrī saņēma valsts apbalvojumu – Atzinības krustu par izciliem sasniegumiem savā īpašumā, kā arī fonda “Lāčplēsis” Goda zīmi bronžā. **AS “Smiltenes piens” kolektīvs** pērn atzīmēja savu 100 gadu jubileju, tās ietvaros uzdāvinot skaistus svētkus pilsētai un novadam. 2012. gada oktobrī jau iepriekš saņemtajiem apbalvojumiem piensaimnieki pievienoja vēl vienu – konkursa “Sējējs 2012” balvu nominācijā “Lauku attīstības projekts pārtikas ražošanā”. **Z/s “Kalējiņi”** pērn atklāja vienu no modernākajām piena lopkopības fermām ne tikai novadā, bet arī Latvijā. Slaucamo govju kūti ar 320 vietām izmantota Latvijā mūsdienīgākā ganāmpulka nepiesietās turēšanas tehnoloģija.

* Īstenojot divus projektus, **Smiltēnē rekonstruēti un labiekārtoti deviņu ielu posmi un to krustojumi**.

* Vērienīgi remontdarbi pērn notika 1962. gadā celtajā **Smiltenes kultūras namā**, ko plānots atklāt 2013. gada 8. martā.

Novēlam, lai 2013. gads ienes ikvienā mājā vēl vairāk sirdsdegsmes un mīlestības, nezūdošu enerģiju un optimismu, jo tikai tā mēs spēsim celt gan savu, gan savas ģimenes un tautas labklājību! Neturēsim naidu cits uz citu, būsim saprotoši, laipni, dzīvespriecīgi un izpalīdzīgi!

Strenču novads

Ginta Gailīte

Mūsu novads izveidojies Vidzemes upju pērles Gaujas krastos, tāpēc mūsu krāsa ir **zilā**. Tai atvēlēta nozīmīga vieta novada ģerbonī un logo, zilo krāsu izmantojam novada suvenīros. Aizvadītajā gadā izvēlējamies arī mūsu novada devīzi – “**Spēks no Gaujas smelts**” un iestādījām **zilo puķu dobi** pie pļosta maketa. Mums patīk zilās krāsas simboliskā nozīme – stabilitāte, uzticamība, veiksmē, gudrība, spēks, rāmums, bezgalība.

Strenču novada Jaudis 2012. gada 4. augustā svinēja sava **novada svētkus**, kopā pulcējot novada iedzīvotājus, uzņēmējus, viesus un sadarbības partnerus. Svētku diena noslēdzās ar novada pašdarbības kolektīvu **lieluzvedumu**, ko pēc Žila Verna romāna “Noslēpumu sala” motīviem veidoja režisors Kārlis Anitens, bet viens no svarīgākajiem notikumiem bija Strenču novada **karoga pacelšana** mastā.

Atkal no jauna savu vēsturi sācis rakstīt **Sedas kultūras nams**, kas 1. septembrī piedzīvoja atdzimšanu. Vēsturiskā ēka būvēta 1959. gadā. Senāk te notikusi rosīga kultūras dzīve, taču kopš 1996. gada kultūras nams netika izmantots, un Staļina klasicisma stilā celtā ēka pamazām gāja bojā. Nu tajā atkal notiek pašdarbnieku rosība, atsākas koncerti un citi pasākumi.

Lai, baltus ceļus brienot, baltas domas rosās un pretim nāk tikai balti cilvēki! Lai baltas dienas un balti darbi 2013. gadā!

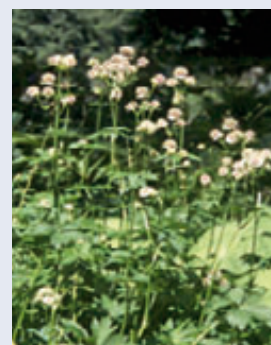
Tērvetes novads

Inita Roze

Domājot, ko atveidot **ģerbonī** kā zīmīgu un raksturīgu tikai Tērvetes novadam, nonācām pie vēl mazzināmas informācijas. Izrādās, ka Tērvetes, Bukaišu un Augstkalnes apkārtnē, pagastos, kas veido Tērvetes novadu, sastopams Latvijā ļoti reti izplatīts savvaļas augs **astrancija jeb lielā zvaigznīte**, kas ir īpaši aizsargājams augs, pirmo reizi ievākta 1912. gadā. Tātad – **100 gadu garumā esam pratuši saglabāt** novadā tikai mums dabas uzticētās īpašās vērtības.

2012. gads turpmāk saistīsies ar **diviem** galvenajiem notikumiem.

* **Ģerboņa izveide**, kuru svinīgi saņēmām Valsts prezidenta pilī 6. septembrī. Mūsu īpašais lepnums saistīts ar to, ka novada ģerboņa autors ir **Tērvetes senvēstures muzeja vadītājs, Mag.hist. Normunds Jērums**. Tagad ierāmēts ģerboņa attēls jau svinīgi pasniegts katrai novada iestādei.

* **Novada desmit gadu jubilejas svinības** visa 2012. gada garumā. Gada sākumā projektu nedēļā **skolu jaunieši** filmēja, fotografēja, intervēja un izzināja iedzīvotāju, iestāžu vadītāju un uzņēmējdarbības pārstāvju viedokli par Tērvetes novada izveides ieguvumiem un iespējamiem zaudējumiem. Darba rezultātā tika izveidota

vispusīgi informējoša **ceļojošā izstāde**, kas oktobrī apceļoja visas novada izglītības iestādes, bet valsts svētku pasākumā priecēja novada iedzīvotājus Kultūras namā.

Novembrī savu nepieciešamību apliecināja skolās rīkotās **sarunas ar jauniešiem** par novadu, tā bija **“Tērvetes novada stunda”**, bet vienkāršāk – lietderīga jauniešu patriotiskā izglītošana un audzināšana savam novadam. Vasaras vidū lielākā daļa iedzīvotāju tikāmiem divu dienu **kultūras programmā “Roku rokā”**, kad pie mums viesojās Latvijā populāri mākslinieki – tērvetnieki Žoržs Siksnis un Lauris Reiniks. Tas bija brīnišķīgs **sākums jaunai tradīcijai** – vasaras vidū savus iedzīvotājus pulcēt Tērvetes novada svētkos.

Jubilejas gads noslēdzās ar decembrī sasaukto **svinīgo domes sēdi**, kurā pulcējās desmit gadu laikā novadā bijušie un esošie deputāti, iestāžu un pakalpojumu centru vadītāji, tie darbinieki, kuri ikdienā rūpējas par ikvienu novada iedzīvotāju. Domes sēdē katrai novada darbības jomai atradām “pievienoto vērtību”, un ikviens mirklis liecināja, ka pirms gadiem pieņemtais lēmums ir bijis pareizs.

Gunita Ansons

Ventspils novada domes priekšsēdētāja pirmā vietniece

Mūsu pašvaldības aizvadītā gada nozīmīgākais notikums bija Ventspils Piejūras brīvības muzejā organizētais Ventspils novada **desmit gadu jubilejas pasākums “Pagastu dienas”**, kas nu jau desmito reizi kopā pulcē visus Ventspils novada ļaudis, lai godā celtu mūsu senču simtgadīgās ēdienu receptes un dažādu mājamatniecības meistarizstrādājumus. Rudens noskaņu palīdzēja radīt skaistos rakstos izadītie cimdi un zeķes. Novada ļaudīm un viesiem bija iespēja baudīt dažādus gardumus un saņemt arī receptes, iegādāties novada amatnieku darinātās gleznas, koka karotes, mēbeles un pītos grozus, kā arī nogaršot mājražotāju darinātos vīnus, sklandraušus un medu. Kā katru gadu, arī šogad pasākumu

kuplināja mūsu novada amatierkolektīvu un viesu priekšnesumi, bija iespēja arī vērot novada tautas tērpu parādi. Īpašs prieks par jaunatnes iesaistīšanos latvisko tradīciju un prasmju pārņemšanā no vidējās un vecākās paaudzes. Dažādās amatnieku meistarklasēs aktīvi līdzdarbojās novada mazuļi, kas tirgoja pašu izaudzēto produkciju.

Visiem Latvijas ļaudīm novēlam rūpēties par savu novadu un mūsu skaisto Latviju, lai te būtu patīkami dzīvot, strādāt un atpūsties! Lai rokas un prāts gurtu tikamā darbā, bet spēkus lai atjauno tuvu un mīļu cilvēku klātbūtnē!

KĀ IZTURĒTIES PRET PRIEKŠNIEKU

Kā saprast savu priekšnieku? Kā pret viņu izturēties, lai darbā gūtu panākumus? Lai arī cik skaistas atsauksmes dzirdētas par organizāciju, kurā esat nolēmis strādāt, ar laiku atklājas arī daudz kas nepieņemams. Lai būtu mazāk rūgtu brīžu, ziņas par priekšniecību gūsim nevis no iestādes baumotājiem, bet no zodiaka zvaigžņotās kancelejas. Tikai pēc dzimšanas datuma tur jau izveidots vispārīgs katra cilvēka, jo sevišķi jūsu priekšnieka, portrets.

Auns ♈

Labās īpašības: spēja atrast ceļu uz uzvaru, enerģiski veikt sarežģītu cīņu, rast oriģinālas idejas, lielas darba spējas. Trūkumi: paaugstināta agresivitāte, nevajadzīgs risks, steiga, nesavaldība, par maz neatlaidības.

Seksuālās attiecības: prot gūt milas panākumus ar ātru un sarežģītu ofensīvu, plaša erotiskā iztēle, taču arī nosliece uz riskantiem piedzīvojumiem un paviršiem romāniem.

Kā pie viņa veidot karjeru? Svarīgākais – jāiemācās pielāgoties. Otrkārt – miers un nosvērtība, kā priekšniekam pašam reizēm pietrūkst. Jums jāspēj ar entuziasmu pieņemt jaunas idejas, taču kritiskā brīdī jābūt aukstasinīgam, lai izvairītos no kļūmīga pārsteidzīga soļa un atturētu no tā arī priekšnieku. Pēkšņas viņa emociju brāzmas nevajadzētu ņemt pie sirds.

Vērsis ♉

Labās īpašības: prasme strādāt droši, neatlaidīgi virzīties uz mērķi, nesteidzoties un nenovirzoties no nospraustā ceļa.

Trūkumi: pārmērīga ietiepība, lepnums, stūrgalvība, mēdz nonākt pretrunās.

Seksuālās attiecības: mīlestībā uzticams un pastāvīgs, prot baudīt skaistu erotiku un gādāt par otra labsajūtu. Tomēr piemīt sakāpināta greisirdība un nepamatots aizdomīgums, attieksme pret partneri kā pret savu īpašumu.

Kā pie viņa veidot karjeru? Ieinteresējiet ar svaigām un radošām idejām! Biežāk glaimojiet, viņam vajadzīgs atbalsts, jo viņš nav diezko pašpārliecināts. Tomēr viņam nepatīk strauja rīcība, un viņš ar aizdomām raugās uz tiem, kas viegli pierunājami uz kaut ko jaunu, – viņam rodas šaubas par tādu cilvēku spēju kaut ko labi paveikt līdz galam. Tāpēc vispirms vēlams parādīt, ka esat visu nopietni apsvēris, pārdomājis "par" un "pret" vai pajautājis priekšnieka viedokli. Ikdienā jārēķinās ar tradīcijām un turēšanos pie ierastām un pārbaudītām vērtībām.

Dvīņi ♊

Labās īpašības: spēja pielāgoties spēles noteikumiem, atjautība, attapība dažādās situācijās, tieksme uz pašizglītošanos.

Trūkumi: divdomīga, vieglprātīga uzvedība, spēja piekrāpt citu uzticību, plāpība.

Seksuālās attiecības: spēja apburt, prasmīgi mainot

tēlu, asprātīgi iekvēldināt sarunā, fantazēt gultā. Tomēr piemīt nosliece uz krāpšanu, partnera nenovērtēšana, sliksme meklēt ko jaunu, kas reizēm beidzas bēdīgi.

Kā pie viņa veidot karjeru? Vēlams priekšnieka lēmumiem gūt rakstisku apstiprinājumu, jo tie var mainīties, un tad būs grūti pierādīt to, kas bijis iepriekš. Var izpelnīties priekšnieka atzinību, piedāvājot pilnībā uzņemties atbildību par kādu nozari. Lieki nelūdziet priekšnieka padomus, jo tie var būt pretrunā ar sākotnējo ieceri. Labāk informēt par sasniegtajiem rezultātiem.

Vēzis ♋

Labās īpašības: prasme sajust citu vajadzības, veltīt sevi ģimenei, neatlaidība darbā, intuīcija.

Trūkumi: sakāpināts jūtīgums, atrautība no realitātes, slimīgas fantāzijas.

Seksuālās attiecības: prasme eleganti aplidot un izrādīt gādību. Pievilcīga noslēpumainība, jūtu ķīmija. Tomēr piemīt tieksme idealizēt partneri un vajadzība saņemt nebeidzamus mīlestības apliecinājumus.

Kā pie viņa veidot karjeru? Ar šādu priekšnieku viegli veidojas personiskas attiecības, darbavietā viņš veido mājīgu gaisotni. Piedāvājiet, piemēram, mājās ceptus pīrādziņus, taču netērējiet tam darbalaiku. Viņam piemīt gan gādība par darbiniekiem, gan arī tieksme tos pastiprināti kontrolēt. Neuztveriet to kā neuzticību, bet drīzāk – kā gādību. Nemēģiniet priekšnieku kritizēt, drīzāk piedāvājiet jaunas idejas. Vairieties no intrigām!

Lauva ♌

Labās īpašības: prasme vadīt cilvēkus, aizsargāt un dāsni novērtēt draugus, pārliecinātība par sevi, elegance rīcībā.

Trūkumi: uzpūtība, nosliece pūst miglu acīs, sevis pārvērtēšana, tieksme pēc slavas par katru cenu, ego-centrisms.

Seksuālās attiecības: elegance, kas liek citiem viņā iemīlēties, piesaistīt citu skatienu, cēlsirdība. Tomēr no partnera vēlas dzirdēt slavas dziesmas par savu milas prasmi, greisirdībā var sarīkot pamatīgu skandālu.

Kā pie viņa veidot karjeru? Pālieciet uzticīgs sev, neļaujiet sevi pilnībā pakļaut! Nekrītiet izmisumā par kritiku – bieži tās pamatā ir nevis jūsu vaina, bet viņa vēlme demonstrēt savu varu. Izrādiet, ka darbā attīstība jums svarīgāka par stabilitāti. Mācieties no viņa, taču izrādiet pateicību un neapdraudiet viņa stāvokli.

Jaunava ♍

Labās īpašības: prasme vērot un analizēt, vērtīgums, disciplinētība, praktiskums.

Trūkumi: neuzticēšanās, pārspīlēts pedantiskums, nianšu pārvērtēšana, nepietiekama uzņēmība.

Seksuālās attiecības: prasme sniegt partnerim to, kas viņam vajadzīgs, un saņemt to pašu pretī. Tomēr bieži kritizē partneri citu klātbūtnē, konfrontē savus partnerus, piekasās sīkumiem.

Kā pie viņa veidot karjeru? Viņš jūs atbalstīs, ja jums izdosies aizraut viņu ar savu entuziasmu. Pret citiem viņš izvirza tikpat stingras prasības kā pret sevi, tāpēc nebrīnieties par šķietami nepamatotu kritiku. Ja kritika kādā jautājumā atkārtojas, lūdziet, lai priekšnieks jūs pamāca, un viņš to labprāt arī darīs. Panākumus gūsiet nevis ar vispārējām iecerēm, bet ar konkrētu rezultātu sasniegšanu. Darbu veiciet lietīši, bet emocijas un ģimenes problēmas atstājiet ārpus darbalaika. Priekšnieks augstu vērtē veselīgu un pozitīvu darba vidi.

Svari ⚖

Labās īpašības: prasme veikt sarunas, salīdzināt un vērtēt, taisnīgi atrisināt sarežģītas situācijas, just harmoniju.

Trūkumi: reizēm pārmērīga svārstīšanās, pieņemot lēmumus, tieksme atlikt nepatīkamo uz vēlāku laiku.

Seksuālās attiecības: dod priekšroku spēlei pēc noteikumiem, prot laulībā uzturēt harmoniju, jūt un novērtē skaistumu. Tomēr nereti iekrīt skaista, bet necienīga partnera slazdos, viegli iespaidojas no glaimiem.

Kā pie viņa veidot karjeru? Centieties vienmēr būt burvīgs, līdzvērtīgs un dzīvespriecīgs! Mācieties parādīt sevi no labākās puses! Pievērsiet uzmanību savam izskatam un tā atbilstībai darba pienākumiem. Nebaumojiet un nestāstiet neko sliktu par kolēģiem – parasti viņš nostājas vājākā un neaizsargātā pusē, un šādos gadījumos tas droši vien nebūsiet jūs.

Skorpions ♏

Labās īpašības: prasme ieskatīties dziļāk, slēpt savas jūtas, intensīvi strādāt.

Trūkumi: sliekšme apmierināt savas vēlmes ar jebkuriem līdzekļiem, skaudība, graužoša kritizēšana.

Seksuālās attiecības: spēja mīlēt dziļi un kaislīgi, apburt partneri, prasmīgs pavadinātājs. Tomēr piemīt tieksme atriebt nodevību, nepamatota greizsirdība, nespēja iegrožot savas vēlmes.

Kā pie viņa veidot karjeru? Izrādiet patstāvību, nebaidieties iebilst! Tomēr nepārspilējiet – atbalstiet viņa priekšlikumu, ja tas ir vērtīgs. Pret darbiniekiem priekšnieks parasti attiecas distancēti un formāli, neļaujot personiskām attiecībām ietekmēt savus lēmumus. Atzinību var izpelnīties ar radošām iecerēm un priekšnieka ideju precīzu īstenošanu.

Strēlnieks ♐

Labās īpašības: tieksme uzlabot dzīves kvalitāti, spēja saprast apkārtējo pasauli, cieņa pret tradīcijām.

Trūkumi: spēku sadrumstalošana, pārmērīga vērtība pret sīkumiem, nevajadzīga izšķērdība, nepiesardzība. Seksuālās attiecības: romantiska mīlestība, optimisms par spīti sarūgtinājumam, humora izjūta, filozofiska attieksme pret mīlestību. Tomēr piemīt sliekšme uz mīlas dēkām, lieluma mānija, nevērība pret morāles normām.

Kā pie viņa veidot karjeru? Godīgi strādājiet, izturieties inteligenti, neatkarīgi, aplieciniet savu asprātību! Ar šādu priekšnieku viegli nodibināt draudzīgas attiecības, viņš novērtē optimismu, godīgumu un rūpību. Lai arī viņš saprotoši izturas pret atsevišķiem kavējumiem, tie nedrīkst kļūt par ieradumu. Viņš novērtē pateicību un pieliek pūles darba apstākļu uzlabošanai.

Mežāzis ♐

Labās īpašības: pienākuma izjūta, prasme sagaidīt savu stundu, metodes ievērošana, lai sasniegtu mērķi, piesardzība.

Trūkumi: kategoriskums vērtējumos, ļaunatminība, bailes no neveiksmes, pesimisms.

Seksuālās attiecības: prasme vērtēt mīlas intrigas, izdevīgi apprecēties, iepriekš izplānot intīmo mirkli. Tomēr pārliecīgs aprēķins partnera izvēlē, priekšroka fiziskajai, nevis garīgajai mīlestības pusei, egoisms.

Kā pie viņa veidot karjeru? Viņš augstu vērtē atklātību. Esiet patiess, nevērpjiet intrigas! Ja netiekat galā ar pienākumiem, noteikti pastāstiet par to priekšniekam – visdrīzāk, viņš palīdzēs. Viņam nepatīk izlecēji, vieglprāši un emocionāli nenoturīgi darbinieki, bet viņš novērtē atbildīgu un disciplinētu darba veikšanu. Uzturiet kārtību savā darba vietā un pats pārbaudiet darba rezultātus pirms ziņošanas priekšniekam.

Ūdensvīrs ♑

Labās īpašības: spēja staigāt neierastus ceļus, uzticība draudzībā, spēja aizstāvēt savu pārliecību.

Trūkumi: nevērība pret pieklājības normām, impulsīva rīcība, bezjēdzīgs dumpīgums, attālinātība no realitātes.

Seksuālās attiecības: spēja atbildēt uz juteklīgu mīlas spēli un just spēcīgas emocijas, cilvēciska cieņa pret partneri. Tomēr piemīt pārmērīgs kautrīgums, gaida, kad partneris spers pirmo soli.

Kā pie viņa veidot karjeru? Viņš novērtē personības, tomēr nevajag sevi apliecināt ar emociju izvirdumiem. Atzinību var gūt, izrādot personisku ieinteresētību, kā arī erudīciju un plašu redzesloku, taču tas nebūt vēl nenozīmē paaugstinājumu amatā.

Zivs ♓

Labās īpašības: spēja iepriekš nojaust notikumus, just līdzīgi citiem, attīstīta intuīcija.

Trūkumi: iekšējs pretrunīgums, nepastāvība, mugurkaula trūkums, trauksme un neuzticēšanās.

Seksuālās attiecības: mīlā mīklains un mānīgs, izsmalcināti juteklīgs, dāsni atalgo mīļoto. Tomēr piemīt sliekšme uz intīmām izvirtībām, nepietiekamas pašapziņas dēļ – arī sliekšme uz apreibināšanos.

Kā pie viņa veidot karjeru? Biežāk pasviediet jaunas idejas, viņam tās ir vajadzīgas, un viņš jūs par to novērtēs. Viņš parasti ir saprotošs un iejūtīgs, uzslavē darbiniekus un atceras svētkos. Darba attiecībās jāvalda atklātībai un savstarpējai uzticībai.

Sagatavots pēc <http://goroskop.kulichki.net>

ATPŪTĀI, ATELPĀI, SMAIDĀM

Britu zinātnieki atklājuši, ka šokolāde uzlabo noskaņojumu... Viņi laikam vēl nav šnabi pagaršojuši...

☺ ☺ ☺

Odi ir kļuvuši viltīgāki! Pielido pie gultas, nosēžas, bet pēc tam iet kājām, lai tos nedzirdētu.

☺ ☺ ☺

Piedzēries vīrs klauvē pie sava dzīvokļa durvīm. Sieva nelaiz iekšā. Šis kliež:

- Kurš mājās ir saimnieks?!

- Kurš mājās, tas arī saimnieks!

☺ ☺ ☺

Zimīte vīram: "Aizgāju ārstēt nervus. Būšu vēl un piedzērusies!"

☺ ☺ ☺

Odi dzīvo mežā un audzē ogas un sēnes. Tas ir sens medību paņēmiens cilvēku pievilināšanai.

☺ ☺ ☺

Ieraudzījis orgānu cenas, sapratu, ka man ir diezgan bagāta iekšējā pasaule.

☺ ☺ ☺

Ja jums saka, ka jūsu vilciens aizgājis, atcerieties - ir vēl lidmašīnas un jahtas.

☺ ☺ ☺

It kā dzīvoklis neliels, bet, tiklīdz sāc uzkopt, tā... villa.

☺ ☺ ☺

Aizgāju uz aerobikas stundu! Liecos... stiepos... lēkāju... sviņu pusotru stundu... kamēr treniņbikses dabūju kājās, nodarbība bija cauri.

☺ ☺ ☺

Jānim izpletņi sakārtoja vecmāmiņa, tāpēc, atraujot to, vispirms no tā izlidoja šalle un vilnas zeķes.

☺ ☺ ☺

- Gribu kāmīti!

- Bet par viņu jārupējas, jābaro, ar viņu jāspēlējas, pēc viņa jānovāc, jāsatīra...

- Gribu būt kāmītis!

☺ ☺ ☺

Es esmu slavens. Šaurā lokā. Ļoti šaurā lokā. Īsāk sakot, manam kaķim patīk mani joki.

☺ ☺ ☺

Sieva vīram:

- Kāpēc zeķes pa dzīvokli izmētātas?

Vīrs:

- Tā ir jauna akcija: sakrāj 10 pārus un saņem naudu skropstu tušai.

☺ ☺ ☺

- Tā, ņemam tikai pašu vajadzīgāko - šnabi un slēpju nūjas...

- Bet kam slēpju nūjas??

- Tā jau zināju, ka par šnabi jautājumu nebūs!

☺ ☺ ☺

- Nosauciet trīs iemeslus, kāpēc esat piemērots šim darbam.

- Man ir laba atmiņa. Esmu ļoti uzmanīgs pret bērniem. Un man ir ļoti laba atmiņa.

☺ ☺ ☺

Ja mājās kļūst klusu, tad bērns droši vien jau ir aplaizījis zābakus, nožņaudzis kaķi, sazīmējis tapetes un tagad dzer no poda.

☺ ☺ ☺

Pat mūsdienu zinātne nevar atbildēt uz tik vienkāršu jautājumu: kur dabūt naudu?

☺ ☺ ☺

Kamēr mēs žēlojamies par dzīvi, tā paiet!

☺ ☺ ☺

Labam pasniedzējam klasē mīluļu nav. Viņam visi bērni ir vienlīdz pretīgi.

☺ ☺ ☺

- Dārgā, tev nav taisnība!

- Vai, tavuprāt, es murguju, murguju kā suns?

Ķer telefonu un zvana mātei:

- Mammu, viņš tikko mani par kuci nosauca.

☺ ☺ ☺

- Mēs esam ļoti talantīgi puīši - piemēram, Juris ir ambideksters.

- Kas, kas?

- Juris!

☺ ☺ ☺

Ja es saprastu tavus jokus, sen būtu no smiekliem nomiris.

☺ ☺ ☺

Kad atdod sevi visu, uz tevi sāk skatīties kā uz tukšu vietu.

☺ ☺ ☺

Nemoki sevi - dzīve to izdarīs pati!

☺ ☺ ☺

Smieklis un miegs ir labākās zāles. Taču ne caurejas gadījumā.

☺ ☺ ☺

Dzīve ir liels kartupeļu lauks - kurš lielāks cūka, tas vairāk izrok.

☺ ☺ ☺

Biezais mierina savu dēlu, kurš ir izmests no skolas:

- Nekas, dēliņ, nopirsim jaunu skolu!

☺ ☺ ☺

- Cik tu pelni?

- 100 latus...

- Idiots!

- ...dienā.

- Maita!

Latvijas pašvaldības un uzņēmumi aicināti piedalīties kampaņā

“UZSLAVĒ LABU SERVISU!”

Labsserviss.lv sadarbībā ar galveno partneri “Lattelecom” organizē ikgadējo kampaņu “Uzslavē labu servisu!”, kuras ietvaros norisināsies vērienīgs klientu servisa kvalitātes pētījums visā Latvijas teritorijā ar mērķi noskaidrot klientu servisa kvalitātes līmeni trīs kategorijās – **Bizness patērētājiem, Bizness biznesam un Valsts un pašvaldību iestādes.**

“Kampaņas “Uzslavē labu servisu!” būtība ir novērtēt pozitīvo mums apkārt un uzslavēt tos, kas sniedz izcilu klientu servisu, tādēļ sabiedrības balss ir ļoti svarīga kampaņas daļa. Taču vēlos uzsvērt, ka tikpat būtisku vērtējumu kampaņai sniedz pētījums “Slepenais pircējs”, ko veic klientu servisa uzlabošanas uzņēmums “Dive Latvija”, klātienē uzņēmumos izvērtējot dažādus ar klientu servisu saistītus jautājumus. Lai mēs ielūgtu visus uzņēmumus, kas rūpējas par savu klientu, svarīgs ir tieši sabiedrības viedoklis. Mēs aicinām neklusēt un ieteikt savu favorītu portālā www.uzslave.lv, lai martā piedalītos kampaņā “Uzslavē labu servisu!”, aicina *Labsserviss.lv* vadītāja Latvijā **Unda Krieviņa**.

LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis**: “Cieņa, pieklājība, saprotoša, izpalīdzīga un pozitīva attieksme ikdienas saskarē ar cilvēkiem ir ļoti nozīmīgas vērtības, kas mums katru dienu jāliek lietā. Prieks par pašvaldībām, kuras jau piedalās kampaņā, un esmu pārliecināts, ka arī visas pārējās pašvaldības tikai iegūs, piedaloties pozitīvisma kampaņā “Uzslavē labu servisu!”, esot vēl tuvāk saviem cilvēkiem.”

Kampaņā jau iepriekš piedalījušas vairākas pašvaldības.

“Valmieras pilsētas pašvaldība jau sešus gadus piedalījusies kampaņā “Uzslavē labu servisu!”. Šī akcija ir lieliska iespēja paskatīties uz savu darbu no malas un uzzināt uzņēmēju, Valmieras iedzīvotāju un citu organizāciju vērtējumu par pašvaldības sniegumu. Vienlaikus “Laba servisa” aktivitātes ir pozitīvs stimuls vēl vairāk uzlabot pašvaldības sniegto pakalpojumu kvalitāti un sadarbību ar iedzīvotājiem, kā arī celt darbinieku prasmes un zināšanas. Labam servisam ir jābūt ikdienas praksei – pretimnākošai, profesionālai un laipnai attieksmei pret ikvienu, jo pašvaldības vērtība ir tās

iedzīvotāji,” atzīmē Valmieras pilsētas pašvaldības domes priekšsēdētājs **Inesis Boķis**.

“Babītes novada pašvaldība kampaņā pirmo reizi piedalījās pērn. Lielākais ieguvums nav sacensība, bet gan pozitīvās emocijas, ko dod apmierinātie klienti, kā arī atgriezeniskās saites veidošana ar klientiem un, protams, darbinieku ieinteresētība, pieklājība un kopējā atmosfēra iestādē. Kampaņas laikā tika saņemts vairāk nekā piecdesmit uzslavu, kurās atzīmēta un uzsvēta gan konkrētu pašvaldības darbinieku, gan atsevišķu pašvaldības nodaļu kompetence, laipnība, apkalpošanas kvalitāte un ātrums,” stāsta Babītes novada pašvaldības sabiedrisko attiecību speciāliste **Zane Siliņa**.

“Pašvaldības darba būtība ir rūpes par kopienas iedzīvotājiem, pašvaldības klientiem. Attiecību uzturēšana ar klientu un savstarpējo attiecību pilnveidošana nav viena mēneša darbs, bet ikdienas pienākums, kas ietver klienta apkalpošanu dažādos virzienos: komunikāciju, pakalpojumu pieejamību, kvalitāti, procedūru uzlabošanu un novada labiekārtošanu. Kampaņa “Uzslavē labu servisu!” ir efektīvs veids, kā pašvaldība var izvērtēt jau paveikto klientu apkalpošanas jomā un sadzirdēt iedzīvotāju un akcijas organizatoru vērtējumus un ierosinājumus. Aicinām piedalīties akcijā arī citas pašvaldības, lai, izvērtējot atšķirīgo pieredzi, kopīgi veidotu izpratni par efektīva un kvalitatīva klientu apkalpošanas servisa nozīmību un standartu Latvijas pašvaldībās,” pieredzē dalās Siguldas novada domes Sabiedrisko attiecību nodaļas vadītāja **Diāna Kondratenko**.

Kampaņā var iesaistīties jebkurš uzņēmums vai valsts un pašvaldību iestāde. Pieteikšanās notiek līdz **15. februārim**, nosūtot pieteikuma anketu, ko var atrast mājaslapā www.uzslave.lv. Kampaņas laikā apkalpošanas vietās martā tiks izvietoti kampaņas atribūti, kas pauž aicinājumu “Uzslavē labu servisu!”. Turpat būs norādīti arī veidi, kā jebkurš klients var uzslavēt jūsu apkalpošanu – internetā, pa Uzziņu dieņesta 1188 informatīvo tālruni vai pašā apkalpošanas vietā.

**Labi vārdi vairo labus darbus!
Uzlabosim klientu servisu Latvijā kopā!**

Mākslinieka JĀŅA RITUMA dāvinājums
žurnālam "LOGS"

"LOGS"

Mazajā Pils ielā 1, Rīgā, LV 1050, tālr. 6732 6634, 6750 8530